

วารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Journal of Royal Police Cadet Academy

Volume 1, Number 1 July - September 2020

ISSN 2730-2628

วารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Journal of Royal Police Cadet Academy

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน กรกฎาคม – กันยายน 2563

ISSN: 2730-2628

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ คณาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป นำเสนอบทความทางวิชาการและบทความวิจัยที่มีคุณภาพ แสดงถึงประโยชน์ ทั้งเชิงทฤษฎีและประโยชน์ในเชิงปฏิบัติการ อันเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและระดับสากล
2. เพื่อเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ผลงานวิชาการ องค์ความรู้ที่มีคุณภาพ ในด้านกฎหมาย วิชาการตำรวจ อาชีววิทยา นิติวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และกระบวนการยุติธรรม

คณะที่ปรึกษา

ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

รองผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (1)

รองผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (2)

บรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ พลตำรวจตรีหญิง ดร.พัชรา สิ้นลอยมา

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ พลตำรวจตรี ดร.วีรพล กุลบุตร

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ศาสตราจารย์ พลตำรวจตรี ดร.จักรพงษ์ วิวัฒน์วานิช

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก วรรัช วิชาชุนาณิชย์

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ไสรัตน์ กลั้ววิลา

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุณีย์ กัลยะจิตร

มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย เตโชวิศาล

มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ ดร.ธนภัทร ปัจฉิมม

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

รองศาสตราจารย์ ดร.วุฒิชัย รมสหายุด

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ดร.สฤกษ์ดี สืบพงษ์ศิริ

มหาวิทยาลัยรังสิต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาภาศิริ สุวรรณานนท์

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

เจ้าของวารสาร โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

การขอรับพิจารณาบทความ

กองบรรณาธิการวารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจ มีความยินดีที่จะรับบทความของผู้เขียนที่เป็นอาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ในสาขาวิชากฎหมาย วิชาการตำรวจ อาชีววิทยา นิติวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และกระบวนการยุติธรรม โดยนำเสนอเป็นบทความวิจัย (Research Article) หรือบทความวิชาการ (Academic Article) ที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ โดยผลงานวิชาการที่ส่งมาให้พิจารณานั้น ต้องไม่เคยเผยแพร่ในสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น

กำหนดการจัดพิมพ์วารสาร

วารสารราย 3 เดือน โดยจัดพิมพ์เผยแพร่ปีละ 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มีนาคม

ฉบับที่ 2 เดือน เมษายน – มิถุนายน

ฉบับที่ 3 เดือน กรกฎาคม – กันยายน

ฉบับที่ 4 เดือน ตุลาคม – ธันวาคม

ผู้ประสานงาน

พันตำรวจโท ดร.เชมชยุตม์	โกคินจาร์เสถียร	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
พันตำรวจโท วรเทพ	ปิยวัจนภรณ์	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
ร้อยตำรวจเอก ดร.ปริญญา	สีลานันท์	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

การติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจ คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
90 หมู่ 7 ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110
โทรศัพท์/โทรสาร 0-3431-1110
E-mail: journalrpca@rpca.ac.th

จัดพิมพ์

เปเป้เนต ก๊อบปี่ พรินท์
653/61 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 41 แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย
กรุงเทพมหานคร 10700
โทรศัพท์ 02 882 5193

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ (Peer Review)

พลตำรวจตรี ศิริพงษ์ ติมูลา	สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศ และ การสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
พลตำรวจตรี นายแพทย์ พรชัย สุธีรคุณ	โรงพยาบาลตำรวจ
นาวาอากาศเอก ศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ ประณีตพลกรัง	โรงเรียนนายเรืออากาศ นวมินทกษัตริยาธิราช
รองศาสตราจารย์ พลอากาศตรี นายแพทย์ วิชาญ เปี้ยวนิม	มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ พลตำรวจตรี ดร.กิตติธันท์ เลอวงค์รัตน์	กองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาคย์ ดุลสัมพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ดร.พงษ์พิเชษฐ ภัคศิณรงค์	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอกหญิง ดร.สมวดี ไชยเวช	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก สหพัฒน์ หอมจันทร์	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิวัฒน์ เลิศศิริ	มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร.สุดา เรียงโรจน์พิทักษ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล	มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร.ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด	มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร.สาโรช พูลเทพ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา คุณดิลกณัฐสา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมเกียรติ ดุลสัมพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิเศษ พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิตเทศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจเอกหญิง ดร.กรรณิกา กุกุดเรือ	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐินี พันธุ์วิภาส	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตรดารมย์ รัตน์วุฒิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติรี มหันตรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสรี วรพงษ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศกร ไชยพงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชาย มหาศีตะ	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เขมฤทัย ถามะพัฒน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิเศษ ดร.ศรีปริญญา ฐูปกระจำง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริลักษณ์ หล่อพันธ์มณี	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ (Peer Review)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ดร.ธิตี มหาเจริญ	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ วิศาล วรสุวรรณรักษ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติยาพร สิงห์สัมพันธ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
นาวาเอก ดร.เสริมศักดิ์ บุญทา	กรมยุทธการทหารเรือ
พันตำรวจเอกหญิง ดร.ธีรินทร์ สินไชย	โรงพยาบาลตำรวจ
พันตำรวจโท ดร.อัศวินุต แสงทองดี	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
พันตำรวจตรี ดร.ชวนัสส์ เจนการ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
แพทย์หญิง ดร.ปานใจ โวหารดี	สถาบันนิติวิทยาศาสตร์
ร้อยตำรวจเอก ดร.ปริญญา สีลานันท์	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
ดร.กมล สุปรียสุนทร	สำนักงานศาลยุติธรรม
ดร.ณิชา วงศ์ส่องจำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ดร.ธเนศ เกษศิลป์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.ศิริรินทร์ อินทรวิชะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ดร.อุรารักษ์ รมรัตน์	มหาวิทยาลัยศิลปากร

ทุกบทความได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย 2 ท่าน ต่อ 1 บทความ ในลักษณะผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่งและผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา (Double-blind peer review) ก่อนตีพิมพ์ลงในวารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ทั้งนี้ ทศนะและข้อคิดเห็น ที่ปรากฏในวารสารนี้เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน ทางกองบรรณาธิการเปิดเสรีในด้านความคิด และไม่ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

สารจากบรรณาธิการ

วารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ฉบับนี้เป็นวารสารฉบับปฐมฤกษ์ มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำเพื่อเผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการของนักวิจัยและนักวิชาการทางด้านกฎหมาย วิชาการตำรวจ อาชญวิทยา นิติวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และกระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีระยะเวลาการตีพิมพ์เผยแพร่ปีละ 4 ฉบับ โดยกำหนดเป้าหมายที่จะพัฒนามาตรฐานคุณภาพของวารสารเพื่อเข้าสู่ฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre : TCI) ในระยะต่อไป

บทความวิจัยและบทความวิชาการในฉบับปฐมฤกษ์นี้ประกอบด้วย บทความพิเศษ 2 เรื่อง คือ 1) บทความเรื่อง ความยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้รับความกรุณาจาก ศาสตราจารย์ ดร. นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และ 2) บทความเรื่อง กฎการใช้กำลังของตำรวจ: ช่องว่างในประเทศไทย โดยพลตำรวจตรี ณรงค์ ทรัพย์เย็น รองผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ นอกจากนี้ ได้รวบรวมบทความที่มีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมในสาขาวิชากฎหมาย วิชาการตำรวจ อาชญวิทยา นิติวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และกระบวนการยุติธรรม ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอกสถาบัน ก่อนตีพิมพ์ลงในวารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจ เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับคุณภาพตรงตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพของวารสาร

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจจะเป็นประโยชน์และสามารถพัฒนาองค์ความรู้ทั้งด้านการศึกษา วิชาการ และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี และยินดีรับข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาวารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจให้เป็นวารสารที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและระดับสากลต่อไป

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการ ใคร่ขอเชิญชวนท่านที่สนใจเสนอผลงานเพื่อเผยแพร่ในวารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจ โดยสามารถสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ อีเมล journal@gmail.com หรือ โทรศัพท์ 0 3431 1110

ศาสตราจารย์ พลตำรวจตรีหญิง ดร.พัชรา สิ้นลอยมา
บรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
สารจากบรรณาธิการ	ก
ความยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ นครินทร์ เมฆไตรรัตน์	1
กฎการใช้กำลังของตำรวจ: ช่องว่างในประเทศไทย ณรงค์ ทรัพย์เย็น	16
การจำแนกตราประทับบนหีบห่อยาบ้าเพื่อเชื่อมโยงองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ จิตรีพิสุทธิ์ อิ่มสงวน	27
ความเชื่อมั่นของประชาชนในการสืบสวนคดีอาชญากรรมด้วยนิติวิทยาศาสตร์ หรือความเชื่อทางจิตวิญญาณ เปมิกา สนิทพจน์	36
การจ้างสังหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตน ปรเมศวร์ กุมารบุญ	51
การศึกษาอุบัติการณ์การตรวจเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะผู้ต้องสงสัย ด้วยชุดทดสอบเบื้องต้นในโรงพยาบาลลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จรงค์ จีระปัญญาสันติ	63
แนวทางการพัฒนาการตรวจสถานที่เกิดเหตุของสถานีตำรวจภูธรลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วนิดา ภาคมาส	76

ความยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์¹

¹ศาลรัฐธรรมนูญ

บทคัดย่อ

บทความนี้ อธิบายแนวความคิด หลักการ ความสำคัญ และระบบของความยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นระบบความยุติธรรมของรัฐสมัยใหม่อีกชนิดหนึ่ง ที่ดำรงอยู่ควบคู่กับระบบความยุติธรรมทางอาญาและอื่น ๆ กล่าวคือ ความยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญมีสถาบันสำคัญคือ ศาลรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่ระงับข้อพิพาททางรัฐธรรมนูญ ควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และพิทักษ์สิทธิ เสรีภาพ ของประชาชนตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญได้ให้การรับรองไว้

คำสำคัญ: ความยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ, ศาลรัฐธรรมนูญ, การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ, หลักนิติธรรม

¹ศาสตราจารย์ ดร.นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 กรุงเทพมหานคร 10210

อีเมล: mektrairat@yahoo.com

Constitutional Justice

Nakharin Mektrairat¹

¹The Constitutional Court of the Kingdom of Thailand

Abstract

This article explains concept, principle, importance and system of the constitutional justice, which is remarkably embedded in the modern state together with criminal justice and so forth. Also, constitutional justice reflects in the roles of constitutional court, constitutional adjudication, reviews of constitutionality and protections of citizen freedoms and rights as described by constitutional law.

Keywords: Constitutional Justice, Constitutional Court, Constitutional Review, Rule of Law

¹Professor Dr.Nakharin Mektrairat Judiciary of the Constitutional Court of the Kingdom of Thailand
The Government Complex Commemorating His Majesty the King's 80th Birthday Anniversary, 5th December,
B.E. 2550 (2007), Bangkok, Thailand 10210
Email: mektrairat@yahoo.com

บทนำ

ในเบื้องต้นนี้อาจกล่าวได้ว่า ความยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ (Constitutional Justice) เป็นแนวความคิดและกระบวนการที่ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการเมืองการปกครอง กระบวนการยุติธรรม และพัฒนาการของสิทธิเสรีภาพของพลเมืองในรัฐสมัยใหม่ โดยมีลักษณะสำคัญ คือ การผสมผสานและการสร้างเอกภาพของแนวความคิดความยุติธรรมตามหลักธรรมชาติและตามประเพณี เข้ากับแนวความคิดความยุติธรรมตามหลักกฎหมายบ้านเมือง อีกทั้งมีรูปแบบและมีการปฏิบัติที่มีความแตกต่างหลากหลายกันอยู่ในแต่ละประเทศ

การผสมผสานและการสร้างเอกภาพ หลักการทั้งสองปรากฏอยู่ในเกือบทุกประเทศนับจาก ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา กล่าวคือ การยึดถือหลักความสูงสุดของรัฐธรรมนูญ (Constitutional Supremacy) หมายความว่า รัฐธรรมนูญมีสถานะสูงสุดเหนือกว่าบรรทัดฐานทางกฎหมายอื่น ๆ และมีผลบังคับเหนือการกระทำทั้งปวงของรัฐนั้น ๆ ด้วย รัฐธรรมนูญเป็นรากฐานรองรับการใช้อำนาจปกครองของรัฐ และรองรับการตั้งอยู่ของระเบียบทางกฎหมายของประเทศ การกระทำใด ๆ ของรัฐสภา รวมถึงการกระทำทั้งปวงขององค์กรอื่น ๆ ของรัฐย่อมไม่อาจขัดแย้งกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญได้ (Brewer-Carias, 2014)

การใช้อำนาจของรัฐโดยเคารพต่อสถานะสูงสุดของรัฐธรรมนูญ มิได้หมายความว่า การกระทำทั้งปวงของรัฐสภาและองค์กรของรัฐ ต้องดำเนินไปภายใต้กฎเกณฑ์กำหนดกระบวนการวิธีดำเนินงานและขอบเขตอำนาจหน้าที่ของแต่ละองค์กรดังที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญเท่านั้น หากยังหมายความว่า องค์กรที่ใช้อำนาจรัฐทุกฝ่ายย่อมต้องกระทำการใด ๆ โดยเคารพต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของปัจเจกบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญรับรองและคุ้มครองไว้ด้วย เพราะรัฐธรรมนูญมีทั้งบทบัญญัติส่วนที่กำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับองค์กรและอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ และส่วนที่กำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับกระบวนการวิธีและเงื่อนไขของการใช้อำนาจหน้าที่ขององค์กรเหล่านั้นด้วย

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับกฎเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ของรัฐ มักอ้างอิงถึงสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานด้านต่าง ๆ ของปัจเจกบุคคล และกำหนดเงื่อนไขจำกัดขอบเขตการใช้อำนาจหน้าที่ขององค์กรของรัฐในเรื่องที่กระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานเหล่านั้นไว้ โดยกำหนดให้มีหลักประกันทางตุลาการเพื่อคุ้มครองและแก้ไขเยียวยาเมื่อเกิดข้อพิพาทเกี่ยวกับการฝ่าฝืนหรือละเมิดรัฐธรรมนูญ เช่น การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ นอกจากจะต้องกระทำการใด ๆ ภายใต้อำนาจหน้าที่ของตน ให้สอดคล้องตามกฎเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้สำหรับกระบวนการตรากฎหมายแล้ว สมาชิกองค์กรนิติบัญญัติต้องไม่ตรากฎหมายที่มีเนื้อหาจำกัดหรือลิดรอนสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้อีกด้วย เป็นต้น

เมื่อพิจารณาตามหลักความสูงสุดของรัฐธรรมนุญ จะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนุญมิได้เป็นเพียงกฎเกณฑ์ว่าด้วยการจัดโครงสร้างองค์กรของรัฐ และกฎเกณฑ์กำกับกระบวนการวิธีปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจขององค์กรของรัฐเท่านั้น หากยังมีฐานะเป็นกฎเกณฑ์กำกับขอบเขตเนื้อหาการตัดสินใจภายใต้การกระทำขององค์กรของรัฐทั้งหลาย ดังเห็นได้ชัดเจนจากการกำหนดให้บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือการกระทำใด ซึ่งขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนุญ เป็นอันใช้บังคับมิได้ ดังนั้นกฎหมายฉบับหนึ่ง ๆ สามารถมีสถานะไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนุญได้ด้วยสาเหตุต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่มีการกระทำที่ไม่ปฏิบัติตามต่อกฎเกณฑ์ของรัฐธรรมนุญเกิดขึ้นในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการตรากฎหมายฉบับนั้น หรือกรณีที่เนื้อหาในบทบัญญัติของกฎหมายฉบับนั้น ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนุญ โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ ของปัจเจกบุคคล กล่าวอีกนัยหนึ่ง กฎหมายใด ๆ ที่ฝ่ายนิติบัญญัติตราขึ้นนั้น สามารถมีสถานะไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนุญได้ทั้งในแง่รูปแบบและในแง่เนื้อหา

ศาลที่มีเขตอำนาจวินิจฉัยคดีตามรัฐธรรมนุญ

การบัญญัติสถานะสูงสุดของรัฐธรรมนุญไว้โดยชัดแจ้งโดยลำพังอาจจะไม่เพียงพอในทางปฏิบัติ หากปราศจากการสร้างหลักประกันเพื่อปกป้องรัฐธรรมนุญจากการถูกละเมิด โดยการกระทำใด ๆ ของรัฐที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนุญหรือการกระทำใด ๆ ที่ส่งผลทำลายระเบียบทางรัฐธรรมนุญที่ดำรงอยู่ ด้วยเหตุนี้รัฐธรรมนุญในหลายประเทศจึงมักกำหนดให้มีสถาบันหนึ่งขึ้นเพื่อทำหน้าที่พิทักษ์รัฐธรรมนุญเป็นการเฉพาะ เรียกว่า “สถาบันการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนุญ” (Institution of Constitutional Review) (Visser, 2014) ซึ่งเป็นกลไกในระบบตุลาการทำหน้าที่วินิจฉัยปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนุญของกฎหมายและการกระทำขององค์กรของรัฐ เมื่อเกิดข้อพิพาททางรัฐธรรมนุญขึ้นในระบบการเมือง และมีการฟ้องร้องเป็นคดีในศาลซึ่งมีเขตอำนาจตามรัฐธรรมนุญ ประเทศที่มีสถาบันตุลาการทำหน้าที่ตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนุญของการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจขององค์กรของรัฐ จึงถือได้ว่าเป็นประเทศสมัยใหม่ที่มี “ระบบยุติธรรมทางรัฐธรรมนุญ”

การมีสถาบันการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนุญ วางอยู่บนรากฐานจากแนวคิดที่ว่า รัฐธรรมนุญคือกฎหมายสูงสุดของประเทศ ความมั่นคงยืนยาวของรัฐธรรมนุญ ตลอดจนหลักการและคุณค่าทางรัฐธรรมนุญ ควรจะได้รับการปกป้องจากการถูกละเมิดไม่ว่ากรณีใด ๆ รัฐธรรมนุญจึงจำเป็นต้องมีกลไกเชิงสถาบันเพื่อให้หลักประกันคุ้มครองรัฐธรรมนุญจากการถูกละเมิด โดยการใช้อำนาจขององค์กรของรัฐ โดยกำหนดให้มี “ศาล” ที่มีเขตอำนาจวินิจฉัยคดีทางรัฐธรรมนุญ (Constitutional Jurisdiction) สามารถใช้อำนาจทางตุลาการดำเนินกระบวนการพิจารณาเพื่อวินิจฉัยตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนุญของกฎหมายที่รัฐสภาตราขึ้น และยกเลิกความสมบูรณ์ในผลใช้บังคับ หรือไม่ยอมรับการนำบทบัญญัติของกฎหมายมาใช้บังคับแก่กรณีเฉพาะได้ หากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวมีเนื้อหาขัดแย้งหรือส่งผลให้บทบัญญัติของรัฐธรรมนุญถูกละเมิด

การมีเขตอำนาจวินิจฉัยคดีตามรัฐธรรมนูญ ทำให้ศาลดังกล่าวสามารถกำหนดผลของคำวินิจฉัยกรณีที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้โดยมีผลทางกฎหมายผูกพันทุกองค์กร เช่น คำวินิจฉัยที่มีผลให้บทบัญญัติของกฎหมายที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญสิ้นผลใช้บังคับ เป็นต้น

หากพิจารณาในภาพรวม ประเทศส่วนใหญ่ในยุโรปนิยมมอบหมายอำนาจในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายไว้กับองค์กรตุลาการที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะคือ “ศาลรัฐธรรมนูญ” กล่าวคือ มีกลไกเชิงสถาบันแยกต่างหากจากองค์กรฝ่ายตุลาการในระบบยุติธรรมสามัญ ในขณะที่เดียวกันก็มีบางประเทศที่กระจายอำนาจดังกล่าวให้อยู่กับทุกศาลในระบบยุติธรรมสามัญ หรือสงวนอำนาจวินิจฉัยคดีทางรัฐธรรมนูญไว้กับคณะเฉพาะในศาลฎีกาในกรณีประเทศที่มีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้นเพื่อทำหน้าที่ภายใต้เขตอำนาจตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะนั้น นอกจากการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายแล้ว เขตอำนาจในการคุ้มครองความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญยังอาจรวมถึงการทำหน้าที่เสริมในเรื่องอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการตีความและปรับใช้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในกระบวนการทางการเมืองของประเทศอีกด้วย

ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงเขตอำนาจตามรัฐธรรมนูญโดยทั่วไป จึงมีความหมายครอบคลุมการทำหน้าที่ทั้งหมดทุกด้านของศาลรัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะเป็นการวินิจฉัยคดีทางรัฐธรรมนูญ หรือการวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับการตีความรัฐธรรมนูญหรือนำบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญมาใช้บังคับ เมื่อกล่าวถึงระบบยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ ก็จะหมายถึงความถึงกิจกรรมทางตุลาการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ของศาลที่ปฏิบัติหน้าที่วินิจฉัยข้อพิพาททางรัฐธรรมนูญ โดยนำรัฐธรรมนูญมาใช้เป็นบรรทัดฐานตัดสินชี้ขาดเพื่อให้คำวินิจฉัยในประเด็นปัญหาข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

แบบแผนในการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญเริ่มปรากฏเด่นชัดและเป็นที่แพร่หลายในช่วงหลังสงครามโลกครั้งสอง ประเทศต่าง ๆ ในภาคพื้นยุโรปเริ่มยอมรับแนวคิดการตั้งองค์กรตุลาการเพื่อทำหน้าที่พิทักษ์ความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดให้มีคณะตุลาการชุดหนึ่งที่มีเขตอำนาจวินิจฉัยข้อพิพาททางรัฐธรรมนูญเป็นการเฉพาะ (Constitutional Tribunal) ดังปรากฏในประเทศที่มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นประกาศใช้ เช่น อิตาลี (ค.ศ. 1947) เยอรมนี (ค.ศ. 1949) เป็นต้น ในเวลาต่อมา ประเทศที่ผ่านพ้นช่วงเปลี่ยนผ่านมาสู่ประชาธิปไตยก็นำตัวแบบการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ด้วยเช่นเดียวกัน ได้แก่ สเปน (ค.ศ. 1978) โปรตุเกส (ค.ศ. 1982) ในขณะที่บางประเทศเมื่อมีการปฏิรูปรัฐธรรมนูญก็ได้บัญญัติให้มีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่เช่นเดียวกัน ได้แก่ เบลเยียม (ค.ศ. 1980) ลักเซมเบิร์ก (ค.ศ. 1996)

ภายหลังการล่มสลายของโลกคอมมิวนิสต์ ประเทศต่าง ๆ ในแถบยุโรปกลางและตะวันออกแทบทั้งหมดก็มีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้นตาม ๆ กัน อย่างไรก็ตาม มีประเทศในยุโรป 2 ประเทศที่มีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้นมาตั้งแต่ในช่วงการปกครองภายใต้ระบอบคอมมิวนิสต์ ได้แก่ ยูโกสลาเวีย (ค.ศ. 1963) และโปแลนด์ (ค.ศ. 1982) ในขณะที่เชโกสโลวาเกีย ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในปี ค.ศ. 1968 โดยบัญญัติให้มีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้น แต่ในทางปฏิบัติกลับไม่สามารถตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเพื่อรองรับการจัดองค์กรและกลไกการทำงานของศาลรัฐธรรมนูญได้สำเร็จ (Schwartz, 2000)

ปัจจุบันสมาชิกสหภาพยุโรปที่มีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญมีจำนวนถึง 19 ประเทศ จากจำนวนประเทศสมาชิกทั้งหมด 28 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรีย เบลเยียม บัลแกเรีย สาธารณรัฐเช็ก ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี ลัตเวีย ลิทัวเนีย ลักเซมเบิร์ก มอลตา โปแลนด์ โปรตุเกส โรมาเนีย สโลวาเกีย สโลวีเนีย สเปน และโครเอเชีย ในขณะที่เดียวกันก็มีประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป 3 ประเทศที่มีระบบการทบทวนความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายโดยองค์กรตุลาการตามตัวแบบสหรัฐอเมริกา (System of Judicial Review) ได้แก่ สวีเดน ฟินแลนด์ และเดนมาร์ก อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติแล้ว ศาลต่าง ๆ ในกลุ่มประเทศนอร์ดิกแทบจะไม่มีการวินิจฉัยว่ากฎหมายไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือมีปรากฏให้เห็นน้อยอย่างยิ่ง ส่วนประเทศที่ไม่อยู่ในสหภาพยุโรป 2 ประเทศคือ นอร์เวย์ และสวิตเซอร์แลนด์ ก็ยึดถือตัวแบบระบบการทบทวนโดยองค์กรฝ่ายตุลาการตามตัวแบบอเมริกันเช่นกัน นอกจากนี้ก็มีบางประเทศที่เป็นกรณีกเว้น คือไม่มีระบบการทบทวนความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายโดยองค์กรตุลาการ ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ และสหราชอาณาจักร (Comella, 2009) (ก่อนปี ค.ศ. 2009)

ระบบยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญตามตัวแบบยุโรป

การทำหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญตามตัวแบบยุโรป วางอยู่บนฐานแนวคิดที่ว่า “รัฐธรรมนูญ” เป็นบรรทัดฐานสูงสุดที่ตัดสินความสมบูรณ์ในผลของการใช้บังคับของกฎหมายทั้งปวง (Constitutional Validity) กล่าวคือ ภายใต้บรรทัดฐานของรัฐธรรมนูญ บรรทัดฐานทางกฎหมายต่าง ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นมา จะมีผลใช้บังคับโดยสมบูรณ์ ก็ต่อเมื่อบรรทัดฐานทางกฎหมายนั้น ๆ ถูกสร้างขึ้นโดยสอดคล้องตามกระบวนการวิธีและเงื่อนไขที่ถูกกำหนดไว้โดยบรรทัดฐานที่อยู่เหนือกว่าขึ้นไป ดังนั้น การปกครองตนเองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย จะดำเนินไปในลักษณะใด ย่อมต้องอยู่ภายใต้กรอบของระเบียบทางรัฐธรรมนูญเสมอ เพราะกรอบของระเบียบทางรัฐธรรมนูญเป็นสิ่งที่กำหนดกระบวนการวิธีการใช้อำนาจของรัฐไว้ตั้งแต่แรก การใช้อำนาจอธิปไตยของปวงชน ไม่ว่าจะเป็นการตรากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติ หรือการตรากฎหมาย กฎ ระเบียบของฝ่ายบริหาร ล้วนมีขอบเขตจำกัดภายใต้กฎเกณฑ์ทางรัฐธรรมนูญทั้งสิ้น

กระบวนการใช้อำนาจขององค์กรตุลาการในการตัดสินให้การกระทำขององค์กรที่ใช้อำนาจรัฐ
ด้านต่าง ๆ อาทิ การบัญญัติกฎหมาย การกระทำของรัฐ หรือการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งมีลักษณะขัดหรือ
แย้งต่อรัฐธรรมนูญ สูญสิ้นผลใช้บังคับไปนี้ เรียกโดยรวมว่า “กระบวนการตรวจวินิจฉัยความชอบด้วย
รัฐธรรมนูญ” (Review of Constitutionality) ส่วนสถาบันและกระบวนการซึ่งรัฐธรรมนูญบัญญัติ
ให้มีขึ้น เพื่อรองรับการทำหน้าที่ขององค์กรตุลาการในการพิทักษ์สิทธิและเป็นธรรมแก่คู่กรณี
พิพาททางรัฐธรรมนูญนั้น เรียกว่า “ระบบยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ” (Systems of Constitutional
Justice) (Sweet, 2011)

ระบบยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ จึงหมายถึง สถาบันและกระบวนการต่าง ๆ ซึ่งรัฐธรรมนูญ
บัญญัติให้มีขึ้น เพื่อรองรับการทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิขั้นพื้นฐานในด้านต่าง ๆ โดยฝ่ายตุลาการ
ในฐานะฝ่ายที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องที่เป็นกรณีพิพาท บทบาทขององค์กรตุลาการในลักษณะ
ดังกล่าว ตั้งอยู่บนหลักการว่าด้วยความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ โดยผู้พิพากษาหรือตุลาการ
มีอำนาจหน้าที่ในการตีความ และนำบทบัญญัติและระบบคุณค่าของรัฐธรรมนูญไปใช้บังคับ
ในฐานะกฎหมายที่เหนือกว่าบรรทัดฐานทางกฎหมายอื่นใดทั้งหมด ตลอดจนตัดสินว่า
การตรากฎหมายที่แห่งกฎหมายของสถาบันต่าง ๆ ดำเนินไปโดยสอดคล้องกับบทบัญญัติของ
รัฐธรรมนูญหรือไม่

ระบบยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญในรัฐหนึ่ง ๆ มีขึ้นเพื่อรองรับกระบวนการยุติข้อพิพาท
ทางรัฐธรรมนูญ ซึ่งโดยเนื้อหาสาระแล้วเป็นข้อพิพาทในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของรัฐทั้งสิ้น
ฉะนั้น ระบบยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญจึงมีลักษณะเชิงสถาบันในฐานะหลักประกันรัฐธรรมนูญ
โดยองค์กรตุลาการ เนื่องจากความชอบด้วยกฎหมายของการทำหน้าที่ขององค์กรของรัฐ ก็คือ
คุณลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างบรรทัดฐานทางกฎหมายสองชุดที่สอดคล้องรองรับซึ่งกันและกัน
นั่นคือ ความสัมพันธ์ที่กฎหมายซึ่งอยู่ในลำดับชั้นที่ต่ำกว่ามีต่อกฎหมายที่อยู่ในลำดับชั้นที่สูงกว่า

ในระบบยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ มีหลักประกันแรกสุดที่สำคัญเหนืออื่นใด ก็คือ หลักประกัน
ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติของกฎหมายที่รัฐสภาตราขึ้น ดังจะเห็นได้ว่า บทบาทหน้าที่
หลักของศาลรัฐธรรมนูญในประเทศต่าง ๆ มักมีลักษณะร่วมกัน คือ การทำหน้าที่วินิจฉัยความชอบด้วย
รัฐธรรมนูญของร่างกฎหมายและกฎหมายที่จะประกาศใช้ แต่ในขณะเดียวกัน รัฐธรรมนูญใน
หลายประเทศก็กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีบทบาทหน้าที่อันดั่งรองเพิ่มเติมในลักษณะแตกต่างกันไป
อีกด้วย โดยเฉพาะการทำหน้าที่วินิจฉัยกรณีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมายที่บัญญัติไว้
ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หากพิจารณาโดยรวม อาจสรุปลักษณะร่วมที่สำคัญ
ของศาลรัฐธรรมนูญตามตัวแบบยุโรปในประการต่าง ๆ ได้ดังนี้

ประการแรก ศาลรัฐธรรมนูญมีเขตอำนาจตามรัฐธรรมนูญเฉพาะการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท
ทางรัฐธรรมนูญโดยมีผลเป็นที่สุด กล่าวคือ มีเพียงคณะตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญ (Constitutional

Judges) เท่านั้นที่มีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญในการวินิจฉัยให้บทบัญญัติของกฎหมายหนึ่ง ๆ หรือ การกระทำขององค์กรที่ใช้อำนาจสาธารณะ สิ้นความสมบูรณ์ในผลใช้บังคับไป ด้วยเหตุที่มีความไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ในขณะที่ศาลอื่นในระบบยุติธรรมสามัญ ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการกระทำเช่นนี้

ประการที่สอง ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่เพื่อยุติข้อพิพาททางรัฐธรรมนูญเท่านั้น การทำหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญไม่ใช้การพิจารณาพิพากษาคดีฟ้องร้องระหว่างคู่กรณีพิพาท เมื่อมีกรณีฟ้องร้องคดีภายใต้กฎหมายทั่วไป บทบาทหน้าที่ในการพิจารณาคดียังคงดำเนินการโดยผู้พิพากษา ในศาลยุติธรรมทั่วไป ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญจะทำหน้าที่ก็ต่อเมื่อผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมหนึ่ง ๆ ได้ยื่นเรื่องให้ตัดสินวินิจฉัยประเด็นปัญหาทางรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายที่จะใช้บังคับในการพิพากษาคดีของศาล ซึ่งเป็นการวินิจฉัยข้อกฎหมายเท่านั้น

ประการที่สาม ศาลรัฐธรรมนูญเป็นสถาบันที่ดำรงอยู่โดยแยกต่างหากจากองค์กรฝ่ายตุลาการ และองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติอย่างชัดเจน แม้ว่าการทำหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญจะมีความเชื่อมโยงกับสถาบันเหล่านั้นในบางมิติก็ตาม ศาลรัฐธรรมนูญถือครองเขตอำนาจตามรัฐธรรมนูญเป็นของตนเอง โดยพื้นที่นี้มิใช่พื้นที่ของฝ่ายตุลาการอย่างชัดเจน และก็มีพื้นที่ของการตัดสินใจทางการเมืองอย่างชัดเจน ดังเช่นความเข้าใจภายใต้หลักการแบ่งแยกอำนาจตามจารีตวิธิตั้งเดิม (อำนาจบริหาร นิติบัญญัติ ตุลาการ) เพราะในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการและ มีกระบวนการวิธีการทำหน้าที่แบบศาล แต่วัตถุประสงค์ที่อยู่ในเขตอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญก็มีสาระสำคัญเป็นการตัดสินใจใช้อำนาจรัฐและอำนาจทางการเมืองของฝ่ายต่าง ๆ

ประการที่สี่ ศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ตรวจสอบวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ทั้งในช่วงก่อนที่ร่างกฎหมายจะได้รับการประกาศใช้บังคับ นั่นคือ ก่อนที่ผลทางลบของบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นจะเกิดขึ้นต่อบุคคลใด และการตรวจสอบวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายภายหลังจากที่มีผลใช้บังคับแล้ว ซึ่งอาจเป็นการโต้แย้งปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายแบบนามธรรม และการโต้แย้งปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายที่กำลังถูกนำมาใช้บังคับกับคดีรูปธรรมเฉพาะกรณีในศาลใดศาลหนึ่งในระบบยุติธรรมสามัญ

ข้อพิพาทในระบบยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ

การจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญเพื่อเป็นหลักประกันคุ้มครองความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ เกิดจากแนวคิดที่ว่าหากปราศจากกลไกทางตุลาการที่สามารถให้คำวินิจฉัยที่มีผลให้กฎหมาย หรือการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญสิ้นผลทางกฎหมายไปโดยมีผลผูกพันกับองค์กรของรัฐทุกองค์กรแล้ว บทบัญญัติรัฐธรรมนูญก็ย่อมมีโอกาสถูกละเมิดได้ทุกเมื่อ ดังนั้น เมื่อเกิดข้อโต้แย้งเกี่ยวกับปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการใช้อำนาจรัฐ ก็จำเป็นต้องมีองค์กรตุลาการทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิและความเป็นธรรมแก่คู่กรณีพิพาท ศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่วินิจฉัยข้อพิพาท

ในระบบยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ โดยใช้อำนาจตุลาการตรวจสอบวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการใช้อำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญระบุไว้

ศาลรัฐธรรมนูญมีฐานะเป็นองค์กรตุลาการที่ทำหน้าที่ให้หลักประกันแก่องค์กรทุกฝ่าย รวมถึงสาธารณชนว่า เมื่อใดก็ตามที่การทำหน้าที่หรือใช้อำนาจขององค์กรใด ๆ เกิดปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของบุคคลชั้น กรณีดังกล่าวย่อมสามารถถูกโต้แย้งและหาข้อยุติในกระบวนการทางตุลาการด้วยความเป็นธรรมได้เสมอ โดยการยื่นคำร้องเข้าสู่ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยให้ผลทางกฎหมายของการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจโดยไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญขององค์กรนั้น ๆ สิ้นความสมบูรณ์ในการมีผลใช้บังคับไป หรือวินิจฉัยให้ผลของการกระทำขององค์กรของรัฐที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของบุคคลถูกเพิกถอนไปด้วยเหตุที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ รวมถึงการมีคำวินิจฉัยที่มีผลผูกพันให้องค์กรของรัฐต้องกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อแก้ไขเยียวยาความเสียหายต่อสิทธิในกรณีนั้น ๆ ด้วย

การปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจตุลาการของศาลรัฐธรรมนูญในทุกครั้ง จะเริ่มต้นขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเกิดข้อพิพาททางรัฐธรรมนูญในระบบการเมือง และคู่กรณีหรือองค์กรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องได้ยื่นคำร้องเป็นคดีทางรัฐธรรมนูญตามช่องทางและขั้นตอนตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ข้อพิพาททางรัฐธรรมนูญส่วนใหญ่มักเกิดจากปัญหาโต้แย้งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจขององค์กรต่าง ๆ ที่รัฐธรรมนูญกำหนดประกอบ ที่มา หน้าที่และอำนาจไว้โดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีพิพาทที่เป็นการโต้แย้งปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการใช้อำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ หรือปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้ตราขึ้น

หากพิจารณาโดยภาพรวม ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปมีการสร้างกระบวนการวินิจฉัยการยื่นคำร้องว่ากฎหมายฉบับหนึ่ง ๆ ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญเข้าสู่ศาลรัฐธรรมนูญในลักษณะแตกต่างหลากหลายกันไป โดยจำแนกออกเป็นประเภทต่าง ๆ คือ การโต้แย้งความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายแบบนามธรรม (Constitutional Challenges) การโต้แย้งความชอบรัฐธรรมนูญของกฎหมายที่ใช้บังคับแก่คดีในศาล (Constitutional Questions) และการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ (Constitutional Complaint)

การโต้แย้งความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายแบบนามธรรม เป็นกระบวนการยื่นคำร้องที่มาจากองค์กรของรัฐ อาทิ องค์กรฝ่ายบริหาร ผู้ตรวจการแผ่นดิน อัยการสูงสุด รัฐสภา หรือสมาชิกเสียงข้างน้อยในรัฐสภาตามจำนวนที่กำหนด ในบางประเทศรัฐธรรมนูญยังบัญญัติให้สิทธิแก่ปัจเจกบุคคล สามารถยื่นคำร้องโต้แย้งปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติของกฎหมายต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรงด้วย การโต้แย้งความชอบด้วยรัฐธรรมนูญกฎหมาย

แบบนามธรรม (Abstract Challenges) เป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญในการกล่าวหาว่าบทบัญญัติของกฎหมายฉบับหนึ่ง ๆ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญด้วยข้อโต้แย้งและเหตุผลในเชิงหลักการ

การโต้แย้งบทบัญญัติของกฎหมายฉบับหนึ่ง ๆ เกิดขึ้นโดยไม่เกี่ยวข้องกับกรณีพิพาทภายใต้กฎหมายฉบับนั้นซึ่งเป็นคนตีที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิพากษาของศาลใดศาลหนึ่ง การโต้แย้งทำลายความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย มีทั้งที่เป็นคำร้องโต้แย้งที่เกิดขึ้นภายหลังจากกฎหมายฉบับนั้น ๆ ได้รับการประกาศให้มีผลใช้บังคับอย่างเป็นทางการแล้ว และคำร้องโต้แย้งกฎหมายที่ผ่านการอนุมัติของรัฐสภาแล้ว ก่อนที่จะได้รับการประกาศให้มีผลใช้บังคับอย่างเป็นทางการ

การโต้แย้งความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายที่ใช้บังคับแก่คดีในศาล เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการยื่นคำร้องโต้แย้งบทบัญญัติของกฎหมายฉบับหนึ่ง ๆ เข้าสู่ศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีการวินิจฉัยปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายแบบรูปธรรม (Concrete Review) เนื่องจากคำร้องมีจุดเริ่มต้นมาจากกระบวนการพิจารณาคดีพิพาทภายใต้กฎหมายที่ดำเนินไปในศาลต่าง ๆ เมื่อผู้พิพากษาศาลซึ่งกำลังพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทในคดีเฉพาะหนึ่ง ๆ อยู่ มีเหตุผลให้เชื่อได้ว่าบทบัญญัติของกฎหมายที่ตนจะนำมาปรับใช้ในการพิพากษาคดีนั้น ๆ ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือคู่ความในคดีนั้นเสนอข้อโต้แย้งในประเด็นข้อสงสัยเกี่ยวกับความสมบูรณ์ในผลใช้บังคับของกฎหมายฉบับนั้นต่อศาลดังกล่าว ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีในศาลดังกล่าวจะส่งประเด็นข้อกังขาเกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดของศาลรัฐธรรมนูญ

เมื่อมีคดีทางรัฐธรรมนูญในลักษณะนี้เข้าสู่กระบวนการพิจารณา ศาลรัฐธรรมนูญจะทำหน้าที่วินิจฉัยประเด็นตามคำขอของผู้พิพากษาในศาลที่เป็นที่มาของข้อกังขาดังกล่าว โดยวินิจฉัยว่าบทบัญญัติของกฎหมายนั้นมีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ จากนั้นผู้พิพากษาศาลที่ส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยในประเด็นกึ่งขานี้ ก็จะดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีนั้นต่อไป โดยยึดคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเป็นบรรทัดฐานในการพิพากษาคดีภายใต้กฎหมายฉบับนั้นซึ่งโดยทั่วไป ประเทศต่าง ๆ จะมีการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการยื่นคำร้องของผู้พิพากษาศาลธรรมดาในลักษณะต่างกัน โดยเฉพาะเงื่อนไขที่ผู้พิพากษาจะเสนอคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาดประเด็นข้อกังขาถึงความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายได้ กล่าวคือ บางประเทศมีเงื่อนไขว่าผู้พิพากษาต้องวินิจฉัยแล้วมีความเห็นยืนยันว่ากฎหมายฉบับนั้นไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญเท่านั้นหรือเพียงแค่คู่ความมีข้อสงสัยและโต้แย้งต่อศาลก็ถือว่าเพียงพอแล้วที่ผู้พิพากษาจะใช้สิทธิเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยได้

ในบางประเทศ กระบวนการเสนอข้อโต้แย้งเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายที่ใช้บังคับแก่คดีในศาล ปรากฏลักษณะพิเศษบางประการ เช่น ในออสเตรเลีย ศาลสูงในระบบยุติธรรมเท่านั้นที่มีสิทธิยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายที่ใช้พิพากษาคดีในศาลได้ ได้แก่ ศาลปกครองสูงสุด ศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ คณะอนุญาโตตุลาการอิสระ (Independent Administrative Tribunal) คณะอนุญาโตตุลาการ คดีผู้ลี้ภัยแห่งสหพันธ์ (Independent

Federal Asylum Tribunal) แต่ในกรณีที่กฎหมายถูกตั้งข้อกังขาในศาลเป็นกฎหมายที่ฝ่ายบริหารตราขึ้น ศาลทั้งหมดทุกศาลไม่ว่าจะเป็นศาลชั้นต้นหรือศาลสูงก็สามารถยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญได้

ในฝรั่งเศส การเสนอคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยข้อกังขาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายที่ใช้บังคับแก่คดีในศาล สามารถกระทำโดยศาลใด ๆ ก็ได้ แต่คำร้องดังกล่าวต้องผ่านการพิจารณาถ้อยแถลงและยืนยันรับรองประเด็นคำร้องดังกล่าวโดยศาลสูงในประเภทคดีนั้น ๆ อย่างเป็นทางการเสียก่อน ได้แก่ ศาลฎีกาและศาลปกครอง โดยมีเงื่อนไขสำคัญคือ การเสนอคำร้องโต้แย้งความชอบด้วยกฎหมาย โดยผู้พิพากษาในศาลสามารถกระทำได้เฉพาะภายใต้เหตุผลที่ว่า บทบัญญัติดังกล่าวละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้เท่านั้น

การร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ เป็นเขตอำนาจอีกประเภทหนึ่งของศาลรัฐธรรมนูญ ปรากฏในบางประเทศ อาทิ สเปน เยอรมนี และออสเตรีย กล่าวคือ ปัจเจกบุคคลสามารถยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยกล่าวอ้างว่า สิทธิขั้นพื้นฐานข้อใดข้อหนึ่งของตนถูกล่วงละเมิดโดยหน่วยงานของรัฐได้ คำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญส่วนมากที่ศาลรัฐธรรมนูญรับไว้พิจารณา มักเป็นกรณีที่สิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลถูกล่วงล้ำ อันเนื่องมาจากหน่วยงานของรัฐ มีการตีความบทบัญญัติของกฎหมายในลักษณะที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือนำบทบัญญัติของกฎหมายมาปรับใช้อย่างไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ แต่ในบางกรณี การละเมิดหรือสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลโดยองค์กรของรัฐ ก็อาจมีสาเหตุมาจากข้อบกพร่องในตัวบทบัญญัติกฎหมายนั่นเอง การกระทำดังกล่าวจึงเป็นผลจากการใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายที่มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ในกรณีเช่นนี้ ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว

หลักเกณฑ์การใช้สิทธิร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญในแต่ละประเทศอาจมีเงื่อนไขเฉพาะ บางประการที่แตกต่างกัน เช่น ในเยอรมนีและสเปน การยื่นคำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญมีหลักเกณฑ์ทั่วไปคือ บุคคลผู้ยื่นคำร้องต้องใช้สิทธิทางศาลเพื่อเรียกร้องการเยียวยาผลจากการถูกละเมิดสิทธิ ตามรัฐธรรมนูญทุกช่องทางที่มีอยู่จนครบเสียก่อน ศาลรัฐธรรมนูญจึงจะรับคำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญของบุคคลนั้นได้ ส่วนในออสเตรีย การร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญเป็นกลไกสำหรับให้สิทธิแก่ปัจเจกบุคคลโต้แย้งความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการตัดสินใจทางปกครองได้โดยตรง โดยไม่ต้องใช้สิทธิทางศาลเพื่อเรียกร้องการแก้ไขเยียวยา ก่อนแต่อย่างใด และในสเปน การยื่นคำร้องกรณีองค์กรของรัฐกระทำการอันกระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของปัจเจกบุคคลต่อศาลรัฐธรรมนูญ สามารถดำเนินโดยผู้ตรวจการแผ่นดินหรืออัยการสูงสุด และปัจเจกบุคคลเป็นผู้ยื่นเรื่องด้วยตัวเองได้ด้วย

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า องค์กรตุลาการที่ทำหน้าที่ในระบบยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ ตามตัวแบบยุโรป มีความผันแปรหลากหลายภายในตัวเอง ลักษณะร่วมที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ ศาลรัฐธรรมนูญในแต่ละประเทศดำรงอยู่ในโครงสร้างที่แตกต่างหากจากองค์กรตุลาการในระบบ

ยุติธรรมสามัญ แต่ก็มีการทำงานที่เชื่อมโยงกันในบางมิติ และระดับของความเป็นเอกเทศหรือระยะห่างจากกันนั้น ขึ้นอยู่กับประเภทของกลไกและช่องทางการใช้สิทธิโต้แย้งถึงความไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายฉบับหนึ่ง ๆ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ในบริบทของการโต้แย้งแบบนามธรรม ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่เชื่อมโยงการทำงานกับศาลอื่น ๆ ของโครงสร้างฝ่ายตุลาการเลย ความเชื่อมโยงระหว่างศาลรัฐธรรมนูญกับศาลอื่น ๆ จะปรากฏเฉพาะในกรณีที่ผู้พิพากษาในศาลหนึ่ง ๆ เป็นผู้เสนอประเด็นปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายใดกฎหมายหนึ่งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

ความเชื่อมโยงระหว่างศาลในระบบยุติธรรมสามัญกับศาลรัฐธรรมนูญจะใกล้ชิดมากยิ่งขึ้นในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีเขตอำนาจพิจารณาทบทวนความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการตัดสินพิพากษาคดีของผู้พิพากษาในศาลอื่น ๆ ได้ด้วย ดังเช่น กรณีคำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญของบุคคล ซึ่งเป็นคู่ความในคดีนั้น โดยโต้แย้งความไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการพิพากษาคดีของศาล ซึ่งเป็นการใช้สิทธิโต้แย้งการกระทำขององค์กรที่ใช้อำนาจรัฐกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง กล่าวโดยสรุป คือ การจัดโครงสร้างคู่ขนานกันระหว่างศาลรัฐธรรมนูญกับศาลในระบบยุติธรรมสามัญ นับเป็นลักษณะสำคัญของตัวแบบสถาบันการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายที่แพร่หลายในภาคพื้นยุโรป ซึ่งแต่ละประเทศอาจมีลักษณะความเป็นเอกเทศหรือความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันในระดับที่แตกต่างกันไป ในขณะที่ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีในศาลยุติธรรมทั่วไปมีหน้าที่รักษา “ความสูงสุดของกฎหมาย” (Supremacy of Law) ส่วนคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้รับมอบบทบาทหน้าที่ในการพิทักษ์รักษา “ความสูงสุดของรัฐธรรมนูญ” (Supremacy of The Constitution)

ระบบยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญกับหลักนิติธรรม

ในส่วนของระบบการเมืองและกระบวนการทางการเมืองซึ่งตั้งอยู่บนหลักนิติธรรมนั้น กล่าวคือ ระบบการเมืองที่ใช้อำนาจของรัฐอยู่ภายใต้กฏกติกาหรือกฎหมายบ้านเมืองที่มีผลใช้บังคับกับองค์กรทุกฝ่ายเสมอกัน องค์กรที่ใช้อำนาจรัฐทุกฝ่ายย่อมต้องผูกพันตนเองภายใต้กฎหมายสูงสุดของบ้านเมือง เพื่อให้การปกครองรัฐอยู่ภายใต้กฎหมาย (Rule of Law) ไม่ใช่ “การปกครองโดยกฎหมาย” (Rule by Law) ที่ฝ่ายเสียงข้างมากอาศัยอำนาจของรัฐตรากฎหมายเป็นเครื่องมือในการควบคุมสังคมอย่างไม่เป็นธรรม ดังนั้น ในประเทศที่มีระบบประชาธิปไตยซึ่งปกครองภายใต้หลักนิติธรรม จึงจัดให้มีองค์กรตุลาการทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครองกฎหมายสูงสุด โดยควบคุมการกระทำใด ๆ ของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนการใช้อำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติให้ดำเนินไปภายใต้กฎหมายสูงสุดของบ้านเมือง (Aguilera, 2010)

โดยนัยนี้ ศาลรัฐธรรมนูญย่อมมีส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างหลักนิติธรรมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญ โดยระบบคุณค่าของรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้จัดตั้งองค์กรของรัฐ และมอบหมายอำนาจให้แก่องค์กรเพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ ซึ่งการใช้อำนาจขององค์กรเหล่านั้นจะถือว่าเป็นการปกครองตามหลักนิติธรรม หรือการปกครองโดยกฎหมาย ก็ต่อเมื่อการใช้

อำนาจและการทำหน้าที่ขององค์กรของรัฐทั้งปวงเป็นไปโดยสอดคล้องและอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ หากมีการใช้อำนาจของรัฐโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หรือส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การใช้อำนาจขององค์กรของรัฐโดยไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญนั้น ก็ต้องสามารถ ถูกโต้แย้งเพื่อให้มีการตรวจสอบวินิจฉัยและแก้ไขเยียวยาในกระบวนการตุลาการได้

การตรวจสอบวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย จึงมีความสำคัญยิ่ง ต่อการธำรงรักษาหลักนิติธรรมในสังคม เพราะเป็นกลไกปกป้องคุ้มครองรัฐธรรมนูญจากการฝ่าฝืนหรือ ละเมิดโดยองค์กรของรัฐที่ใช้อำนาจตรากฎหมายประเภทต่าง ๆ ขึ้นมา ใช้บังคับต่อประชาชน การทำหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญในการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อปกป้องสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคลซึ่งรัฐธรรมนูญให้การรับรองและ คุ้มครอง การทำหน้าที่ของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในการวินิจฉัยข้อโต้แย้งเกี่ยวกับปัญหา ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย ก็คือการทำให้กฎหมายและระบบคุณค่าต่าง ๆ ที่ปรากฏ อยู่ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ธำรงคุณค่าเสมอกับรัฐธรรมนูญ กลายเป็นบรรทัดฐานทางกฎหมาย ที่มีผลใช้บังคับได้จริงและปรากฏผลเป็นรูปธรรมในสังคม

บทบาทของศาลรัฐธรรมนูญในการเสริมสร้างหลักนิติธรรมในระบบการเมือง จึงมีความเชื่อมโยง กับคุณภาพของความเป็นประชาธิปไตย การนิยามระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคงและยั่งยืน มักจะมีหลักนิติธรรมรวมอยู่ด้วยเสมอ เพราะสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของพลเมือง จะบรรลุผลในทางปฏิบัติได้จริงเพียงใด ขึ้นอยู่กับกฎกติกาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายต่าง ๆ ของประเทศนั้น ต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม คงเส้นคงวา และล่วงรู้ถึงผลที่พึง เกิดขึ้นได้ สำหรับทุกกรณี ในเรื่องเดียวกัน ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยที่อยู่ภายใต้หลักนิติธรรม พลเมืองทุกคนย่อมมีความเสมอภาคในทางกฎหมายและทางการเมือง อีกทั้งรัฐและองค์กรของรัฐ ก็ต้องจำกัดอำนาจของตนให้อยู่ภายใต้กฎหมาย นอกจากนี้ หลักนิติธรรมยังสัมพันธ์กับ แนวคิดแบบเสรีนิยมซึ่งยึดหลักที่ว่าด้วยสิทธิขั้นพื้นฐานของปัจเจกบุคคลต้องได้รับการปกป้อง จากการรุกรานโดยอำนาจของรัฐ

ในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 20 รัฐธรรมนูญของหลายประเทศได้บัญญัติให้มีการจัดตั้ง ศาลรัฐธรรมนูญขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกหนึ่งในระบบประชาธิปไตย เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มีบทบัญญัติรับรองสิทธิด้านต่าง ๆ ของปัจเจกบุคคลซึ่งกำหนดให้รัฐต้องให้การคุ้มครอง การทำให้หลักนิติธรรมบรรลุผลได้จริง จำเป็นต้องมีองค์กรตุลาการทำหน้าที่ควบคุมกฎกติกา ในระบอบประชาธิปไตยให้ได้รับการบังคับใช้เหนือองค์กรของรัฐทุกฝ่าย รัฐธรรมนูญในประเทศเหล่านั้น จึงได้บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่วินิจฉัยตัดสินข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับสิทธิขั้นพื้นฐาน ตามรัฐธรรมนูญ มีการวางกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการยื่นเรื่องฟ้องร้องศาลรัฐธรรมนูญในลักษณะเปิดกว้าง

เพื่อเอื้อให้การใช้สิทธิยื่นคำร้องขอให้ตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายเป็นไปได้ ในหลายช่องทาง ทั้งในระหว่างขั้นตอนการตรากฎหมายและภายหลังจากกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญยังได้รับอำนาจเสริม (Ancillary Powers) ในเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาปกติกาของระบบประชาธิปไตยที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะการควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจขององค์กรทางการเมือง (Ginsburg & Kagan, 2005)

ระบบการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการใช้อำนาจทางการเมืองที่ตั้งอยู่บนหลักความเป็นอิสระขององค์กรตุลาการ เป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการสร้างหลักนิติธรรมในระบบการเมือง และการยกระดับคุณภาพของประชาธิปไตย หลักนิติธรรมในระบบประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อรัฐนั้น ๆ อยู่ภายใต้กรอบเงื่อนไขจำกัดอำนาจของตนเอง โดยมีกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐโดยกระบวนการตุลาการ ทำหน้าที่ควบคุมมิให้องค์กรของรัฐใช้อำนาจเกินขอบเขตหรือไม่เป็นธรรม รัฐที่อยู่ภายใต้กรอบจำกัดอำนาจของตนเองจึงต้องมีสถาบันตุลาการทำหน้าที่พิทักษ์ปกป้องสิทธิตามรัฐธรรมนูญ และประกันความเสมอภาคทางกฎหมาย นอกจากนี้ บทบาทขององค์กรตุลาการในการส่งเสริมหลักนิติธรรม ยังเกี่ยวข้องกับการสร้างบรรทัดฐานของคำวินิจฉัยที่นำไปสู่การปรับปรุงกฎหมายและการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การปกป้องสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคล การนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีมาใช้ยกระดับการทำงานของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้นด้วย

บทสรุป

แนวความคิดและหลักการของระบอบยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญเริ่มปรากฏเด่นชัดในรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นใหม่ในประเทศต่าง ๆ ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงปัจจุบัน สะท้อนถึงการยอมรับความจำเป็นในการวางกรอบจำกัดการใช้อำนาจสูงสุดของรัฐสภาและฝ่ายบริหาร โดยอาศัยบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานในด้านต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งบังคับใช้โดยกระบวนการตุลาการ โดยศาลรัฐธรรมนูญ ผ่านกลไกการยื่นคำร้องขอให้มีการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายและการกระทำขององค์กรของรัฐ ตลอดจนการนำบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาใช้บังคับในกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งล้วนเป็นการใช้อำนาจตุลาการเพื่อสร้างความยุติธรรมภายใต้รัฐธรรมนูญ นอกเหนือและเพิ่มเติมจากความยุติธรรมทางอาญา ความยุติธรรมทางแพ่ง ความยุติธรรมทางสังคม เป็นต้น ที่มีกล่าวถึงกันโดยทั่วไปอยู่แล้ว

เอกสารอ้างอิง

- Aguilera, B. (2010). *Law as a Limit to Power– the Origins of the Rule of Law in the European Legal Tradition. Judicial Review: A Comparative Analysis inside the European Legal System in Susana Galera (ed)*. Strasbourg: Council of Europe Publishing.
- Brewer-Carias, A. R. (2014). *Judicial Review: Comparative Constitutional Law Essays, Lectures and Courses (1985-2011)*. Caracas, Venezuela: Fundación Derecho Público.
- Comella, V.F. (2009). *Constitutional Courts and Democratic Values: A European Perspective*. New Haven: Yale University Press.
- Ginsburg, T. & Kagan, R.A. (2005). *Beyond Judicial Review: Ancillary Powers of Constitutional Courts. Institutions & Public Law: Comparative Approaches*. New York: Peter Lang.
- Schwartz, H. (2000). *The Struggle for Constitutional Justice in Post-Communist Europe*. Chicago: University of Chicago Press.
- Sweet, A. S. (2011). *Constitutions and Judicial Power. Comparative Politics*. (2nd ed). Daniele Caramani. New York: Oxford University Press.
- Visser, D. M. (2014). *Constitutional Review in Europe: A Comparative Analysis, European and National Constitutional Law Series*. Oxford: Hart Publishing.

กฎการใช้กำลังของตำรวจ: ช่องว่างในประเทศไทย

ณรงค์ ทรัพย์เย็น¹

¹โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

บทคัดย่อ

ตำรวจมีอำนาจหน้าที่รักษาความสงบในประเทศ โดยการใช้กฎหมายและกำลังบังคับ ซึ่งในหลักสากลหรือสหประชาชาติ ได้วางหลักการพื้นฐานการใช้กำลังบังคับและอาวุธปืน สำหรับผู้รักษากฎหมายและหน่วยงานตำรวจในประเทศที่เจริญแล้ว ควรกำหนดกฎหรือระเบียบในการใช้กำลังและอาวุธปืนของตำรวจให้มีความชัดเจน เหมาะสม ยุติธรรมและโปร่งใส ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาการใช้กำลังเกินกว่าเหตุของตำรวจ โดยสามารถตรวจสอบตามหลักกฎหมายและสิทธิมนุษยชนได้ ทั้งนี้ในประเทศไทยยังไม่มีข้อกำหนดกฎหรือหลักในการใช้อาวุธปืนและกำลังบังคับมีเพียงแนวทางกฎหมายและระเบียบที่เป็นหลักกว้าง ๆ โดยให้ตำรวจใช้ดุลยพินิจเอง จึงไม่มีความชัดเจน และการกำหนดแนวทางที่เพียงพอ ดังนั้น จึงได้เสนอแนะให้จัดทำกฎการใช้กำลังสำหรับตำรวจในประเทศไทยเพื่อพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการใช้กำลังบังคับและอาวุธปืนของตำรวจไทย

คำสำคัญ: การใช้กำลังของตำรวจ, กฎการใช้กำลัง, การใช้อาวุธปืนของตำรวจ, ตัวแบบการใช้กำลัง

¹พลตำรวจตรี ณรงค์ ทรัพย์เย็น รองผู้อำนวยการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ จังหวัดนครปฐม 73110

อีเมล: sapyen.na@gmail.com

Rule for Police Use of Force: The Gaps in Thailand

Narong Sapyen¹

¹Royal Police Cadet Academy

Abstract

Police officer is the authorized person for peace in the country as a law enforcement agency. The United Nations has established the basic principles on the use of force and firearms for law enforcement officers. The police units in the developed countries have established systematic rules or regulations for the police on the use of force and firearms with appropriate, fair and transparent means that can ensure fairness and resolve the problem of excessive use of force by police based on the law and human right. However, guidelines of law and general regulations with police discretion are not concretely defined. Therefore, rule for police use of force is proposed for police officers in Thailand under the purpose of improvement in standard measures of law enforcement and use of firearms.

Keywords: Police Use of Force, Use of Force Rules, Police Use of Firearms, Use of Force Continuum

¹Police Major General Narong Sapyen Deputy Commissioner of Royal Police Cadet Academy
Royal Police Cadet Academy, NakhonPathom, Thailand 73110
Email: sapyen.na@gmail.com

บทนำ

ตำรวจมีบทบาทหน้าที่ในการรักษาความสงบของสังคม โดยการใช้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อเข้าดำเนินการตามวิธีการหรือกระบวนการตามที่กฎหมายให้อำนาจ ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่กระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ ของประชาชนโดยตรง เช่น การสืบสวน จับกุม และระงับยับยั้งการกระทำที่ผิดกฎหมาย

การกระทำบางอย่างภายใต้การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจได้ก่อให้เกิดผลเสียหรืออาจไปลดรอนสิทธิ เสรีภาพ ทำให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนเกินเลยถึงขั้นเกิดการจลาจลในสังคมหรือประเทศ ซึ่งหน่วยงานตำรวจทั่วโลกมักถูกกล่าวหา หรือมีข้อวิจารณ์ถึงประเด็นดังกล่าวนี้อยู่เสมอ ดังเช่นกรณีเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ.2563 ที่นายจอร์จ ฟลอยด์ ได้ถูกตำรวจผิวขาว ของกรมตำรวจเมืองมินนีแอโพลิส สหรัฐอเมริกา เข้าจับกุมในคดีใช้ธนบัตรปลอม โดยในระหว่างจับกุม ตำรวจได้ถูกกล่าวหาว่าใช้กำลังเกินกว่าเหตุ ทำให้ผู้ต้องหา คือ นายจอร์จ ฟลอยด์ ได้เสียชีวิตในเวลาต่อมา และก่อให้เกิดการชุมนุมประท้วงลุกลามทั่วยุทธอเมริกา (BBC News, 2020) เช่นเดียวกับกรณีเมื่อเกือบ 30 ปีที่แล้ว คือ เดือนเมษายน พ.ศ. 2534 นายร็อดนี่ คิง ได้ถูกตำรวจของกรมตำรวจลอสแอนเจลิส เข้าจับกุมด้วยการตีด้วยกระบอง เป็นเหตุให้ประชาชนโกรธแค้นแล้วเกิดเป็นการจลาจลขึ้น ในนครลอสแอนเจลิส (History, 2009)

กรณีที่น่าสนใจในประเทศไทย ได้แก่ เหตุการณ์เมื่อ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2558 โดยสืบตำรวจโทไพสิฐฐ์ อ่อนสองชั้น ผู้บังคับหมู่ สถานีตำรวจภูธรประตูน้ำจุฬาลงกรณ์ ได้ยิงชายคลั่งที่ถือมีดบุกสถานีตำรวจแล้วศาลชั้นต้นพิพากษาจำคุก 4 ปี และศาลอุทธรณ์สั่งจำคุก 2 ปี จนที่ศาลฎีกาได้สั่งยกฟ้อง เนื่องจากเห็นว่าเป็นการป้องกันตัวพอสมควรแก่เหตุ (Pan Dao, 2018)

การปฏิบัติหน้าที่ด้วยการใช้กำลังบังคับของตำรวจ โดยจะใช้ปืนหรืออาวุธใด ๆ ทำให้คนร้ายหรือประชาชนถึงแก่ความตาย โดยการใช้กำลังกายหรือมือเปล่า เพื่อให้ประชาชนยินยอมทำตามคำสั่ง จึงเป็นเรื่องที่กระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ และเกิดผลเสียเป็นอย่างมาก ประกอบกับการพิจารณาตัดสินว่า การใช้กำลังหรือวิธีการของตำรวจดังกล่าวนี้ “พอสมควรแก่เหตุ” หรือ มีความเหมาะสมนั้น มักมีเส้นแบ่งที่เลือนลาง หรือขาดความชัดเจนแน่นอน เป็นไปตามบริบท หรือสภาวะแวดล้อมของแต่ละประเทศ ซึ่งสิ่งที่จะเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินในเรื่องนี้ ก็คือ กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของแต่ละประเทศ ในส่วนของผู้บังคับใช้กฎหมายจะมีระบบการกำหนดแนวทางและควบคุมการใช้กำลังและอาวุธปืนของตำรวจ โดยได้นำเอาหลักกฎหมาย สภาพแวดล้อมของอาวุธ สภาพของคนร้าย และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานในการใช้กำลังบังคับตามอำนาจหน้าที่มารวบรวมกำหนดเป็นหลักในการปฏิบัติงานในการใช้กำลังเพื่อบังคับใช้กฎหมาย โดยมีหลักการพื้นฐานถึงความจำเป็นและความได้สัดส่วนว่าจะใช้กำลังระดับใด ในสถานการณ์ใดให้ถูกหลักสิทธิมนุษยชนสากล หลักกฎหมาย และความระมัดระวัง คือ “กฎการใช้กำลังของตำรวจ” (Rules on Police Use of Force)

กฎการใช้กำลังบังคับของตำรวจตามหลักสากล

การใช้กำลัง (บังคับ) ของตำรวจหรือผู้บังคับใช้กฎหมาย หมายถึง จำนวนของความพยายามของตำรวจหรือผู้บังคับใช้กฎหมายที่จะกระทำการบังคับให้บุคคลที่ทำผิดกฎหมายยอมทำตาม (Amount of Effort Required by Police to Compel Compliance by An Unwilling Subject)

เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ในการใช้กำลังบังคับตามกฎหมายของตำรวจต้องขึ้นอยู่กับกฎหมาย คำพิพากษาของศาลที่วางหลักไว้ สภาพของแต่ละเหตุการณ์ที่ไม่ตรงกันตลอดเหตุการณ์ (แม้ว่าอาจจะคล้ายกันหรือจัดประเภทหรือกลุ่มเดียวกันได้) สภาพของอาวุธ หรืออุปกรณ์การทำงานของตำรวจ ดังนั้น หน่วยงานตำรวจต่าง ๆ จึงออกข้อกำหนดรวบรวมแนวปฏิบัติในการใช้กำลังบังคับกฎหมายออกมาเป็น “กฎการใช้กำลัง (บังคับ) สำหรับตำรวจหรือผู้บังคับใช้กฎหมาย” (Rules on the Use of Force; RUF) สำหรับให้ตำรวจในสังกัดยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะมีลักษณะระดับอำนาจในการบังคับใช้ในแต่ละหน่วยหรือประเทศ (The Law on Police Use of Force Worldwide, 2019) ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งจะมีลักษณะคล้ายกับ “กฎการปะทะ” (Rules of Engagement; ROE) ของทหาร ที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการทางทหารกับอริราชศัตรูที่ไม่ใช่เป็นพลเมืองของประเทศ (The Center for Law and Military Operations and Headquarters Marine Corps, Judge Advocate Division, International and Operational Law Branch, 2006)

สหประชาชาติ ได้มีมติรับรองเมื่อ 7 กันยายน ค.ศ. 1990 กำหนดแนวทางการใช้กำลังบังคับของผู้บังคับใช้กฎหมาย (United Nations Human Rights, 1990) โดยได้รวบรวมเป็น “หลักการพื้นฐานว่าด้วยการใช้กำลังและอาวุธปืนของผู้บังคับใช้กฎหมาย” (Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials) สรุปดังนี้

1. รัฐบาลและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายจะต้องยอมรับและนำไปสู่การปฏิบัติเกี่ยวกับกฎระเบียบการใช้กำลังและอาวุธปืนที่กระทำต่อบุคคลอื่น โดยผู้บังคับใช้กฎหมายได้ทำการจัดทำและพัฒนากฎระเบียบดังกล่าวนี้ ส่งผลให้รัฐบาลและหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย ต้องคำนึงถึงหลักจริยธรรมร่วมด้วยในการพิจารณาทบทวนการใช้กำลังและอาวุธปืนเสมอ

2. รัฐบาลและหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย ต้องพัฒนาวิธีการหลายอย่างให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้บังคับใช้กฎหมายได้ใช้อาวุธหรือเครื่องมือดังกล่าว รวมทั้งกระสุนปืนในการใช้กำลัง หรืออาวุธปืนในระดับต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาอาวุธที่ไม่ถึงตาย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการหยุดยั้งคนร้ายในสถานการณ์ที่เหมาะสมร่วมกับความคิดที่จะเพิ่มขีดความสามารถการควบคุมในการใช้วิธีการป้องกันไม่ให้ผู้ถูกกระทำได้รับบาดเจ็บหรือเป็นอันตรายถึงตายได้ นอกจากนี้ ต้องจัดอุปกรณ์ในการป้องกันตัวให้แก่ผู้บังคับใช้กฎหมายเท่าที่เป็นไปได้ให้มากที่สุด เช่น โล่ หมวกกันอันตราย เสื้อเกราะ รถหุ้มเกราะ เป็นต้น เพื่อลดความจำเป็นในการใช้อาวุธของผู้บังคับใช้กฎหมาย

3. การพัฒนาและการจ่ายอาวุธที่ไม่ถึงตายให้แก่ผู้บังคับใช้กฎหมายใช้ประจำกาย ต้องระมัดระวังในการประเมินผลความเสี่ยงในการใช้ที่จะเกิดอันตรายแก่ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยการใช้อาวุธดังกล่าวต้องได้รับการควบคุมอย่างระมัดระวัง

4. ผู้บังคับใช้กฎหมาย ซึ่งอยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ ถ้าเป็นไปได้ควรใช้วิธีการที่ไม่ถึงตายก่อนที่จะใช้กำลังหรืออาวุธปืน เว้นแต่การใช้กำลังและอาวุธเพียงเพื่อวิธีการที่ไม่ถึงตายขั้นต้น ไม่เป็นผลในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย

5. เมื่อใดก็ตามการใช้กำลังและอาวุธปืนตามที่กฎหมายอนุญาตหรือไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

5.1 ควบคุมการใช้และปฏิบัติในการใช้ความรุนแรงอย่างสมส่วนกับความผิดและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามกฎหมาย เพื่อให้การปฏิบัติตามกฎหมายสัมฤทธิ์ผล

5.2 ควบคุมความเสียหายและการบาดเจ็บให้น้อยที่สุด รวมทั้งเคารพและรักษาชีวิตของผู้คน

5.3 สร้างความมั่นใจในการช่วยเหลือต่าง ๆ โดยเฉพาะการช่วยเหลือทางการแพทย์ ที่มั่นใจว่าสามารถช่วยเหลือผู้บาดเจ็บหรือผู้ที่รับผลของการใช้กำลังดังกล่าวอย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

6. เมื่อมีผู้บาดเจ็บหรือผู้เสียชีวิตซึ่งเป็นผลมาจากการใช้อาวุธปืนและกำลังอย่างอื่น โดยผู้บังคับใช้กฎหมาย ผู้บังคับใช้กฎหมายนั้นจะต้องรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อผู้บังคับบัญชาตามหลักการ

7. รัฐบาลต้องดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังโดยผิดกฎหมายหรือทำให้ประชาชนถึงตายโดยผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องมีการลงโทษทางอาญาภายใต้กฎหมาย

8. ช้อยกเว้น เช่น ความไม่มั่นคงทางการเมืองภายในประเทศหรือเหตุฉุกเฉินอย่างอื่น ไม่อาจนำมาเป็นข้ออ้าง ที่จะยกเว้นหลักการข้างต้นได้

9. ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องไม่ใช้อาวุธปืนต่อบุคคลอื่น เว้นแต่เพื่อป้องกันตนเองหรือบุคคลอื่นจากภัยอันตรายโดยฉับพลันที่อาจทำให้ถึงตายและบาดเจ็บสาหัส เพื่อป้องกันการกระทำผิดที่อาจเกี่ยวข้องกับภัยอันตรายถึงแก่ชีวิต ในการจับกุมบุคคลที่กำลังใช้อาวุธ ผู้ต่อต้านขัดขวางการจับกุมโดยเจ้าหน้าที่ หรือเพื่อป้องกันการหลบหนีของผู้กระทำผิด เมื่อการใช้วิธีการต่าง ๆ ไม่ได้ผลจึงจะใช้อาวุธปืนได้ อย่างไรก็ตาม ในเหตุการณ์ต่าง ๆ ความตั้งใจในการใช้อาวุธปืนให้ถึงตายอาจจะใช้ได้เมื่อไม่มีวิธีการอื่นที่จะสามารถปกป้องชีวิตของคนแล้ว

10. ในสถานการณ์แวดล้อมภายใต้ข้อ 9. ผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องมีการแสดงตัว เช่น การร้องเตือนที่จะใช้อาวุธปืนหากมีเวลาพอให้สังเกตหรือทำได้ เว้นแต่สถานการณ์ไม่สามารถจะให้ดำเนินการได้ เนื่องจากเกิดความเสี่ยงต่อชีวิตหรืออันตรายอย่างรุนแรงต่อบุคคล และเจ้าหน้าที่โดยปรากฏอย่างแน่ชัดว่าการกระทำดังกล่าวจะไม่เป็นผลในการเตือนและยับยั้งผู้กระทำผิด

11. กฎและระเบียบในการใช้อาวุธปืนโดยผู้บังคับใช้กฎหมาย ต้องปรากฏแนวทาง ดังนี้

11.1 กำหนดสถานการณ์หรือเหตุการณ์เฉพาะ ซึ่งผู้บังคับใช้กฎหมายได้รับอนุญาตให้พกพาอาวุธปืน โดยกำหนดลักษณะของอาวุธและกระสุนปืนที่อนุญาตให้ใช้ได้อย่างเป็นทางการ

11.2 ทำให้แน่ใจว่าอาวุธปืนนั้น ๆ ได้ถูกใช้ในสถานการณ์ที่เหมาะสม และในลักษณะที่ลดอันตรายโดยไม่จำเป็น

11.3 ห้ามใช้อาวุธปืนและกระสุนปืนที่ทำให้เกิดอันตรายหรือบาดเจ็บเกินความจำเป็น

11.4 ดำเนินการตามมาตรการควบคุมจัดเก็บและการจ่ายอาวุธปืน รวมถึงวิธีการเพื่อให้แน่ใจว่าผู้บังคับใช้กฎหมายมีความรับผิดชอบในการใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่ทางการแจกจ่ายให้ใช้ประจำการ

11.5 กำหนดวิธีการแจ้งเตือน เมื่ออาวุธปืนได้ยิงออกไปแล้ว

11.6 กำหนดระบบการรายงานเมื่อผู้บังคับใช้กฎหมายได้ใช้อาวุธปืนในการปฏิบัติตามหน้าที่

12. รัฐบาลและหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย ต้องกำหนดให้ผู้บังคับใช้กฎหมายได้รับการคัดเลือกโดยวิธีการที่เหมาะสม ควรเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตและคุณสมบัติทางกายที่ดี สามารถรุกราดำรงการทำงานตามหน้าที่ได้และได้รับการฝึกฝนทางวิชาชีพที่ดี มีความสมบูรณ์เหมาะสมของร่างกายและจิตใจ เพื่อให้พร้อมต่อการทำงานดังกล่าวและจะต้องได้รับการฝึกอบรมทบทวนตามวงรอบ

13. รัฐบาลและหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายต้องดำเนินการให้แน่ใจว่าผู้บังคับใช้กฎหมายได้รับการฝึกฝนและทดสอบเกี่ยวกับมาตรฐานการใช้กำลัง ซึ่งผู้บังคับใช้กฎหมายที่มีสิทธิพกพาอาวุธปืนและออกปฏิบัติหน้าที่พร้อมอาวุธปืนหรืออาวุธอื่นใดได้นั้น ต้องสำเร็จหลักสูตรการฝึกการใช้อาวุธปืนหรืออาวุธดังกล่าวก่อน

14. ในการฝึกผู้บังคับใช้กฎหมาย รัฐบาลและหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อหัวข้อจริยธรรมตำรวจและสิทธิมนุษยชนในกระบวนการสืบสวนสอบสวน รวมถึงวิธีทางเลือกอื่นในการใช้กำลังและการใช้อาวุธปืน ความเข้าใจทฤษฎีการควบคุมฝูงชน การจัดการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี ความเข้าใจพฤติกรรมของกลุ่มผู้ชุมนุมเรียกร้อง การพูดชักจูง การเจรจาต่อรอง และการไกล่เกลี่ยและวิธีการทางเทคนิคในการจำกัดการใช้กำลังหรืออาวุธปืนของตำรวจ ซึ่งหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายต้องทบทวนโครงการฝึกอบรมและวิธีปฏิบัติงานในแต่ละเหตุพิเศษต่าง ๆ

15. รัฐบาลและหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายต้องจัดให้มีการให้คำปรึกษาทางสุขภาพจิตแก่ผู้บังคับใช้กฎหมายที่มีส่วนร่วมในสถานการณ์ ซึ่งมีการใช้กำลังต่อสู้หรือใช้อาวุธปืน

16. รัฐบาลและหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย ต้องพัฒนาระบบการรายงานและทบทวนวิธีการทำงาน สำหรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับหลักการในข้อ 6 และ 11.6 อ้างอิงสำหรับการรายงานให้เป็นไปตามหลักการนี้ รัฐบาลและหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายต้องดำเนินการให้มีการทบทวนตรวจสอบวิธีการปฏิบัติในการใช้กำลังในเหตุการณ์ดังกล่าว และมีคณะกรรมการอิสระในการตรวจสอบเหตุการณ์หรือฟ้องร้องคดี ในกรณีที่มีการเสียชีวิตหรือบาดเจ็บสาหัส ต้องส่งรายละเอียดรายงานไปยังคณะกรรมการทบทวนหรือหน่วยงานฟ้องร้องคดีโดยทันที

17. บุคคลที่ได้รับผลร้ายจากการใช้กำลังหรืออาวุธปืนของผู้บังคับใช้กฎหมายหรือผู้แทนทางกฎหมาย หนายสามารถเข้าถึงกระบวนการทบทวนและตรวจสอบการใช้กำลังหรืออาวุธปืนนี้ได้ รวมถึงสามารถฟ้องร้องและดำเนินคดีในกรณีมีผู้ตาย

18. รัฐบาลและหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายต้องดำเนินการต่อผู้บังคับบัญชาของผู้บังคับใช้กฎหมายที่มีการใช้กำลังหรืออาวุธปืนดังกล่าวด้วย โดยผู้บังคับบัญชาต้องมีความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ดังกล่าว หากผู้บังคับบัญชาทราบหรือน่าจะทราบได้ว่าผู้บังคับใช้กฎหมายภายใต้บังคับบัญชาได้ใช้กำลังหรืออาวุธปืนที่ฝ่าฝืนหลักการนี้ หรือผิดกฎหมายแต่ผู้บังคับบัญชาไม่ได้ดำเนินการในการป้องกัน ปรามปราม แก้ไขหรือรายงานเหตุดังกล่าวให้ทราบ

19. รัฐบาลและหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องดำเนินการให้แน่ใจว่าผู้บังคับใช้กฎหมายที่ปฏิบัติตามหลักการนี้ จะไม่ต้องถูกสอบสวนรับโทษ ถ้าผู้บังคับใช้กฎหมายได้ปฏิบัติตามหลักการนี้ และมีการรายงานให้ทราบ

กฎการใช้กำลังของตำรวจในต่างประเทศ

กรมตำรวจมหานครนิวยอร์ก ได้ปรับปรุงกฎการใช้กำลังขึ้นใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2558 หลังจากเหตุการณ์เมื่อปี พ.ศ. 2557 โดยนายอีริค การ์เนอร์ ถูกตำรวจนิวยอร์กจับกุมด้วยมือเปล่าแล้วกดรัด ถูกจุดอันตรายในร่างกายถึงแก่ความตาย จึงได้แก้ไขให้มีการรายงานตามแบบฟอร์มว่าเมื่อมีการใช้กำลังทุกครั้ง แม้จะเป็นการใช้กำลังเพียงเล็กน้อย เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามกฎการใช้กำลังที่มีข้อกำหนดตามแนวทางของกฎหมายและแนวทางหลักการพื้นฐานว่าด้วยการใช้กำลังและอาวุธปืนของผู้บังคับใช้กฎหมาย (Shallwani, 2015)

หน่วยงานตำรวจในสหรัฐอเมริกา ได้นำหลักการของสหประชาชาติตามหลักการพื้นฐานว่าด้วยการใช้กำลังและอาวุธปืนของผู้บังคับใช้กฎหมายของสหประชาชาติ โดยได้มีการพัฒนากำหนดเป็นตัวแบบการใช้กำลังในระดับต่าง ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการฝึกของตำรวจ การนำไปใช้ในเหตุการณ์จริง และเป็นที่เข้าใจได้ง่ายของสาธารณชน ซึ่งได้กำหนดเป็น “ตัวแบบระดับการใช้กำลังแบบต่อเนื่อง” (Use of Forces Continuum Model) โดยวางแนวทางกำหนดให้แก่ตำรวจหรือผู้บังคับใช้กฎหมายตามระดับต่อต้านของคอนรัายดังนี้

ระดับ 1 การแสดงตัวของตำรวจ คือ การที่คนร้ายยอมทำตามกฎหมายเมื่อตำรวจแสดงตัว

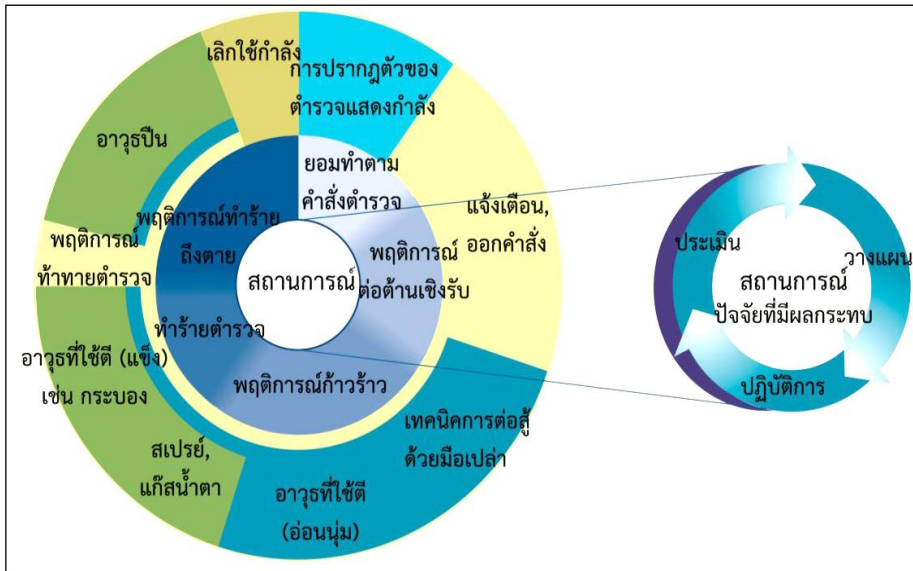
ระดับ 2 การออกคำสั่ง เป็นการให้คำสั่งให้คนร้ายทำตาม เช่น ตำรวจพูดว่า “หยุด”

ระดับ 3 การใช้มือเปล่าเข้าจับหรือควบคุมตัว ใช้เมื่อสั่งแล้วคนร้ายไม่ทำตามหรือขัดขืนคำสั่ง

ระดับ 4 การใช้อาวุธที่ไม่ถึงตาย เช่น กระบอง สเปรย์พริกไทย แก๊สน้ำตา หรือเครื่องยิงฉมวกไฟฟ้า (Taser)

ระดับ 5 การใช้อาวุธถึงตาย เช่น อาวุธปืน เพื่อต่อต้านคนร้ายที่อาจก่อภัยอันตรายบาดเจ็บสาหัสถึงตาย

แต่เดิมหน่วยงานตำรวจในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา ได้จัดทำเป็นรูปผังแบบขั้นบันไดตามระดับ 1 ถึง 5 ต่อมาเมื่อปี ค.ศ. 1999 สมาคมหัวหน้าตำรวจแห่งแคนาดา (Canadian Association of Chiefs of Police; CACP) ได้พัฒนาให้ตัวแบบกฎการใช้กำลังให้เป็นรูปวงกลมแทนแบบขั้นบันได เพื่อความง่ายและตรงกับข้อเท็จจริงที่ว่าคนร้ายไม่ได้เริ่มต้นที่จะให้ความร่วมมือกับตำรวจ โดยเมื่อเริ่มเกิดเหตุในทุกกรณีคนร้ายอาจเริ่มใช้ความรุนแรงตั้งแต่ต้นก็ได้

ภาพที่ 1 ตัวแบบกฎการใช้กำลังของตำรวจ ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติแคนาดา (Royal Canadian Mounted Police: RCMP) ใช้ในปัจจุบัน
ที่มา: (Butler, n.d.)

กฎการใช้กำลังของตำรวจในประเทศไทย

ในประเทศไทย ได้มีข้อกำหนดหรือวางแนวทางการใช้กำลังของตำรวจในการจับกุมไว้ ดังนี้

1. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 83 วรรคสาม ได้บัญญัติว่า “ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับหรือหลบหนีหรือพยายามจะหลบหนี ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือการป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับนั้น”

2. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ได้บัญญัติว่า “ผู้ใดจำต้องกระทำการใดเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่นให้พ้นอันตราย ซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นอันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่มีความผิด”

3. ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 3 บทที่ 4 ข้อ 35-38 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ การใช้กำลังในการจับ ไว้ให้พิจารณาจากปัจจัย 3 เรื่อง คือ 1) อาการกิริยาของผู้จะถูกจับ 2) อาวุธและความร้ายแรงของอาวุธของผู้จะถูกจับ และ 3) กำลังและความรุนแรงของกรณีแวดล้อม (Academic Division, Royal Thai Police, 2002)

โดยข้อกำหนดข้างต้นเป็นเรื่องที่กำหนดแนวทางอย่างกว้าง ๆ ในการใช้วิธีการปฏิบัติในการจับ การใช้กำลัง เครื่องมือ อาวุธปืนอย่างกว้าง ๆ ในการพัฒนาวิธีการปฏิบัติและการใช้กำลังของตำรวจในประเทศไทยนั้น ในปี พ.ศ. 2540 ได้มีการนำหลักการ กฎการใช้กำลัง และตัวแบบการใช้กำลังมาฝึกให้แก่ตำรวจในประเทศไทยและได้มีการพัฒนาบรรจุเรื่องระดับการใช้กำลังหรือกฎการใช้กำลังของตำรวจ โดยนำหลักการพื้นฐานว่าด้วยการใช้กำลังและอาวุธปืนของผู้บังคับใช้กฎหมายของสหประชาชาติ และตัวแบบการใช้กำลังของตำรวจของหน่วยตำรวจในสหรัฐอเมริกา มาปรับให้เข้ากับกฎหมายไทยและระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีว่าด้วยวิธีการจับ ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทย โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ยังไม่ได้มีข้อกำหนด ระเบียบ ข้อกฎหมาย หรือแนวทางสำหรับการใช้กำลังของตำรวจ เช่นเดียวกับหลักการพื้นฐานว่าด้วยการใช้กำลังและอาวุธปืนของผู้บังคับใช้กฎหมายของสหประชาชาติ หรือกฎการใช้กำลังของหน่วยงานตำรวจในประเทศที่เจริญแล้ว

ช่องว่างของการพัฒนาการใช้กฎการใช้กำลังในประเทศไทย

หากพิจารณาจากแนวทางที่สหประชาชาติได้วางแนวทางและวิธีการที่หน่วยตำรวจในประเทศที่เจริญแล้วได้พัฒนาและกำหนดขึ้นเพื่อควบคุมตรวจสอบการใช้กำลังของตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทยควรพัฒนา ดังต่อไปนี้

1. เนื่องจากประเทศไทย หรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ยังไม่ได้มีการรวบรวมหรือมีข้อกำหนดในเรื่องการใช้กำลังของตำรวจ จึงควรกำหนดหรือตราเป็นข้อบังคับในระดับกฎกระทรวง ให้ตำรวจถือปฏิบัติให้มีความชัดเจน ตามแนวทางสหประชาชาติ ซึ่งมีระบบการฝึกการรายงานการตรวจสอบทบทวน การใช้กำลังของตำรวจให้โปร่งใสและเป็นธรรม

2. ควรจัดระบบการฝึกให้มีความจริงจังและเป็นระบบในการใช้อาวุธปืน เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการจับกุม โดยให้มีการฝึกในการใช้เริ่มต้นและการฝึกทบทวนตามวงรอบเพื่อรับประกันความชำนาญ และทักษะการใช้ให้ถูกต้องตามหลักกฎการใช้กำลัง นอกจากนี้ควรมีการฝึกทางด้านยุทธวิธีตำรวจเพื่อให้มีทักษะในการลดความรุนแรงในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น การเจรจาต่อรอง

3. ปัจจุบันเมื่อมีการเสียชีวิตของคนร้ายด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ ตำรวจจะทำการสอบสวนเป็นสำนวนคดี “วิสามัญฆาตกรรม” ซึ่งหลักนิยมในการตั้งรูปคดีในการสอบสวน จะใช้หลักกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 กล่าวคือ จะสอบสวนเป็นกรณีให้เจ้าหน้าที่ตำรวจกระทำการให้คนร้ายถึงแก่ความตายเพราะเป็นการ “ป้องกันตัว” ของเจ้าหน้าที่ตำรวจแบบเดียวกับ

ประชาชนธรรมดาเท่านั้น ไม่ได้มีการกล่าวอ้างถึงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 83 วรรคสาม ซึ่งให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการใช้วิธีการจับที่เหมาะสมต่อพฤติกรรม จึงทำให้คนร้าย เสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว อันเป็นแนวทางเดียวกับหลักกฎหมายใช้กำลังระดับ 5 คือ การใช้อาวุธถึงตาย (Deadly Force) ตามที่สาธารณชนส่วนใหญ่เข้าใจ

4. หากมีการกำหนดกฎหมายใช้กำลังบังคับในประเทศไทย ควรให้การศึกษาที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้อาวุธปืนและการใช้กำลังของตำรวจแก่สังคมไทย เนื่องจากสังคมไทยส่วนใหญ่มีความเชื่อในเรื่องดังกล่าวนี้ผิดเพี้ยนไป มีความเชื่อหรือทัศนคติจากการดูภาพยนตร์ เช่น คิดว่าเมื่อตำรวจใช้อาวุธปืน ตำรวจจะต้องรู้ว่ายิงปืนออกแล้ว จะถูกตัวคนร้ายที่ใด หรือสามารถหยุดคนร้ายตั้งแต่นัดแรกที่ยิงถูก ซึ่งในความเป็นจริงในภาวะวิกฤติดังกล่าวนี้ ประสิทธิภาพการรับรู้ มองเห็น และการตัดสินใจภายในเสี้ยววินาทีในภาวะเสี่ยงภัยย่อมลดลง ปัจจัยเหล่านี้มักต้องมีการสอบสวน นำเข้าสู่การพิจารณาของศาลไทย

บทสรุป

การใช้กำลังบังคับของตำรวจในประเทศไทย เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม มีลักษณะกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างมาก ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีข้อกำหนดแนวทางการใช้กำลังของตำรวจไว้อย่างชัดเจน ตามแบบที่สหประชาชาติและหน่วยตำรวจในประเทศที่เจริญแล้วได้กำหนดแนวทางการใช้กำลังบังคับของผู้บังคับใช้กฎหมาย ดังนั้น ประเทศไทยควรจัดทำและบังคับใช้ “กฎหมายใช้กำลังของตำรวจ” โดยมีการฝึกอบรม รายงานและตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎดังกล่าว ซึ่งจะช่วยให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้รับการคุ้มครองและได้รับการปฏิบัติจากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจด้วยความยุติธรรม โปร่งใส มีมาตรฐาน เป็นสากลและเป็นที่ยอมรับของทั่วโลก

เอกสารอ้างอิง

- Academic Division, Royal Thai Police. (2002). *Police Procedures Code*. Bangkok. Wisitorsat Printing Company Limited. (in Thai).
- BBC News. (2020). *George Floyd: Huge Protests Against Racism Held Across US*. Retrieved August 31, 2020. from <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-52951093>.
- Butler, C. (n.d.). *The Use of Force Model and its Application to Operational Law Enforcement – Where Have We Been and Where are We Going?*. Retrieved August 28, 2020. from <http://www.cacole.ca/resource%20library/conferences/2009%20Conference/Chris%20Butler.pdf>.

- History. (2009). *Rodney King Trial Verdict Announced*. Retrieved August 30, 2020. from <https://www.history.com/this-day-in-history/rodney-king-trial-verdict-announced>.
- Jiwachart, S. (1992), *The Penal Code*. Bangkok. Kosit Printing. (In Thai).
- Khotchaseni, V. (2009). *The Criminal Procedure Code*. Bangkok. Soutpaisal Printing. (In Thai).
- Pan Dao. (2018). Learn the Lesson Police' Shoots A Young Man Who Held a Knife and Invaded the Police Station. *Matichon Online*. Retrieved August 31, 2020. from https://www.matichon.co.th/newsroom-analysis/news_1136960. (In Thai).
- Prangtong, I. (2006). *Extent and Standard in Using Firearms by Officials Who are Authorized Enforce the Laws*. (Master's Thesis). Dhurakij Pundit University. (In Thai).
- Police Executive Research Forum. (2016). *Guiding Principles on Use of Force*. Retrieved August 28, 2020. from <http://www.policeforum.org>.
- Shallwani, P. (2015). *NYPD Rolls out New Use-of-Force Rules*. Retrieved August 31, 2020. from <https://www.wsj.com/articles/nypd-rolls-out-new-use-of-force-rules-1443715564>.
- The Center for Law and Military Operations and Headquarters Marine Corps, Judge Advocate Division, International and Operational Law Branch. (2006). *ROE vs RUF*. Retrieved August 23, 2020. from <http://www.leatherneck.com/forums/showthread.php?27957-ROE-v-RUF>.
- The Law on Police Use of Force Worldwide. (2019). *International Rules on Police Use of Force*. Retrieved August 30, 2020. from <https://www.policinglaw.info/international-standards>.
- United Nations Human Rights. (1990). *Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials*. Retrieved August 26, 2020. from <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/useofforceandfirearms.aspx>.

การจำแนกตราประทับบนหีบห่อยาบ้าเพื่อเชื่อมโยงองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ

จิตรพิสุทธิ์ อิมสงวน¹

¹กองบังคับการสืบสวนสอบสวน ตำรวจภูธรภาค 5

รับบทความ: 11 สิงหาคม 2563 แก้ไขบทความ: 3 กันยายน 2563 ตอบรับบทความ: 10 กันยายน 2563

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์หรือตราประทับบนหีบห่อยาบ้ากับกลุ่มกองกำลังและกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีจุดมุ่งหมายในการจุดประเด็นให้มีการนำพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มาบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม ทำการศึกษาในเชิงคุณภาพจากข้อมูลของประชาคมข่าวยาเสพติดภาคเหนือและสถาบันวิชาการ มาทำการตรวจพิสูจน์ยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. ประกอบกับข้อเท็จจริงในทางคดีที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน การจับกุม และการตรวจยึดยาบ้าตั้งแต่หนึ่งล้านเม็ดขึ้นไปในห้วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2562 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563

ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าตราประทับบนหีบห่อยาบ้า เป็นเครื่องหมายการค้าที่สามารถบ่งบอกถึงแหล่งที่มาได้ใน 2 ลักษณะ คือ เป็นตราสินค้าของโรงงานผลิตโดยตรง ซึ่งจะพบได้เป็นประจำในกระบวนการจับกุมและตรวจยึด และลักษณะที่เป็นตราสินค้าของตัวแทนจำหน่ายซึ่งได้มีการสั่งผลิตเป็นครั้งคราวและจะหมดไปเมื่อถูกจับและตรวจยึด นอกจากนี้ยังพบว่าตราสัญลักษณ์รูปแบบต่าง ๆ ยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการเชื่อมโยงการลักลอบลำเลียงยาบ้าจากประเทศเพื่อนบ้านเข้าสู่ประเทศไทยผ่านช่องทางแนวชายแดนตามหมู่บ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะยาบ้าที่ผลิตในพื้นที่ชายแดนที่พบว่ามีการลักลอบลำเลียงโดยกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนในลักษณะของขบวนการขนส่งยาเสพติดข้ามชาติ

จากผลการศึกษาข้างต้นจึงอนุมานได้ว่าสัญลักษณ์หรือตราประทับบนหีบห่อยาบ้ามีนัยสำคัญที่สามารถเชื่อมโยงถึงองค์การอาชญากรรมยาเสพติดข้ามชาติได้อย่างชัดเจน ดังนั้น จึงควรนำข้อมูลข่าวกรองยาเสพติดและการตรวจวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของยาบ้า มาใช้เป็นข้อมูลเริ่มต้นในการสืบสวนสอบสวนและการขยายผลเพื่อทำลายเครือข่ายการค้ายาเสพติดข้ามชาติ และควรพัฒนากระบวนการตรวจวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของยาบ้าเพื่อส่งเสริมกระบวนการสืบสวนก่อนเกิดเหตุและการขยายผลในแนวราบ รวมทั้งการนำพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มาบังคับใช้กับกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ายาบ้าอย่างจริงจัง เพื่อให้กระบวนการป้องกันและปราบปรามการค้ายาเสพติดของประเทศไทยเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

คำสำคัญ: ตราประทับ, ยาบ้า, หีบห่อ, องค์การอาชญากรรม, อาชญากรรมข้ามชาติ

¹พันตำรวจเอก จิตรพิสุทธิ์ อิมสงวน รองผู้บังคับการ กองบังคับการสืบสวนสอบสวน ตำรวจภูธรภาค 5

กองบังคับการสืบสวนสอบสวน ตำรวจภูธรภาค 5 จังหวัดเชียงใหม่ 50000

อีเมล: jitppp@gmail.com

The Classification of Seal Stamp on the Package of Methamphetamine to Investigate Transnational Organized Crime

Jitpisut Imsanguan¹

¹Investigation Division, Provincial Police Region 5

Received: 11 August 2020, Revised: 3 September 2020, Accepted: 10 September 2020

Abstract

The objective of this academic article is to present the relationship between symbols or seal stamps on the package of methamphetamine with troops and ethnic groups in neighboring countries. In this issue, The Prevention and Suppression of Participation in Transnational Organized Crime Act, B.E. 2556 was concretely adapted. The qualitative study was conducted using the information of the north narcotics news community and the academic institute and narcotic testing (Office of the Narcotics Control Board), combined with the fact of the investigation, arrest, and the seizure of more than one million methamphetamine tablet cases in the period of October 2019 - February 2020.

The result of this study shows that the seal stamp on the package of methamphetamine is a trademark. It could indicate 2 types of the origin which are the direct factory brand regularly found in the seizure processes, and the dealer brand occasionally ordered and then arrested and seized. Besides, it was found that various symbols could be connected with illegal transportation of methamphetamine from neighboring countries through border channels of related ethnic group village. In particular, the methamphetamine produced from border area was smuggled by the ethnic groups living along the border as a transnational narcotics organization.

From the result above, it could be inferred that the symbols or seal stamps on the package of methamphetamine can be the distinctive implications for transnational organized crime. Consequently, the intelligence narcotic information and analysis for specific characteristic of methamphetamine should be used as a preliminary source of investigation and extension to eliminate transnational narcotics trafficking networks. Moreover, the characteristic methamphetamine analysis should be developed to support the investigation process, including the Act on Prevention and Suppression of Participation in Transnational Organized Crime Act, B.E. 2556 to a group of people who are involved in the methamphetamine trade. This is benefit for the effective measure on prevention and suppression of drug trafficking in Thailand.

Keywords: Seal Stamp, Methamphetamine, Package, Organized Crime, Transnational Crime

¹Police Colonel Jitpisut Imsanguan, Deputy Commander of Investigation Division, Provincial Police Region 5
Investigation Division, Provincial Police Region 5, Chiang Mai, Thailand 50000
Email: jitppp@gmail.com

บทนำ

พื้นที่สามเหลี่ยมทองคำเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดแหล่งใหญ่ของโลก โดยในแต่ละปีจะพบยาเสพติดที่ผลิตจากสารสังเคราะห์ (ยาบ้า ไอซ์ เคตามีน) และจากพืช (ฝิ่น เฮโรอีน) ซึ่งถูกผลิตและกระจายไปยังภูมิภาคต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ตลอดระยะเวลากว่า 10 ปีที่ผ่านมา ปริมาณการผลิตยาเสพติดบริเวณภาคเหนือตอนบนมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี โดยเฉพาะยาเสพติดในกลุ่มสารสังเคราะห์แอมเฟตามีน (Amphetamine – Type Stimulants: ATS) เช่น ยาบ้า ไอซ์ เป็นต้น ด้วยเหตุที่สภาพภูมิศาสตร์บริเวณจังหวัดแม่ฮ่องสอนจนถึงจังหวัดเชียงราย มีพื้นที่ติดกับแหล่งผลิตยาเสพติดในสามเหลี่ยมทองคำ ทั้งยังเป็นพื้นที่การเคลื่อนไหวสำคัญของกลุ่มการผลิต การค้า และการลำเลียงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ตามแนวชายแดนของทั้งหลายประเทศ จึงมียาเสพติดถูกลักลอบนำเข้ามาเป็นจำนวนมาก และมีสัดส่วนการจับกุมสูงที่สุดในภาพรวมของประเทศ (News Analysis and Special Instruments Division, 2019)

ยาบ้าที่ผลิตในพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศไทย มีการลักลอบลำเลียงเข้ามาในประเทศไทยผ่านความสัมพันธ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นกองกำลังชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ในพื้นที่ รวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ตามแนวชายแดน ซึ่งถือเป็นการร่วมกันค้ายาเสพติดข้ามชาติที่เป็นขบวนการในลักษณะของการแบ่งงานกันทำ โดยมียาบ้าเป็นสินค้าที่สร้างผลประโยชน์ให้กับกลุ่มหรือขบวนการของตน ดังนั้น ประเด็นที่น่าสนใจ คือ สัญลักษณ์หรือตราประทับบนหีบห่อยาบ้ามีนัยสำคัญหรือมีความหมายในกระบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติหรือไม่ อย่างไร บทความนี้จะได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์หรือตราประทับบนหีบห่อยาบ้ากับกลุ่มกองกำลังและกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีความมุ่งหวังในการผลักดันให้มีการนำพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มาบังคับใช้กับกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ายาบ้าอย่างจริงจัง เพื่อให้กระบวนการป้องกันและปราบปรามการค้ายาเสพติดของประเทศไทยเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ขบวนการลำเลียงยาบ้าจากประเทศเพื่อนบ้านเข้าสู่ประเทศไทย

การลำเลียงยาบ้าในประเทศเพื่อนบ้านเข้าสู่ประเทศไทยผ่านช่องทางตามแนวชายแดนเป็นขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติที่มีรูปแบบการดำเนินงานที่เป็นระบบ มีการแบ่งหน้าที่การกำหนดบทบาท และการบริหารจัดการองค์กรที่ชัดเจน โดยข้อมูลจากการประชุมประชาคมข่าวยาเสพติดภาคเหนือตอนบน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ปรากฏข่าวสารว่ากลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดยังคงพยายามที่จะพัฒนารูปแบบการผลิต การลักลอบลำเลียง รวมทั้งการแสวงหาตลาดจำหน่ายแห่งใหม่ อยู่ตลอดเวลา เนื่องจากยังจำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมากเพื่อใช้ในการดำเนินการของกลุ่ม ส่งผลให้สถานการณ์ยาเสพติดบริเวณแนวชายแดนประเทศไทย ยังคงเป็นปัญหาสำคัญเรื้อรังอย่างต่อเนื่องสังเกตได้จากสถิติการจับกุมของเจ้าหน้าที่ในหัวที่ผ่านมา โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับ

ยาเสพติด ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งบางคนเป็นมวชนของกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติด และรับจ้างลักลอบลำเลียงยาเสพติด อีกทั้งยังมีการขึ้นมารับยาเสพติดจากผู้ลำเลียงนอกพื้นที่ รวมทั้งนักค้ารายย่อย ประกอบกับมีแรงจูงใจที่มีผลกำไรที่สูงและคุ้มค่าต่อการเสี่ยง (North Drug News Community, 2016)

การวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของยาบ้า

ผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ได้บรรยายในหัวข้อผลวิเคราะห์กลุ่มยาบ้าในช่วง 6 เดือนแรกของปี พ.ศ. 2558 เมื่อวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2558 สรุปได้ว่า การวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของยาบ้าสามารถแยกได้เป็นกลุ่ม โดยให้ชื่อเรียกแต่ละกลุ่มเป็น “G” ตามด้วยตัวเลข เช่น G1, G23, G157, G170, G171, G202, G223 เป็นต้น โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ ดังนี้

1) รูปแบบตัวอักษรบนเม็ดยา (หัวตอก)	70%
2) สูตรการผสม (แต่ละแหล่งมีสูตรอย่างไร)	15%
3) แหล่งหัวเชื้อเมทแอมเฟตามีน (ใช้หัวเชื้อจากแหล่งไหน)	5%
4) สารอื่น ๆ เช่น อีเฟรดิน พาราเซตามอล มีโอฟีลีน เป็นต้น	5%
5) สัญลักษณ์บนสิ่งห่อหุ้ม(ตราประทับ)/การบรรจุหีบห่อ (ขั้นตอนการห่อ)	5%

จากสถานการณ์การค้ายาเสพติดข้ามชาติประกอบกับการแพร่ระบาดที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ในปี พ.ศ. 2560 สถาบันวิชาการและตรวจพิสูจน์ยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. ได้พัฒนาและปรับเปลี่ยนการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของยาบ้า (กลุ่ม G) เป็นการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของยาบ้า (กลุ่ม รหัส) โดยในการประชุมประชาคมข่าวยาเสพติดภาคเหนือตอนบน เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2560 ได้มีการนำเสนอแนวทางการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของยาบ้า (Illicit methamphetamine profiling) โดยเป็นการตรวจวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อสืบค้นหารายละเอียดลักษณะเฉพาะของตัวยาบ้าที่เกิดขึ้นระหว่างการผลิต แล้วยังคงปรากฏทราบหรือร่องรอยให้เห็นในผลผลิตสุดท้าย เช่น สารปนเปื้อน สารเคมีตกค้าง รอยตำหนิต่าง ๆ ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงการผลิตยาบ้าที่มีขบวนการผลิตที่เฉพาะของแต่ละแหล่งผลิต ตัวสารที่ผลิตได้จึงมีร่องรอยเฉพาะของตัวยาแต่ละแห่ง ทำให้สามารถระบุเส้นทางหรือที่มาของโรงงานผลิตสารเสพติดเหล่านั้นได้ (Narcotics Analysis and Technical Service Institute, 2015)

การวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของยาบ้า ประกอบด้วย

- 1) หัวเชื้อ/การผสมเป็นผง (สารปนเปื้อน ส่วนผสม สัดส่วนผสม)
- 2) การอัดเม็ดยา (ตราประทับ ความแข็งของเม็ดยา สี น้ำหนัก ความชื้น)
- 3) ภาชนะบรรจุ/สิ่งห่อหุ้ม (ซองพลาสติก ตราประทับบนห่อ)

ซึ่งการวิเคราะห์ข้างต้นจะทำให้ทราบถึงวิธีการผลิต สารตั้งต้นและสารเคมี แหล่งที่มาของตัวยา เส้นทางผ่าน/การกระจายตัว ความเชื่อมโยงเครือข่าย เป็นต้น ทั้งนี้ ลักษณะเฉพาะภายนอกสุดของฉีกห่อบรรจุยาบ้า สามารถจำแนกออกได้เป็น 4 แบบ คือ

ห่อแบบที่ 1 : สิ่งห่อหุ้มซุบเทียนไขสีเหลือง ประทับตรา 999 สีน้ำเงินหรือสีแดง

ห่อแบบที่ 2 : สิ่งห่อหุ้มเคลือบเทียน บนห่อมีเครื่องหมาย Y-1 เขียนด้วยหมึกสีน้ำเงินหรือสีแดงหรือประทับตราด้วยหมึกสีเขียว

ห่อแบบที่ 3 : ห่อกระดาษสีน้ำตาลอ่อน มีตราประทับเลข 1 และ 2 สีแดงอยู่ในวงกลมสีแดง

ห่อแบบที่ 4 : ลักษณะการห่อหุ้มคล้ายแบบ 1, 2, หรือ 3 แต่มีตราประทับต่างกัน

นอกจากนี้ ได้มีการวิเคราะห์ลักษณะตราประทับบนเม็ดยาบ้าในแต่ละห่อที่มีตราประทับต่างกัน ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะตราประทับบนเม็ดยาบ้าออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามลักษณะและรูปแบบของตัวอักษร ได้ประมาณ 47 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่มตัวอักษร WY แยกเป็น

กลุ่ม Am ตัว Y หางยาวตรง	มี 13 กลุ่ม
กลุ่ม Bm ตัว Y หางสั้นตรง	มี 6 กลุ่ม
กลุ่ม Cm ตัว Y หางยาวเฉียง	มี 6 กลุ่ม
กลุ่ม Dm ตัว Y หางสั้นเฉียง	มี 3 กลุ่ม
กลุ่ม Em ตัว Y หางโค้ง	มี 4 กลุ่ม

2) กลุ่ม Lm ตัวอักษร

มี 3 กลุ่ม

3) กลุ่ม Fm รูปแอปเปิ้ล

มี 5 กลุ่ม

4) กลุ่ม Nm ตัวเลข

มี 7 กลุ่ม

(North Drug News Community, 2016)

สัญลักษณ์หรือตราประทับบนหีบห่อยาบ้า

ผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ให้ความหมายของสัญลักษณ์ ตราประทับบนหีบห่อยาบ้า หรือบรรจุภัณฑ์ได้เป็น 2 แนวทาง คือ

1) เป็นแบรนด์ (Brand/ตราสินค้า) ของโรงงาน เช่น ยาบ้ากลุ่ม G23 ใช้สัญลักษณ์ Y-1 มาจากโรงงานโดยตรง ซึ่งมีหลายกลุ่มที่ทำลักษณะนี้

2) เป็นเอเจนต์ (Agent/ตัวแทนจำหน่าย) มาสั่งทำเฉพาะกิจ พอถูกจับได้ก็จะหมดไปและไม่พบอีก

โดยสัญลักษณ์ที่ตรวจพบอย่างต่อเนื่อง คือ สัญลักษณ์ที่มาจากโรงงาน ส่วนที่ถูกจับแล้วหายไป มักเป็นของตัวแทนจำหน่ายหรือเอเจนต์ ที่สั่งผลิตให้เป็นตราสินค้าของตัวเองและแสดงให้เห็นถึงความเป็นเจ้าของ

เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 ประชาคมข่าวยาเสพติดภาคเหนือตอนบน ได้จัดการประชุมหารือวาระพิเศษ เรื่อง ความหมายของสัญลักษณ์/ตราประทับบนหีบห่อยาบ้า ซึ่งมีตัวแทนจากหน่วยงานสมาชิกประชาคมข่าวมาร่วมประชุมและให้ความเห็นเกี่ยวกับสัญลักษณ์หรือตราประทับบนหีบห่อยาบ้า ดังนี้

ศูนย์อำนวยการป้องกันปราบปรามยาเสพติดชายแดนภาคเหนือตอนบนเสนอว่า ตราประทับบนหีบห่อยาบ้าเป็นสิ่งที่แสดงถึงต้นทาง ภาชีผ่านทาง (ระหว่างทาง) และสิ่งที่บ่งบอกถึงเอเยนต์ที่อยู่และเบอร์โทรของปลายทาง โดยหีบห่อเป็นเหมือนแบรนด์เนมของแต่ละกลุ่ม เช่นเดียวกับความเห็นของตัวแทนจากกองกำลังผาเมือง ที่ได้เสนอว่าตราประทับที่หีบสามารถแบ่งออกได้เป็นตามพัฒนาการของการผลิต เช่น สัญลักษณ์รูปจัมโบ้แสดงถึงว่าเป็นของกลุ่มหนึ่ง หลังจากนั้นจะเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงการเลียนแบบสินค้า และระยะสุดท้ายก็จะเกิดความหลากหลายของการเลียนแบบหรือมีศัพท์เทคนิคว่า “ช่วงมั่ว” เพราะจะไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นของกลุ่มใด ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้บริหารจากหน่วยข่าวกรองทางทหาร สนับสนุนศูนย์ปฏิบัติการ กองทัพภาคที่ 3 ที่ได้เสนอว่าตราสัญลักษณ์ที่พบเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้ล่าเหยื่อผู้สั่งการหรือผู้ผลิต และปลายทางของการขนส่ง จึงได้เสนอแนะไว้เพิ่มเติมว่าเมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหาเจ้าหน้าที่ควรสอบถามว่ารับยาที่มีตราประทับดังกล่าวมาจากกลุ่มใดหรือผู้ใด เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป (North Drug News Community, 2016)

โดยสรุปแล้ว สัญลักษณ์หรือตราประทับบนหีบห่อยาบ้าจึงสามารถสื่อถึงความหมายได้ 3 ลักษณะ คือ แสดงถึงแหล่งผลิต แสดงถึงตัวแทนจำหน่าย และแสดงถึงการเสียภาษีภายหลังจากการผลิต นอกจากนี้ มีข้อมูลสนับสนุนเพิ่มเติมว่านับแต่ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้นมา สถานการณ์การผลิตและค้ายาเสพติดข้ามชาติมีมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ในทางการข่าวจึงตั้งข้อสังเกตอีกประการหนึ่งว่าสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่พบบนหีบห่อยาบ้านั้นอาจหมายถึง ผู้ค้า ลูกค้า และผู้สั่งซื้อ ได้ด้วยเช่นกัน

การบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ตลอดหลายปีที่ผ่านมาประเทศไทยได้ต่อสู้กับการแพร่ระบาดของยาเสพติดผ่านกฎหมายยาเสพติดหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534 เป็นต้น เน้นการขยายผลโดยใช้พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นการขยายผลในคดีหลักที่ถูกจับกุม (ขยายผลแนวดิ่ง) ของคดีนั้น ๆ ในขณะที่ปัจจุบันหากมองภาพรวมที่เกิดขึ้นแล้วก็ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าสถานการณ์การค้ายาเสพติดในประเทศไทยเป็นอาชญากรรมข้ามชาติโดยสมบูรณ์แบบแล้ว

เมื่อปี พ.ศ. 2543 ประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ซึ่งในขณะนั้นประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่สามารถบังคับใช้เพื่อดำเนินคดีกับการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อมาเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 จึงให้นิยามความหมายขององค์กรอาชญากรรมว่า หมายถึง คณะบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่รวมตัวกันช่วงระยะเวลาหนึ่งและร่วมกันกระทำการใดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงและเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม และให้ความหมายขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติว่าเป็นองค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดซึ่งมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- 1) ความผิดที่กระทำในเขตแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ
- 2) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง ตั้งแต่การเตรียม การวางแผน การสั่งการ การสนับสนุน หรือการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง
- 3) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดมากกว่าหนึ่งรัฐ
- 4) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่ผลของการกระทำที่สำคัญเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง

การตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 ขึ้น โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2556 ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวถือได้ว่าเป็นกฎหมายที่บัญญัติมาเพื่อทำลายเครือข่ายหรือโครงสร้างการค้ายาเสพติดของนักค้ายาเสพติดหลาย ๆ เครือข่ายในเวลาเดียวกัน การสืบสวนสอบสวนขยายผลตามกฎหมายดังกล่าวเปรียบเสมือนการขยายผลในแนวราบที่มองขบวนการค้ายาเสพติดในภาพรวม (มองป่าทั้งป่า) ว่าเป็นกระบวนการที่มีการแบ่งงานกันทำเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือวัตถุอย่างอื่นโดยทางตรงหรือทางอ้อม ทั้งนี้ การจะนำคดีอาชญากรรมองค์กรมาใช้ในคดียาเสพติด จึงต้องกำหนดประเด็นในการสืบสวนสอบสวนให้ชัดเจนและมีพยานหลักฐานที่เป็นนิติวิทยาศาสตร์ในการพิสูจน์พฤติการณ์ตามประเด็นดังกล่าว

บทวิเคราะห์ วิจัย และข้อเสนอแนะ

สัญลักษณ์และตราประทับบนหีบห่อยาบ้าที่พบในประเทศไทย ถือได้ว่าเป็นเครื่องหมายที่มีนัยสำคัญต่อการค้ายาเสพติดข้ามชาติได้อย่างชัดเจน โดยจะเห็นได้จากการปฏิบัติภารกิจด้านการปราบปรามยาเสพติด ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่า มีการจับกุมและตรวจยึดยาบ้าในเขตประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีพื้นที่ใกล้ชิดกับชายแดนประเทศไทยและเชื่อว่าเป็นยาเสพติดที่จะลักลอบลำเลียงเข้าสู่ประเทศไทย มีสัญลักษณ์หรือตราประทับบนหีบห่อยาบ้าหลากหลายรูปแบบ นอกจากนี้

ในการเข้าทำลายแหล่งผลิตยาบ้าของเจ้าหน้าที่ในประเทศเพื่อนบ้าน เมื่อวันที่ 13 ถึง 14 มิถุนายน พ.ศ. 2562 ตรวจพบยาบ้าชนิดเม็ดและชนิดผง เฮโรอีน เคตามีน และอุปกรณ์ผลิตยาเสพติดหลายชนิด เช่น เครื่องผสมอาหาร เครื่องปั่นไฟ เครื่องปิดพลาสติก ถุงซิปลาสติกสีน้ำเงิน อาวุธปืน เป็นต้น และประเด็นสำคัญที่น่าสนใจคือมีการพบทรายางพร้อมตลับหมึกพิมพ์ที่เป็นรูปสัญลักษณ์/ตราประทับแบบเดียวกันกับที่พบบนหีบห่อยาบ้าที่ถูกลักลอบลำเลียงเข้าสู่ประเทศไทย

ความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์หรือตราประทับบนหีบห่อยาบ้ากับกลุ่มกองกำลังและกลุ่มชาติพันธุ์จากการเข้าทำลายแหล่งผลิตยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว เป็นเครื่องยืนยันความแม่นยำของข่าวกรองยาเสพติด ที่ปรากฏข่าวสารความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการผลิตยาบ้า (อัดเม็ด) ในพื้นที่ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ โดยสะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนถึงความสัมพันธ์กับกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติ โดยการจับกุมการลักลอบลำเลียงยาบ้าเข้าสู่ประเทศไทยที่มีการตรวจยึดของกลาง ตั้งแต่ 1,000,000 เม็ด ขึ้นไป ในช่วงวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 พบว่ามีการจับและยึดของกลางได้จำนวน 14 คดี มีของกลางยาบ้าจำนวน 38,555,000 เม็ด โดยจากการสืบสวนสอบสวน พบว่า มีการลักลอบลำเลียงผ่านช่องทางหมู่บ้านตามแนวชายแดนเข้าสู่ประเทศไทยโดยกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตาม แม้จะยังไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนถึงความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์/ตราประทับบนหีบห่อยาบ้ากับช่องทางลักลอบลำเลียงเข้าสู่ประเทศไทย แต่จากข้อมูลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตลอดหลายปีที่ผ่านมาสามารถเชื่อมโยงถึงกลุ่มที่เกี่ยวข้องได้ค่อนข้างชัดเจน โดยเฉพาะตราสัญลักษณ์ที่มีรูปแบบเป็น 999 (ตองแก้วสีแดง), 999 (ตองแก้วสีน้ำเงิน), Y-1 (วายวันสีแดง) Y-1 (วายวันสีน้ำเงิน) และ Y-1 (วายวันสีเขียว) เป็นต้น ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานด้านการปราบปรามการค้ายาเสพติดที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในคดีที่มีการจับกุมหรือตรวจยึดยาบ้าของกลางตั้งแต่ 1,000,000 เม็ดขึ้นไป พนักงานสอบสวนต้องส่งตรวจที่สถาบันวิชาการและตรวจพิสูจน์ยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สวพ.ปปส.) เพื่อทำการตรวจเปรียบเทียบความเหมือนหรือความต่างทางกายภาพของสัญลักษณ์/ตราประทับ และจัดทำเป็นฐานข้อมูลไว้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเชื่อมโยงองค์การอาชญากรรมยาเสพติดข้ามชาติให้เป็นระบบ

ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจจากการนำเสนอข้อมูลข้างต้น คือการนำข้อมูลข่าวกรองยาเสพติดและการตรวจวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของยาบ้า (รูปแบบตัวอักษร สูตรการผสม แหล่งหัวเชื้อเมทแอมเฟตามีน สารอื่น ๆ สัญลักษณ์บนสิ่งห่อหุ้ม/การบรรจุหีบห่อ) มาเป็นปัจจัยเริ่มต้นในการสืบสวนสอบสวนและการขยายผลเพื่อทำลายเครือข่าย/โครงสร้างการค้ายาเสพติดข้ามชาติ และควรแสวงหาความร่วมมือให้มีการตรวจวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของยาบ้าอย่างครอบคลุมและเป็นระบบ เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกในการสืบสวนสอบสวนจากเดิมที่เป็นการสืบสวนหลังเกิดเหตุ (จับกุม/ตรวจยึด) แล้วทำการขยายผลในแนวทาง (ขยายผลเฉพาะคดีที่จับกุม/ตรวจยึดได้) เพียงอย่างเดียว เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสืบสวนก่อนเกิดเหตุ (การสืบสวนบุคคล เหตุการณ์ สถานที่ข่าวสาร ข่าวกรอง

ยาเสพติด) มาขยายผลในแนวราบ (เปรียบเทียบความเหมือนความต่างของพยานหลักฐานที่มีการสืบสวนสอบสวนก่อนหน้า เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานเพิ่มเติม) โดยมีพยานหลักฐานที่เป็นนิติวิทยาศาสตร์ เช่น ผลการตรวจวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของยาบ้า ร่องรอยที่ใช้พิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลที่พบบนบรรจุภัณฑ์ (รอยลายพิมพ์นิ้วมือแฝง สารพันธุกรรม) ข้อมูลการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์และสื่อสังคมออนไลน์ ข้อมูลธุรกรรมทางการเงิน เป็นต้น ซึ่งเป็นตัวช่วยในการเชื่อมโยงข้อมูลและพยานหลักฐานทั้งหมดเข้าไว้ด้วยกัน โดยนำพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มาบังคับใช้กับกลุ่มผู้ผลิต ผู้จัดหา ผู้ประสานงาน นายหน้า ผู้ลำเลียง และลูกค้าจากพื้นที่ตอนในโดยเคร่งครัด

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำข้อมูลข่าวกรองยาเสพติดและการตรวจวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของยาบ้า มาใช้เป็นข้อมูลเริ่มต้นในการสืบสวนสอบสวนและการขยายผลเพื่อทำลายเครือข่ายการค้ายาเสพติดข้ามชาติ และควรพัฒนากระบวนการตรวจวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของยาบ้าเพื่อส่งเสริมกระบวนการสืบสวนก่อนเกิดเหตุและการขยายผลในแนวราบรวมทั้งการนำพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มาบังคับใช้กับกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ายาบ้าอย่างจริงจัง เพื่อให้กระบวนการป้องกันและปราบปรามการค้ายาเสพติดของประเทศไทยเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

บทสรุป

จากผลการศึกษาข้างต้น จึงอนุมานได้ว่าสัญลักษณ์หรือตราประทับบนหีบห่อยาบ้า มีนัยสำคัญที่สามารถเชื่อมโยงถึงองค์กรอาชญากรรมยาเสพติดข้ามชาติได้อย่างชัดเจน ซึ่งตราประทับบนหีบห่อยาบ้า รูปแบบต่าง ๆ ยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการเชื่อมโยงการลักลอบลำเลียงยาบ้าจากประเทศเพื่อนบ้านเข้าสู่ประเทศไทย ผ่านช่องทางแนวชายแดนตามหมู่บ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะยาบ้าที่ผลิตในพื้นที่ชายแดนที่พบว่ามีกรลักลอบลำเลียงโดยกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนในลักษณะของขบวนการขนส่งยาเสพติดข้ามชาติ

เอกสารอ้างอิง

- Narcotics Analysis and Technical Service Institute. (2015). *Guide to Methamphetamine Groups Found in Thailand*. Bangkok: ONCB. (In Thai).
- News Analysis and Special Instruments Division. (2019). *Drug network information of Narcotics Control Office Region 5*. Chiang Mai: Investigation division Provincial Police Region 5. (In Thai).
- North Drug News Community. (2016). *Border Guard Force (BGF)*. The People's Armed Forces Maritime Militia. (In Thai).

ความเชื่อมั่นของประชาชนในการสืบสวนคดีอาชญากรรม ด้วยนิติวิทยาศาสตร์หรือความเชื่อทางจิตวิญญาณ

เปมิกา สนิทพจน์¹

¹คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

รับบทความ: 25 กรกฎาคม 2563 แก้ไขบทความ: 2 กันยายน 2563 ตอรับบทความ: 9 กันยายน 2563

บทคัดย่อ

ในช่วงเวลาที่ผ่านมาพบว่ามีเหตุการณ์สำคัญที่ต้องใช้กระบวนการสืบสวน และนิติวิทยาศาสตร์ในการคลี่คลายคดีอาชญากรรม รวมทั้งการติดตามสืบหาร่องรอยของคนหาย แต่หากหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบคดีดังกล่าวไม่สามารถติดตามคนหาย หรือประสบความสำเร็จในสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ สิ่งหนึ่งที่ทำให้ประชาชนในสังคมไทยหันไปพึ่งพาความเชื่อที่ผูกพันกับสังคมมายาวนาน ตั้งแต่ความเชื่อเรื่องภูตผี ไปจนถึงความเชื่อ ความศรัทธาในคำทำนายและพยากรณ์ของหมอดู หมอผี ฤกษ์ ร้างทรง ผู้นำด้านศาสนา หรือแม้แต่บุคคลที่แต่งตั้งตนเองเป็นเกจิในด้านสิ่งเร้นลับ ที่อ้างว่ารู้เห็นในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจทำให้ประชาชนหลงเชื่อ งามาย และเชื่อมั่นในศาสตร์ด้านความเชื่อทางจิตวิญญาณ จนทำให้กระบวนการด้านนิติวิทยาศาสตร์เกิดความสั่นคลอนและไม่ได้ได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชนในการค้นหาความจริงในคดี

เหตุการณ์ดังกล่าวนี้ท้าทายต่อกระบวนการตรวจพิสูจน์หลักฐาน การสืบสวน และการดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม รวมถึงเจ้าหน้าที่ของภาครัฐที่ไม่ได้รับความร่วมมือหรือความเชื่อมั่นจากประชาชนในการสืบสวนคดี ดังนั้น การหาทางออกที่สามารถแก้ไขปัญหาทั้งหมด ควรเริ่มต้นจากการพัฒนาระบบงานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ให้มีความทันสมัย รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพสูงสุด ในการรองรับการสืบสวนคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้น รวมทั้งการสร้างเจตคติที่ดีให้แก่ประชาชนในการสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาต่องานด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้เข้าสู่มาตรฐานสากลอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: นิติวิทยาศาสตร์, การสืบสวน, ความเชื่อมั่น, ความเชื่อทางจิตวิญญาณ

¹นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาอาชญาวิทยา การบริหารงานยุติธรรมและสังคม คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จังหวัดนครปฐม 73170
อีเมล: pemika.sanny@gmail.com

People's Reliance in Crime Investigation under Forensic Science or Spiritual Belief

Pemika Sanitphot¹

¹Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University

Received: 25 July 2020, Revised: 2 September 2020, Accepted: 9 September 2020

Abstract

In recent times, there have been numbers of significant incidents that required investigation process and forensic science to solve the crime and track for missing persons. However, if the responsible agency has not succeeded in crime solving, the persistent belief in Thai society will be the matter for people's reliance. For instance, people rely on the spiritual belief and tend to believe in faith, fortune-teller, shaman, hermit, medium, religious leader or even a person who is appointed himself for the master of superstition, claiming as a witness in the incident. Consequently, the spiritual belief of people effects to the forensic process, resulting in the lack of people's trust in the investigation process.

This issue challenges the forensic investigation and the operation of judiciary. Besides, government agencies get less cooperation or confidence in criminal investigation from the public. Hence, the key solution which resolves all conflicts and problems should be the system development of forensic process to be more advanced, fast responded and highly efficient for the support on criminal case investigation. Moreover, the positive attitude in people's reliance on forensic investigation must be initiated in order to improve our justice system process to be equivalent to the international standards.

Keywords: Forensic Science, Investigation, Reliance, Spiritual Belief

¹Doctor of Philosophy Program in Criminology, Justice Administration and Society, Faculty of Social Sciences and Humanities
Mahidol University, Nakhon Pathom, Thailand 73170
Email: pemika.sanny@gmail.com

บทนำ

นิติวิทยาศาสตร์เป็นศาสตร์แห่งการค้นหายานหลักฐานจากสถานที่เกิดเหตุ จากพยานบุคคล และการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานที่ค้นพบ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ได้ผลการตรวจที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม (Evidenced) และนำผลการตรวจพิสูจน์เป็นหลักฐานสำคัญในการจับกุมผู้กระทำผิด หรือเป็นหลักฐานสำคัญในการสืบสวนเพื่อค้นหาพยานแวดล้อมที่บ่งชี้ว่าผู้กระทำผิดเป็นใคร นิติวิทยาศาสตร์ได้รับความน่าเชื่อถือจากนานาชาติในการตรวจพิสูจน์ความผิดทางอาญา ดังที่ Temahivong (2019) ได้กล่าวว่าในประเทศที่พัฒนาแล้ว จะให้ความสำคัญในการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ควบคู่กับกระบวนการยุติธรรม เพื่อลดการโต้แย้งหรือความหวาดระแวงระหว่างผู้บังคับใช้กฎหมายกับผู้ถูกกล่าวหา เนื่องจากนิติวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องหลักการและเหตุผลที่เป็นจริง สามารถพิสูจน์ได้ นอกจากนี้ยังมีการใช้นิติวิทยาศาสตร์เพื่อวัตถุประสงค์อื่น เช่น เพื่อพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคล

เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยประชาชนให้เกิดความสุจริตและโปร่งใส รวมทั้งการสร้างความปลอดภัยในการให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชน จึงส่งเสริมให้บทบาทของงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว นับตั้งแต่ พ.ศ. 2545 ดังจะเห็นได้จากการตั้งหน่วยงานอิสระเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนเพิ่มขึ้น เช่น สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ เป็นต้น

จากที่ผ่านมาพบว่าคดีอาชญากรรมที่นำนิติวิทยาศาสตร์ตรวจพิสูจน์ได้ในระดับที่เชื่อถือได้ 100% ส่วนใหญ่เป็นคดียาเสพติด คดีมาแล้วซ้ำ คดีข่มขืน คดีจرائم คดีลักทรัพย์ ซึ่งตรวจจากสารคัดหลั่งของผู้ต้องสงสัย และนำรายงานผลที่ได้จากการตรวจโดยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ประกอบความเห็นของผู้เชี่ยวชาญไปเป็นหลักฐานลงโทษผู้กระทำผิดได้ แต่ถ้าหากเป็นคดีอาชญากรรมที่มีความซับซ้อน ผู้กระทำผิดวางแผนไว้อย่างแยบยลมีการทำลายหลักฐานและสภาพสิ่งแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการตรวจพิสูจน์หลักฐาน ทำให้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ถูกทำลาย รวมทั้งขาดการรักษาสถานที่เกิดเหตุที่ดีพอ หรือการทำลายสถานที่เกิดเหตุโดยไม่ตั้งใจจากประชาชน สื่อมวลชน หรือบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าไปมุงดูเหตุการณ์ ทำให้พยานหลักฐานปนเปื้อนหรือมีการเพิ่มเติมพยานหลักฐานอื่น ๆ มากขึ้น ส่งผลให้เกิดความสับสนในการตรวจเก็บพยานหลักฐาน และทำให้การสืบสวนคดีเกิดความผิดพลาดหรือล่าช้า เช่น “คดีน้องชมพู” เด็กหญิง 3 ขวบ ที่หายตัวปริศนา จากบ้าน 4 วัน ต่อมาพบเป็นศพถูกฆาตกรรมนอนตายเปลือยกายอยู่กลางป่าบนเขาภูเหล็กไฟ อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งเกิดเหตุการณ์ขึ้นในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2563 จนกระทั่งถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2563 เป็นระยะเวลากว่า 3 เดือนก็ยังไม่สามารถสืบสวนหาตัวผู้กระทำผิดได้ ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับน้องชมพูต้องหันไปพึ่งพาศึกษาที่เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณในชุมชน เช่น หมอธรรม หมอดู ฤๅษี ร่างทรง ผู้นำด้านศาสนา หรือบุคคลที่แต่งตั้งตนเองเป็นเกจิในด้านสิ่งเร้นลับที่อ้างว่ารู้เห็นในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยบุคคลกลุ่มนี้ได้อำนาจ คาดเดา วิเคราะห์ และชี้แนะเหตุการณ์เกี่ยวกับคดี ทำให้ประชาชนหรือผู้เสียหายเกิดความเชื่อถือ

ส่งผลให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่นิติวิทยาศาสตร์เกิดความยุ่งยากมากขึ้น เนื่องจากคดีดังกล่าวเป็นที่สนใจของประชาชน ทำให้มีบุคคลจำนวนมากติดตามเดินทางเข้าไปในพื้นที่ที่เกิดเหตุส่งผลให้สถานที่เกิดเหตุมีพยานหลักฐานที่ไม่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้นและเนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นป่าที่มีขนาดกว้างใหญ่มาก ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถทำการป้องกันสถานที่เกิดเหตุและห้ามบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุได้ นอกจากนี้ยังมีสื่อมวลชนหลายสำนักที่ปักหลักอยู่หลายเดือนเพื่อติดตามทำข่าวจนกลายเป็นเรื่องราวที่ทำให้เกิดความสนใจอย่างกว้างขวางของผู้คนในสังคม

จากเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ไม่ใช่เพียงตัวอย่างเดียวที่ประชาชนหันไปพึ่งพาสื่อมวลชนในการตามหาตัวผู้กระทำผิด ในอดีตที่ผ่านมามีผู้เสียหายได้เชิญหมอดู หมอผี ฤๅษี เภสัชกรหรือผู้นำทางจิตวิญญาณ มาทำพิธีเรียกวิญญาณเพื่อติดตามหาผู้กระทำผิด และใช้ร่างทรงหาศพหรือตามหาผู้สูญหายอีกหลายคดี การกระทำดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม หรือเป็นเพราะมายาคติ เจตคติของประชาชนที่ยังคงเชื่อมั่นในสิ่งเร้นลับมากกว่าวิทยาศาสตร์ เพราะเหตุใดประชาชนยังคงยึดมั่น ศรัทธาในสิ่งเร้นลับนี้ และความเชื่อดังกล่าวควรมีการแก้ไขหรือสร้างเจตคติใหม่หรือไม่ อย่างไร เพื่อให้กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชนมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

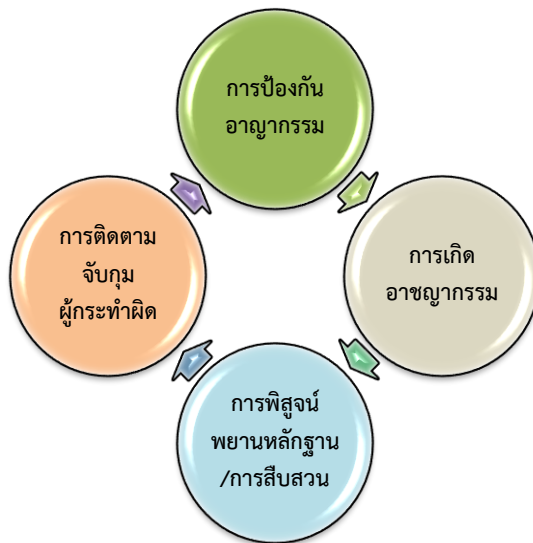
ที่มาของความเชื่อทางจิตวิญญาณกับคดีอาชญากรรม

ความเชื่อในหลักการของหมอดู หมอผี ฤๅษี ร่างทรง ผู้นำด้านศาสนา ในการคลี่คลายคดีอาชญากรรมไม่ใช่เหตุการณ์ใหม่ที่เพิ่งจะเกิดขึ้นในสังคมไทย แต่เป็นศาสตร์ที่มีอิทธิพลและฝังรากลึกอยู่ในสังคมไทยมาช้านาน รวมถึงในระดับนานาชาติด้วย โดยเฉพาะในด้านอาชญาวิทยาที่กลุ่มผู้นำศาสนา หมอดู หมอผี มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจคดีอาชญากรรม ในอดีตกาลที่ผ่านมาขณะที่ประเทศต่าง ๆ จะเริ่มมีกระบวนการยุติธรรม ทำหน้าที่ในการสืบสวนหาความจริง และยังไม่มีการพิพากษาที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาตัดสินคดี ผู้นำทางด้านศาสนา ผู้นำทางจิตวิญญาณ หรือผู้นำชุมชน จะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินคดีความ ชุมชนใดมีผู้นำที่มีคุณธรรม มีความโปร่งใสและช่วยเหลือประชาชนด้วยหลักธรรมก็ถือเป็นโชคคิของชุมชนนั้น เนื่องจากศาสนาเป็นสถาบันทางสังคมที่มีส่วนสำคัญในการป้องกันการกระทำความผิดทางศีลธรรม หรือช่วยป้องปรามชะลอการกระทำผิดและการก่ออาชญากรรมในลักษณะที่เป็นการควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการ (Informal Social Control) ได้ทางหนึ่ง ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการยับยั้งจิตใจของบุคคลที่จะละเมิดศีลธรรมหรือกระทำความผิด หากบุคคลใดมีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ โอกาสที่จะกระทำความผิดจะลดน้อยลง (Spielmann, 1994) นอกจากนี้ ตัวบทกฎหมายอาญาบ้านเมืองก็มีต้นกำเนิดมาจากบทบัญญัติของศาสนาเป็นส่วนใหญ่ ความเชื่อและค่านิยมในการนับถือศาสนาจึงมีความหมาย และมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของสมาชิกในสังคม ดังนั้น ศาสนาจึงมีส่วนสำคัญต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวน

อาชญากรรม ศาสนากับอาชญากรรมจึงมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน (Phra Khru Atthajariyanuwatra, 2017) แต่ถ้าหากชุมชนใดได้ผู้นำที่มีการปกครองที่ผิดหลักความเป็นธรรม มีใจอคติ รับสินบน มีความโลภและใช้หลักการตัดสินคดีความที่ผิดหลักคุณธรรม ชุมชนนั้นก็ถูกชักชวนไปในทางที่หลงผิด ลุ่มหลงและงมงายในหลักการสอนที่ไม่อ้างอิงอยู่ในหลักศาสนา ผู้นำศาสนาบางคนใช้พ้อมด หมอผี เป็นเครื่องมือในการเล่นงานฝ่ายตรงข้ามให้เกิดความเสียหาย ในยุคสมัยนั้นจึงเกิดความโกลาหล วุ่นวาย และไม่มีมาตรฐานในการตัดสินคดีความ ต่อมาภายหลังได้เกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ รวมถึงด้านอาชญากรรม ทำให้ซีซาร์ เบ็คคาเรีย (Cesare Beccaria) ได้กำหนดให้มีสัญญาประชาคม การลงโทษ มีรัฐสภา มีการไต่สวน ตรวจสอบ มีผู้พิพากษา มีการกำหนดสัดส่วนการลงโทษ และการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งถือว่าเริ่มมองเห็นกระบวนการยุติธรรมที่มีแนวโน้มการเป็นวิทยาศาสตร์ และมีหลักการที่ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหาและเหยื่ออาชญากรรมมากขึ้น และในระยะต่อมาก็มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนากระบวนการยุติธรรมมาอย่างต่อเนื่องในทุกยุคทุกสมัย และปัจจุบันเป็นยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้มีอุปกรณ์และเครื่องมือทางด้านวิทยาศาสตร์มาอำนวยความสะดวก ในการตรวจสอบ ค้นหา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาอาชญากรรมมากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันเรียกโดยรวมว่า กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์

วงจรในการคลี่คลายคดีด้วยหลักทางนิติวิทยาศาสตร์

จากประสบการณ์การสอนและการวิจัยด้านนิติวิทยาศาสตร์ ผู้เขียนได้อธิบายกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นวงจรทั้งการป้องกัน การสืบสวน การตรวจพิสูจน์พยานหลักฐาน สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ช่วง ดังนี้

ภาพที่ 1 วงจรกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ในการคลี่คลายคดีอาชญากรรม

จากวงจรกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ในการคลี่คลายคดีอาชญากรรม อธิบายได้ดังนี้

การป้องกันอาชญากรรม คือการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุอาชญากรรมขึ้น การป้องกันการเกิดอาชญากรรมโดยใช้หลักเทคโนโลยีวิทยาศาสตร์ที่เห็นได้ชัดเจน เช่น การทำระบบการรักษาความปลอดภัยในร้านทอง โดยการทำให้ประตูโรมทอล ควบคุมการเปิดปิดประตูด้วยพนักงานที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบผู้เข้าออกร้านทอง หากพบผู้ต้องสงสัยที่มีพิรุช พนักงานจะไม่เปิดประตูต้อนรับและสร้างประตูสองชั้นเพื่อป้องกันกระสุนปืน ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาพบว่าผู้กระทำความผิดที่เข้าไปชิงทรัพย์หรือปล้นร้านทองจะสามารถเดินเข้ามาในร้านทองได้อย่างสะดวกโดยไม่มีประตูปิดกั้นและมาพร้อมกับอาวุธปืนที่ใช้ในการขู่และยิงผู้อื่น ซึ่งสร้างความเสียหายและทำให้เกิดคดีอาชญากรรมขึ้น แต่ถ้าหากผู้ต้องสงสัยเข้ามาภายในร้านทองไม่ได้ ก็ไม่สามารถลงมือกระทำความผิดได้

การเกิดอาชญากรรม หมายถึง เมื่อเกิดเหตุอาชญากรรมขึ้น สิ่งแรกที่พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องพึงกระทำ คือ การป้องกันสถานที่เกิดเหตุ เพื่อไม่ให้พยานหลักฐานในที่เกิดเหตุถูกทำลายและเพื่อไม่ให้บุคคลภายนอกเข้ามาทำลายหรือเพิ่มพยานหลักฐาน ทำให้เจ้าหน้าที่ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์หลักฐานสามารถเก็บวัตถุพยานได้อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์

การพิสูจน์หลักฐานและการสืบสวน เมื่อพนักงานสอบสวนเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุส่งให้นักนิติวิทยาศาสตร์ตรวจพิสูจน์ และเมื่อพนักงานสอบสวนได้รับผลการตรวจพิสูจน์เรียบร้อยแล้ว ในขั้นตอนนี้พนักงานสอบสวนจะทำการสืบสวนและสอบสวนพยานแวดล้อม พยานบุคคล และพยานวัตถุไปพร้อมกัน เช่น เมื่อเจ้าหน้าที่ทางนิติวิทยาศาสตร์นำผลการตรวจ DNA ของผู้ต้องสงสัยที่ตรวจพบในสถานที่เกิดเหตุ จะไม่ได้หมายความว่าผู้นั้นคือผู้ต้องหา 100% ดังนั้นเพื่อให้พยานหลักฐานมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องทำการสืบสวนจากกล้องโทรทัศน์วงจรปิดเพื่อตรวจสอบรูปพรรณสัณฐานของผู้กระทำความผิด สืบสวนจากพยานบุคคลเพื่อตรวจสอบว่าระหว่างที่เกิดเหตุผู้ต้องสงสัยทำอะไรอยู่ที่ไหน กับใคร ในแต่ละช่วงเวลานั้น ๆ พร้อมทั้งนำตัวผู้ต้องสงสัยมาสอบสวน เมื่อผู้ต้องสงสัยสารภาพด้วยยอมจำนนต่อพยานหลักฐานทั้งหมดที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนและสอบสวน ก็สามารถดำเนินคดีและนำพยานหลักฐานทั้งหมดขึ้นสู่ศาลเพื่อดำเนินการในขั้นตอนต่อไป ดังที่ Temahivong (2019) ได้กล่าวว่าการนำหลักนิติวิทยาศาสตร์เข้ามาค้นหาความจริงในคดีเริ่มตั้งแต่การตรวจที่เกิดเหตุ โดยทีมแพทย์และทีมนิติวิทยาศาสตร์ไปยังสถานที่เกิดเหตุแล้วทำการตรวจเก็บวัตถุพยาน ถ้าพบศพก็นำส่งไปห้องผ่าศพเพื่อพิสูจน์สาเหตุการตาย ถ้าพบวัตถุพยานก็จะส่งห้องปฏิบัติการตรวจสอบ ซึ่งการทำงานดังกล่าวต้องเป็นไปตามมาตรฐานสากล มิฉะนั้นจะไม่สามารถนำไปเป็นหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ หรืออาจจะหยิบยกมาได้แต่ขาดความน่าเชื่อถือ

การจับตัวผู้ต้องหาหรือการคลี่คลายคดีสำคัญต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ปฏิเสธไม่ได้ว่าหลักฐานส่วนหนึ่งได้จากกล้องวงจรปิด เช่น กล้องตามตู้เอทีเอ็ม กล้องจากทางด่วน กล้องจราจร เป็นต้น กล้องเหล่านี้สามารถระบุได้ว่าบุคคลใดเป็นผู้กระทำผิด ต่างจากในอดีตที่ใช้ประจักษ์พยาน กล่าวคือ ผู้เห็นเหตุการณ์ ซึ่งอาจจะเชื่อถือไม่ได้ทั้งหมด แต่กล้องวงจรปิดที่บันทึกเหตุการณ์ในละแวกเดียวกับสถานที่เกิดเหตุจึงเป็นหลักฐานที่เชื่อถือได้แน่นอนว่ามีเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นจริง เพราะฉะนั้นพยานหลักฐานของคดีในอนาคตจะอยู่ในรูปแบบดิจิทัล ในกรณีนี้คือไฟล์ภาพ แต่ปัญหาและอุปสรรค คือ ประเทศไทยยังไม่สามารถพัฒนาเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ตรวจพิสูจน์ในระบบดิจิทัลได้ทันกับความต้องการ โดยขณะนี้มียุติในสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ จำนวน 2 คน อยู่ในกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) จำนวน 6 คน ที่เหลือต้องอาศัยจากหน่วยงานภายนอก เช่น มหาวิทยาลัย ซึ่งมีข้อจำกัดที่ไม่มีเวลาไปเป็นพยานศาล ทำให้คดีต่าง ๆ ทางคอมพิวเตอร์ เช่น คดีทางการเงิน คดีออนไลน์ ซึ่งมีมูลค่าความเสียหายสูง มีวัตถุพยานจำนวนมาก ก็ต้องอาศัยการตรวจหาพยานหลักฐานระบบดิจิทัลในเครื่องคอมพิวเตอร์ซึ่งต้องใช้เวลาดูตรวจพิสูจน์เป็นระยะเวลาานาน

การติดตามจับกุมผู้กระทำผิด ในขั้นตอนดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นในกรณีที่ผู้ต้องหาหลบหนี ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถสืบสวนติดตามที่อยู่ของผู้ต้องหาได้จากกล้องโทรทัศน์วงจรปิด พยานบุคคล และพยานหลักฐานทางการเงิน การเดินทาง เป็นต้น ซึ่งการสืบสวนในลักษณะนี้ ต้องอาศัยเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเช่นกัน เช่น การตรวจสอบร่องรอยการโทรศัพท์ การโอนเงิน สื่อสังคมออนไลน์ กล้องโทรทัศน์วงจรปิด เป็นต้น

จุดอ่อนที่ทำให้ความเชื่อทางจิตวิญญาณมาแทนที่นิติวิทยาศาสตร์

จากการอธิบายขั้นตอนวงจรกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ในการคลี่คลายคดีอาชญากรรม ดังกล่าวข้างต้น ดูเหมือนว่าการดำเนินงานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์และการสืบสวนนั้นง่าย ไม่ซับซ้อน และมีพยานหลักฐานที่พร้อมสรรพในการสืบสวนและสอบสวน ในกรณีดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นบ่อย ในคดีอาชญากรรมทั่วไปที่ผู้กระทำผิดทิ้งร่องรอยไว้ แต่ถ้าหากเป็นคดีอาชญากรรมที่มีความสลับซับซ้อน และผู้กระทำผิดตั้งใจทำลายพยานหลักฐาน มีการวางแผนการกระทำผิดไว้อย่างแยบยล จะทำให้การสืบสวนหาความจริงยากลำบากไปด้วย ประกอบกับในปัจจุบันภาพรวมงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ มีปัญหาภายในปัญหาหลัก ๆ คือ ปัญหาด้านงบประมาณที่มีจำกัด ทำให้เกิดผลกระทบต่อการจัดจ้างบุคลากรที่มีจำนวนค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบ และการจัดซื้อเครื่องมือในการตรวจพิสูจน์ที่มีจำนวนจำกัด ทำให้ศักยภาพในการตรวจสถานที่เกิดเหตุร่วมกับพนักงานสอบสวนมีความล่าช้าตามไปด้วย ส่งผลต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือในด้านศักยภาพการทำงาน ซึ่งถือว่าเป็นผลกระทบที่ต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะเรื่องปริมาณบุคลากรด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งส่งผลต่อ

การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุทำให้ไปถึงที่เกิดเหตุไม่ทันเวลา เป็นเหตุให้พยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ ถูกทำลาย ดังเช่น คดีน้องชมพูที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งผลการชันสูตรพลิกศพของน้องชมพู ก็ไม่พบหลักฐานของผู้ต้องสงสัย ผลการตรวจพิสูจน์ไม่สอดคล้องกัน โดยกลุ่มงานนิติเวช โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี เปิดเผยผลชันสูตรศพน้องชมพู สภาพศพภายนอก มีเพียงร่องรอยขีดข่วน ที่อาจเกิดจากกิ่งไม้ รอยขีดข่วนกระจายเป็นกลุ่ม ๆ พบมากที่สุดบริเวณ แผ่นหลัง รองลงมา คือ เหนือข้อเท้าด้านซ้าย เป็นร่องรอยที่เกิดขึ้นขณะยังมีชีวิต ศีรษะพบว่ากะโหลก สภาพปกติ ไม่แตกร้าว คอไม่หัก ไม่มีรอยฟกช้ำ ขณะที่อวัยวะภายในเริ่มเน่าจนไม่สามารถ ตรวจพิสูจน์ได้ สมอง และปอดไม่พบความผิดปกติ ที่เกิดจากการทำร้ายร่างกาย ที่สำคัญอวัยวะเพศ ไม่พบร่องรอยที่เกิดจากการถูกล่วงละเมิด เยื่อพรหมจรรย์ยังอยู่ครบสมบูรณ์ ขณะที่อีกฝ่ายหนึ่ง มีรายงานแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการชันสูตร สถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ ที่ขึ้นทะเบียนในศาลยุติธรรม ชันสูตรร่างของน้องชมพู อีกครั้ง ในวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2563 ผลการชันสูตรเบื้องต้นไม่ปรากฏสาเหตุการเสียชีวิต แต่พบบาดแผลตามร่างกายและอวัยวะเพศ บาดแผลที่แพทย์นิติเวชพบที่อวัยวะเพศนั้น แพทย์ชี้ว่าไม่ใช่บาดแผลที่เกิดจากการร่วมเพศ แต่เกิดจากการกระแทกด้วยของแข็ง ทำให้เกิดบาดแผล ไม่พบอสุจิ หรือสารคัดหลั่งแฝงในร่างกาย ร่างกายขาดน้ำและอาหารก่อนเสียชีวิต (PPTV Online, 2020) จากผลการตรวจที่ไม่สอดคล้องกัน ทำให้ผู้เชี่ยวชาญด้านนิติวิทยาศาสตร์บางท่าน ให้ความเห็นถึงคดีน้องชมพูที่ผ่านมาว่าหน่วยงานแรกที ไปพบศพและชันสูตรครั้งแรกจะให้คำตอบได้ดีที่สุด เนื่องจากสภาพศพยังอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ จะทำให้วิเคราะห์ได้ถึงสาเหตุการตายโดยยังไม่ต้องผ่าชันสูตร ส่วนคดีน้องชมพู แพทย์คนแรก ที่ผ่าชันสูตรออกมาอธิบายให้สังคมถือว่าชัดเจนแล้ว โดยเฉพาะประเด็นไม่พบร่องรอยการถูกทำร้าย หรือร่องรอยการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งสาเหตุการตายที่ไม่สามารถระบุได้เนื่องจากต้องดูประกอบกับ ที่เกิดเหตุและเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เก็บพยานหลักฐานจะต้องนำมาวิเคราะห์ร่วมกับแพทย์ชันสูตร แต่ในทางปฏิบัติการดำเนินงานไม่ได้ปฏิบัติตามนั้น แต่ละหน่วยงานแยกกันทำหรือในลักษณะต่างคน ต่างทำ สำหรับผลการชันสูตรที่ระบุว่ามึร่องรอยของสัตว์ กัดแทะไม่ได้หมายความว่า สัตว์กัดน้องชมพู และทำให้เสียชีวิต แต่อาจจะเป็นการกัดแทะหลังจากเสียชีวิตไปแล้ว รวมถึงผลตรวจชันสูตรปอด และสมองยังอยู่ในสภาพปกติ หมายความว่า ไม่มีอาการน้ำท่วมปอดที่มาจากการจมน้ำ สมองปกติ ไม่มีการถูกกระแทกกระเทือน โดยสภาพศพที่ทำการชันสูตรนั้นยังอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ทำให้ผลการตรวจ มีความน่าเชื่อถือ (8 Channel, 2020) และท้ายที่สุดจำเป็นต้องปิดคดีชั่วคราวเนื่องจากหาสาเหตุ การตายไม่ได้

จากเหตุการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงสภาพปัญหาของงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ เช่น การป้องกัน และรักษาสถานที่เกิดเหตุ การเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน การไม่สามารถป้องกันสื่อมวลชนและฝูงชน ที่เดินทางเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ ประการสำคัญยังไม่มีมาตรการยับยั้งการนำเสนอข่าวหรือ

การสัมภาษณ์ประชาชนหลายคนทำให้ข่าวที่อาจส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อรูปคดี และสร้างความสับสนให้เกิดขึ้นกับประชาชน รวมทั้งเกิดความกังขาต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจและกระบวนการยุติธรรม ทำให้เรื่องราวขยายและบานปลายออกไป จนกระทั่งพ่อแม่ผู้เสียชีวิตต้องหันไปพึ่งพิงสิ่งเร้นลับที่เรียกว่า ความเชื่อทางจิตวิญญาณ คาถา และร่างทรง ในการสืบหาสาเหตุการตายของน้องชมพู ประกอบกับสื่อมวลชนนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการทำพิธีกรรมของหมอดู หมอผี ฤๅษี ร่างทรง และผู้นำด้านศาสนาในการช่วยไขคดีและสืบหาผู้กระทำผิด รวมทั้งการสัมภาษณ์บุคคล ที่เรียกตนเองว่า เกจิอาจารย์ด้านวิญญาณ ที่เดินทางมาให้ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง จึงยิ่งทำให้คดีน้องชมพูเลยขอบเขตของคำว่ากระบวนการยุติธรรมและหลักการทางวิทยาศาสตร์ อีกทั้งคดีดังกล่าวมีการนำเสนอข่าวแบบ Real Time ทำให้ประชาชนเสพข่าวอย่างต่อเนื่อง จนบางครั้งอาจนำไปสู่ความคลั่งไคล้ศรัทธาในการทำนายทายทักของหมอดู หมอผี ฤๅษี ร่างทรง และผู้นำด้านศาสนา จนเกิดเป็นกระแสมวลชนเดินทางเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุจำนวนมาก

นอกจากประเทศไทยแล้ว ในต่างประเทศยังมีการนำศาสตร์ด้านความเชื่อทางจิตวิญญาณ มาใช้ในการคลี่คลายคดีเช่นกัน เช่น ในประเทศมาเลเซีย รัฐบาลได้ขอความช่วยเหลือจากหมอดู ในการค้นหาเครื่องบิน MH370 ที่หายสาบสูญเมื่อปี พ.ศ. 2554 โดยหนังสือพิมพ์ The Star ของมาเลเซียรายงานว่า รัฐบาลมาเลเซียยินดีที่จะได้รับความช่วยเหลือจากพ่อมดหมอดูท้องถิ่น ในการตามหาเครื่องบิน MH370 ที่หายสาบสูญ และทุกฝ่ายเร่งค้นหาอยู่ในขณะนี้ นายดาตูก เซริจามิล คีร์ บาฮารอม รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีของมาเลเซีย กล่าวว่า ทางกรมมีความยินดีในการใช้ความเชื่อทางไสยศาสตร์ที่ไม่ขัดต่อหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในการร่วมค้นหาเครื่องบินที่ของสายการบินมาเลเซียแอร์ไลน์ที่บรรทุก 239 ชีวิต ที่ยังสูญหายและเป็นปริศนาอยู่ในขณะนี้ (Ch3 Thailand News, 2020)

เมื่อปี พ.ศ. 2562 มีเด็กสาวหายสาบสูญในป่าเขตรัฐเนกริเซมบิลัน เจ้าหน้าที่ไม่สามารถค้นหาผู้สูญหายได้ ดังนั้น ทางกรมมาเลเซียจึงเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านไสยศาสตร์เข้าช่วยค้นหา ร่วมกับหน่วยกู้ภัยจากหลายประเทศ ในการค้นหาเด็กหญิงวัย 15 ปี ชาวอังกฤษ ที่หายตัวไปอย่างเป็นปริศนาจากรีสอร์ทที่พักกลางป่า เขตรัฐเนกริเซมบิลัน เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2562 (Dailynews, 2020) และคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ในประเทศไทยที่ทีมหมูป่า 13 คน ได้หลงทางเข้าไปในถ้ำหลวงเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2561 ซึ่งไม่ทราบว่ามีชีวิตอยู่หรือไม่ และได้มีเกจิอาจารย์เข้ามาทำนาย ดูดวงนั่งทางใน และกล่าวว่าทั้ง 13 ชีวิต ยังมีชีวิตอยู่ ทำให้ผู้ปกครองและประชาชนส่วนหนึ่งเชื่อมั่นและศรัทธา ในขณะที่หน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่ค้นหาไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นได้ไม่ว่าจะด้วยกลยุทธ์หรือเทคนิคใด ๆ นอกจากการระดมกำลังจากทุกภาคส่วน ทั้งในและต่างประเทศมาช่วยเหลือ ซึ่งในประเด็นนี้ นอกจากความมุ่งมั่นในการตามหาความจริงแห่งคดี และการคลี่คลายคดีแล้ว สิ่งหนึ่งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมลืมไป คือ การสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและการนำเสนอข้อเท็จจริงอย่างเป็นระยะเพราะประชาชนในสังคมไทยส่วนใหญ่

ยังขาดองค์ความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์ จึงควรสร้างความตระหนักและความรู้ในศาสตร์ด้านนี้ให้มากกว่าศาสตร์ด้านความเชื่อทางจิตวิญญาณ

จากเหตุการณ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าไม่เพียงแต่ประชาชนเท่านั้นที่ให้น้ำหนักความน่าเชื่อถือในการใช้ความเชื่อทางจิตวิญญาณ สิ่งเร้นลับ ใช้หลักการของหมอดู หมอผี ฤๅษี ร่างทรง ผู้นำด้านศาสนา ในการคลี่คลายคดีอาชญากรรม แม้แต่รัฐบาลและเจ้าหน้าที่ตำรวจบางครั้ยังนำมาเป็นเครื่องมือในการสืบสวนคดี ซึ่งยังไม่ทราบแน่ชัดในเจตนาของเจ้าหน้าที่ตำรวจว่าทำไปเพื่อสร้างมายาคติให้กับผู้ต้องสงสัย หรือเป็นหลักการสืบสวนประเภทหนึ่งที่น่ามาใช้เป็นเทคนิคให้การคลี่คลายคดีให้ประสบความสำเร็จ แต่ที่ชัดเจน คือ การกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความไม่ประสบผลสำเร็จในการนำหลักนิติวิทยาศาสตร์ไปใช้ในกระบวนการยุติธรรม และตอกย้ำความมกมายในสังคมที่ทำให้หมอดู หมอผี ฤๅษี ร่างทรง กลายเป็นผู้มีบทบาทในการสืบสวนคดีในกระบวนการยุติธรรมแทนหลักการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นสิ่งที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต้องตระหนักว่าถึงเวลาที่จะต้องสร้างความน่าเชื่อถือให้กับหลักการทางนิติวิทยาศาสตร์ ให้ความรู้แก่บุคลากร ผู้ดำเนินงาน และสร้างเจตคติที่ถูกต้องให้กับประชาชน หรือจะนำศาสตร์ทางด้านความเชื่อทางจิตวิญญาณมาประยุกต์ใช้ผสมผสานกับหลักการทางนิติวิทยาศาสตร์ ทางเลือกใดคือทางออกที่เหมาะสมต่อการสร้างมาตรฐานให้กับนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย

บทวิเคราะห์ วิจารณ์ และข้อเสนอแนะ

การใช้ศาสตร์ด้านความเชื่อทางจิตวิญญาณมาช่วยคลี่คลายคดีไม่ได้นำมาซึ่งผลดีเสมอไป การจับกุมผู้กระทำผิดเพราะอ้างว่าหมอดูทำนายได้แม่นยำ อาจส่งผลให้เกิดพยานบุคคลที่ให้ข้อมูลที่นำไปสู่การจับกุมแพะหรือเหยื่อมาดำเนินคดี ดังเช่น วันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2563 ผู้สื่อข่าวได้รับการร้องเรียนจากชาวบ้านที่เป็นสามีภรรยา อาศัยอยู่ที่ตำบลบ้านยาง อำเภอขาม จังหวัดบุรีรัมย์ ร้องขอความเป็นธรรมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบว่าถูกเพื่อนบ้านแจ้งตำรวจจับ กล่าวหาว่าขโมยกระบือชาวบ้าน เนื่องจากร่างทรงของแม่อรุมา เทพธิดาเทพนารี พญานาคทำนายทายทักว่าลักษณะของผู้ที่ขโมยกระบือตรงกับสามีภรรยาที่ตกเป็นผู้ต้องหาในคดีนี้ ทำให้ต้องถูกส่งดำเนินคดีและจำคุกนาน 8 เดือน ภายหลังศาลพิพากษายกฟ้อง เนื่องจากหลักฐานที่เจ้าหน้าที่นำสืบไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าจำเลย 2 คนกระทำผิดตามฟ้อง จึงยกฟ้องส่งผลให้ผู้เสียหายขาดโอกาสการทำงาน ขาดความเป็นอิสระภาพ ทั้งเป็นการสร้างความต่างปร้อยให้กับครอบครัววิตตัวไปตลอดชีวิต ต้องถูกจำคุกนานถึงกว่า 8 เดือน ดังนั้น ผู้เสียหายจึงนำหลักฐานใบคืนความบริสุทธิ์ของศาล อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เดินทางไปที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัด เพื่อขอความเป็นธรรม (New 18, 2020) หากเหตุการณ์ดังกล่าวนี้เป็นความจริง จะสร้างความเสียหายให้แก่ประชาชนที่ตกเป็นเหยื่อ และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ขาดความรอบคอบในการสืบสวนหาความจริงจากการร้องเรียนดังกล่าว ต่อมาผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรขาม พื้นที่เกิดเหตุได้ให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวชี้แจงข้อมูล

เพิ่มเติมว่า เรื่องดังกล่าวเกิดจากเจ้าของกระบือมาแจ้งความว่ากระบือหาย 3 ตัว เป็นเงิน 90,000 บาท เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงได้ทำการรวบรวมพยานหลักฐาน และสอบปากคำพยานบุคคลจำนวน 6 ปาก โดยไม่ได้เชื่อข้อมูลจากหมอดูแต่อย่างใด ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจพร้อมชี้แจงและให้ตรวจ สอบได้ (Siamrath, 2020)

นอกจากนี้ยังพบว่าหมอดู หมอผี ฤๅษี ร่างทรง ผู้นำทางจิตวิญญาณบางคนใช้ช่องทางจากความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนทำการฉ้อโกงโดยใช้อุบายหลอกลวง ล้วงละเมิดทางเพศ หรือข่มขืน แต่เมื่อประชาชนขาดที่พึ่งที่สามารถพึ่งพาอาศัยได้ก็ยังคงมีความศรัทธาและเชื่อมั่นอยู่ ในขณะที่สำนักของหมอดู หมอผี ฤๅษี ร่างทรง ยังคงมีอยู่จำนวนมากในสังคมไทยและบุคคลเหล่านี้ก็พยายามสร้างภาพลักษณ์ด้วยการแสดงความคิดเห็นในการช่วยเหลืองานตำรวจด้านการคลี่คลายคดีอาชญากรรม เช่น ในกรณีการชิงทรัพย์ร้านทองในห้างสรรพสินค้าโรบินสัน จังหวัดสระบุรี มีผู้เสียชีวิต 3 ราย และบาดเจ็บสาหัสอีก 4 ราย เมื่อผ่านระยะเวลาผ่านไป 9 วันแล้ว ยังไม่สามารถจับกุมผู้กระทำผิดได้ ทำให้มีผู้ที่อ้างตนว่าเป็นร่างทรงเข้ามาให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า หลังจากเหตุการณ์สูญเสียชีวิต 7 วัน สามารถสื่อสารกับผู้ตายในเหตุการณ์ว่า ขณะนี้ผู้ต้องหาได้แอบหนีไปกบดานแล้ว ซึ่งการให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นสิ่งที่ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการทราบข้อมูล หากเจ้าหน้าที่ตำรวจล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่ก็จะทำให้ประชาชนเอนเอียงไปหาอีกศาสตร์หนึ่ง ซึ่งมีข้อมูลจำนวนมาก ทั้งนี้ ประชาชนไม่ได้สนใจว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลเท็จหรือความจริง ขอเพียงให้มีความคืบหน้าและรายงานให้ทราบเป็นระยะ ๆ ก็จะทำให้ประชาชนเกิดความอุ่นใจและสบายใจขึ้น

ดังนั้น ผู้เขียนจะขอเสนอแนะแนวทางในการสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนในงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการคลี่คลายและสืบสวนคดีอาชญากรรม มุมมองของเจตคติและมายาคติ ดังต่อไปนี้

1. การเพิ่มงบประมาณ โดยแบ่งงบประมาณออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 งบประมาณในการจัดจ้างผู้เชี่ยวชาญด้านนิติวิทยาศาสตร์ให้มีจำนวนมากขึ้น และเป็นนักนิติวิทยาศาสตร์ที่ทำหน้าที่ประจำอยู่ในสถานีตำรวจและมีจำนวนเพียงพอต่อปริมาณงานอย่างน้อย จำนวน 3 ถึง 5 คน ต่อ 1 สถานีตำรวจ เพื่อให้ทำงานควบคู่ไปกับพนักงานสอบสวนในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ เพื่อป้องกันการกล่าวอ้างว่าไม่สามารถรักษาสถานที่เกิดเหตุ และไม่สามารถเก็บวัตถุพยานในที่เกิดเหตุได้ทันที่ เนื่องจากนักนิติวิทยาศาสตร์มีจำนวนน้อย ไม่สามารถเดินทางมายังสถานที่เกิดเหตุได้ทัน ซึ่งสามารถมองย้อนกลับไปได้ว่า ถ้าหากมีพนักงานสอบสวนและนักนิติวิทยาศาสตร์มาถึงสถานที่เกิดเหตุได้ก่อนประชาชนที่หลงไหลเข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุ เช่น คดีน้องชมพู ก็จะสามารถคลี่คลายคดีได้อย่างน่าเชื่อถือ โดยมีพยานหลักฐานที่กล่าวอ้างได้ชัดเจน และมีนักนิติวิทยาศาสตร์ที่เชี่ยวชาญ ก็จะไม่ปรากฏภาพของหมอดู หมอผี ฤๅษี ร่างทรง ผู้นำด้านศาสนา เข้าไปทำนายทายทักและค้นหาความจริงแห่งคดี สำหรับจำนวนนักวิทยาศาสตร์หรือนักนิติวิทยาศาสตร์ที่มีความเหมาะสมในแต่ละสถานีตำรวจนั้น ผู้เขียนเห็นว่าควรจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสมกับขนาดและปริมาณงานของสถานีตำรวจ จากการทบทวนงานวิจัย

เรื่อง การพัฒนาระบบงานด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อสนับสนุนการปฏิรูปต้นธารการอำนวยความยุติธรรมในระดับสถานีตำรวจของ Sinloyma et al. (2018) พบว่า จำนวนของนักวิทยาศาสตร์หรือนักนิติวิทยาศาสตร์ที่สถานีตำรวจต้องการให้เพิ่มจำนวน ประมาณจังหวัดละ 30 ถึง 40 คน ซึ่งมีปริมาณที่ใกล้เคียงกับจำนวนพนักงานสอบสวน เพราะต้องทำงานคู่ขนานไปพร้อมกัน และรูปแบบการทำงานจะต้องนั่งปฏิบัติงานประจำบนสถานีตำรวจหรือให้พิจารณาตามขนาดของสถานีตำรวจและปริมาณคดีที่เกิดขึ้น ดังนี้

สถานีตำรวจขนาดใหญ่ที่มีปริมาณคดีมากประมาณ 5,000 ถึง 8,000 คดีต่อปี เช่น สถานีตำรวจภูธรพระนครศรีอยุธยา สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น สถานีตำรวจภูธรเมืองนครราชสีมา เป็นต้น ซึ่งจังหวัดเหล่านี้มีคดีเกิดขึ้นจำนวนมาก จึงควรมีนักวิทยาศาสตร์หรือนักนิติวิทยาศาสตร์นั่งประจำอยู่บนสถานีตำรวจวันละ 2 ชุด ชุดละ 5 คน เพื่อผลัดเวรกันปฏิบัติหน้าที่

สถานีตำรวจขนาดกลาง ควรมีนักวิทยาศาสตร์นั่งประจำอยู่บนสถานีตำรวจวันละ 1 ชุด ชุดละ 5 คน เพื่อผลัดเวรกันปฏิบัติหน้าที่

สถานีตำรวจขนาดเล็ก ไม่จำเป็นต้องมีนักวิทยาศาสตร์นั่งประจำอยู่บนสถานีตำรวจ เนื่องจากมีปริมาณคดีค่อนข้างน้อยและในบางวันแทบจะไม่มีคดีเกิดขึ้น ดังนั้น เมื่อมีเหตุเกิดขึ้นให้ร้องขอไปยังพิสูจน์หลักฐานจังหวัด เพื่อส่งนักวิทยาศาสตร์หรือนักนิติวิทยาศาสตร์เข้าร่วมเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ

เมื่อนำมาวิเคราะห์และคำนวณจำนวนนักวิทยาศาสตร์หรือนักนิติวิทยาศาสตร์ที่ต้องบรรจุเพื่อสรรหานักวิทยาศาสตร์ประจำสถานีตำรวจ โดยบรรจุเพิ่มไปยังกองพิสูจน์หลักฐานกลาง ซึ่งจะบรรจุเพิ่มเฉพาะหน่วยงานด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุ พบว่า ในพิสูจน์หลักฐานจังหวัด มีจำนวน 76 แห่งทั่วประเทศ และบรรจุจังหวัดละ 40 คน รวมทั้งสิ้นทั่วประเทศ จำนวน 3,040 คน

ส่วนที่ 2 งบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ เครื่องมือในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ และการตรวจพิสูจน์หลักฐานเบื้องต้นให้ครบถ้วนประจำสถานีตำรวจ ได้แก่ ชุดตรวจสอบลายนิ้วมือแฝง ภาชนะเก็บวัตถุพยาน ชุดตรวจเก็บวัตถุพยานทางชีววิทยา เคมีและสารพันธุกรรม ชุดอุปกรณ์ถ่ายภาพที่สมบูรณ์พร้อมใช้งานและมีคุณภาพสูง พร้อมทั้งอุปกรณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อุปกรณ์หล่อรอยเท้าหรือยางรอยนต์ ชุดป้องกันการปนเปื้อนของอันตรายในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ไฟฉาย ภาชนะเก็บน้ำ เป็นต้น ซึ่งอุปกรณ์เหล่านี้จะต้องมาพร้อมกับบุคลากรผู้มีความเชี่ยวชาญประจำสถานีตำรวจ

ส่วนที่ 3 งบประมาณในการอบรมและให้ความรู้แก่พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุ และการรักษาพยานหลักฐานที่พบในที่เกิดเหตุ เพื่อป้องกันและคงสภาพของพยานหลักฐานไว้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งจะช่วยให้การสืบสวนและคลี่คลายคดีจากพยานหลักฐานต่าง ๆ มีความครบถ้วนเร็วขึ้น

2. การประชาสัมพันธ์และแจ้งข่าวสารแก่ประชาชน ในประเด็นดังกล่าวนี้ หน่วยงานตำรวจยังขาดการเผยแพร่ข่าวสารที่ถูกต้อง รวดเร็ว และต่อเนื่องให้แก่ประชาชน ในทางตรงกันข้ามกลับเป็นสื่อมวลชนที่เป็นผู้นำเสนอข่าวสารอย่างต่อเนื่องจากการลงพื้นที่สอบถามเหตุการณ์จากประชาชน ซึ่งบางครั้งข้อมูลที่ได้รับจากบุคคลหลาย ๆ คน อาจไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงและสร้างความสับสนให้แก่ผู้คนในสังคม ดังนั้น เมื่อเกิดเหตุคดีขึ้น หน่วยงานตำรวจควรตั้งโต๊ะแถลงข่าวรายงานผลอย่างเป็นทางการ พร้อมทั้งเน้นย้ำให้ประชาชนได้เข้าใจชัดเจนว่า ขอให้เชื่อว่าที่ตำรวจเสนอและใช้วิจาร์ณญาณรับฟังข่าวจากสื่อหรือจากหมอดู หมอผี ฤๅษี ร่างทรง ผู้นำด้านศาสนา การดำเนินงานเชิงรุกที่รวดเร็ว ต่อเนื่อง ถูกต้องและเป็นจริงด้านสื่อและการข่าวสาร จะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถครอบคลุมพื้นที่ในการนำเสนอข่าว และเนื้อหาข้อมูลที่เป็นจริงได้มากกว่าสื่อมวลชน

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนไม่ได้สนับสนุนให้มีการดำเนินการทางกฎหมายกับหมอดู หมอผี ฤๅษี ร่างทรง ผู้นำทางจิตวิญญาณ ที่เข้ามาแสดงบทบาทในการสืบสวนคดีอาชญากรรมต่าง ๆ เนื่องจากเหรียญมีสองด้านเสมอ ศาสตร์ทางด้านความเชื่อทางจิตวิญญาณนี้สามารถนำไปใช้เป็นมายาคติเชิงบวกให้กับประชาชนได้เช่นกัน โดยภาครัฐจะต้องควบคุม ดูแล และตรวจสอบการดำเนินงานของศาสตร์เหล่านี้ไว้อย่างรัดกุม ไม่ปล่อยให้มาสร้างความเดือดร้อนหรือหลอกลวงประชาชน และใช้ศาสตร์นี้ในการรวมกลุ่มประชาชนให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการร่วมกันแก้ปัญหาและพัฒนาพื้นที่ให้มีความเจริญยิ่งขึ้นต่อไป

บทสรุป

การสร้าง ความเชื่อมั่นของประชาชนในการสืบสวนคดีอาชญากรรมด้วยนิติวิทยาศาสตร์ให้เหนือกว่าศาสตร์ด้านความเชื่อทางจิตวิญญาณ จำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทั้งระดับมายาคติ และเจตคติ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมสามารถพัฒนาขึ้นได้ในระยะเวลาสั้น ๆ ได้แก่ การจัดจ้างบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้านนิติวิทยาศาสตร์ประจำสถานีตำรวจให้พร้อมปฏิบัติงานคู่ไปกับพนักงานสอบสวน การจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องมือในการตรวจสถานที่เกิดเหตุให้ครบถ้วนสมบูรณ์และมีคุณภาพในการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในการตรวจสถานที่เกิดเหตุและการรักษาวัตถุพยานให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคดีที่รวดเร็ว ถูกต้อง ชัดเจน และต่อเนื่องแก่ประชาชน ก็จะทำให้งานด้านการคลี่คลายคดีอาชญากรรมและการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ถูกกล่าวหาและผู้ตกเป็นเหยื่อได้รับความไว้วางใจจากประชาชน เมื่อประชาชนเชื่อมั่น ไว้วางใจการทำงานของหน่วยงานภาครัฐก็จะไม่หันไปพึ่งพิงศาสตร์ด้านความเชื่อทางจิตวิญญาณ หรือสิ่งเร้นลับต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนมีความประสงค์ให้การสร้างมายาคติและเจตคติในการสร้างความเชื่อมั่นในงานด้านนิติวิทยาศาสตร์แก่ประชาชนนี้ได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการยุติธรรมในเชิงประจักษ์ เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาหลายอย่าง ทั้งด้านการระบาดจาก COVID 19 สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ การเมืองและการปกครองที่มีความเห็นต่างกัน ขาดความไว้วางใจระหว่างกันและกัน ดังนั้น หากงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ได้กลายเป็นจุดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนกับหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการอย่างจริงจัง การพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์จะเป็นส่วนหนึ่งของการยกระดับมาตรฐานของกระบวนการยุติธรรมไทยให้ทัดเทียมมาตรฐานของนานาประเทศได้อย่างแน่นอน

เอกสารอ้างอิง

- Ch3 Thailand News (2020). *Malaysia Relies on Magicians to Help Find MH370 The Mysterious Invisible*. Retrieved July 1, 2020. from <https://ch3thailandnews.bectero.com/news/13447>.
- Dailynews. (2020). *Malaysia Uses Magicians to Help Search British Girl Lost in The Forest*. Retrieved July 12, 2020. from <https://www.dailynews.co.th/foreign/725545>. (In Thai).
- MGR Online (2020). *Deputy Director of Chon Buri Invites Magician to Contact The Spirits of The Mother and Children, Hope Solves The Case*. Retrieved July 4, 2020. from <https://mgronline.com/local/detail/9550000051002>. (In Thai).
- New18. (2020). *The Fortune-Teller Claimed Spirit was Targeting The Husband-Wife Which Steal A Buffalo*. Retrieved July 9, 2020. from <https://www.newtv.co.th/news/55872>. (In Thai).
- Phra Khru Athhajariyanuwatra. (2017). Buddhist Criminology: Buddhist Paradigm to Explain Crimes. *RTNA Journal of Social Sciences, Humanities and Education*. 4(1), 32 – 47.
- PPTV Online. (2020). *Open Spot Difference Results Autopsy Chompoo's Case Sanpasit Hospital - Police Forensic Medicine Revealing The Clues, The Case is Not Over*. Retrieved July 15, 2020. from <https://www.pptvhd36.com/news/99/129302>. (In Thai).
- Spielmann, S. C. (1994). *Crime: A Problem That Should be Solved in Today's Society*. Bangkok: Thai Watana Panich Press Co. Ltd. (In Thai).

- Siamrath, (2020). *A Burglary Case of Buffalos by The Couple*. Retrieved July 12, 2020. from <https://siamrath.co.th/n/154986>. (In Thai).
- Sinloyma, P., Sanitphot, P., & Yamyim, W. (2018). *The Development of Forensic Science Systems for Supporting The Reform of The Primary Level of Criminal Justice System in the Police Station*. Bangkok: Royal Police Cadet Academy. (In Thai).
- Temahivong, T. (2019). *Forensic Science and The Search for Truth in The Case*. Retrieved July 12, 2020. from <http://siamrath.co.th/n/96989>. (In Thai).
- 8 Channel. (2020). Lady Pornthip Believe The Autopsy of Nong Chompoo The First is The Most Obvious. Retrieved July 15, 2020. from https://www.thaich.com/news_detail/89967. (In Thai).

การจ้างส่งทหารออนไลน์อย่างไรตัวตน

ประเมศวร์ กุมารบุญ¹

¹คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รับบทความ: 4 สิงหาคม 2563 แก้ไขบทความ: 9 กันยายน 2563 ตอรับบทความ: 14 กันยายน 2563

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีวิจัยเชิงสืบสวนสังคมจากเบาะแสต่าง ๆ ในโลกออนไลน์ เป็นกรอบความคิดในการวิจัย เพื่อทำนายปรากฏการณ์สังคมว่าแนวโน้มจะเกิดคดีฆาตกรรมมากขึ้นหรือไม่ หากบริการจ้างส่งทหารออนไลน์ไร้ตัวตนทั้ง ผู้จ้างวานฆ่า มือสังหาร และเส้นทางการเงิน ด้วยทอร์ บราวเซอร์ และคริปโทเคอร์เรนซี จากนั้นนำผลมาเปรียบเทียบกับทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรมเพื่อหาคำตอบในการวิจัย

คำสำคัญ: จ้างส่งทหารออนไลน์, ฆาตกรรม, เว็บบิต

¹หลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร 10330
อีเมล: poramez@live.com

Online Anonymity to Hire a Hitman

Poramez Kumarnboon¹

¹Faculty of Political Science Chulalongkorn University

Received: 4 August 2020, Revised: 9 September 2020, Accepted: 14 September 2020

Abstract

This paper is the qualitative research using the investigative social research method to investigate the real clues to hire a Hitman via the Dark Web anonymous accessible through the Tor Browser and pay wages by crypto currency. The content that appear on various offensive websites was collected and then compared with Crime Triangle Theory to solve the research question.

Key Word: Online Hit Man, Homicide, Dark web

¹Doctor of Philosophy Program in Criminology and Criminal Justice, Faculty of Political Science Chulalongkorn University
Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand 10330
Email: poramez@live.com

บทนำ

แอนดี้ กรีนเบิร์ก (Greenberg, 2013) ได้เขียนบทความในเว็บไซต์นิตยสาร Forbes ว่าเขาได้พบกับผู้ใช้นามแฝงว่า Kuwabatake Sanjuro ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้ง Assassination Market โดยทำการระดมทุนตลาดจ้างสังหารบุคคลสำคัญทางออนไลน์ โดยจ่ายค่าจ้างวานฆ่าด้วยเงินดิจิทัล (Bitcoins) Assassination Market เป็นเว็บไซต์ในเว็บมืด (Dark web) ตั้งค่าให้ผู้ใช้มีชื่อเสียงเพื่อระดมทุนจากผู้ที่มีความเห็นตรงกันเพื่อจ้างสังหาร บุคคลที่มีค่าหัวจ้างสังหาร เช่น Keith Alexander ผู้อำนวยการสถาบัน NSA, Ben Bernanke ประธาน IMF หรือแม้แต่ประธานาธิบดี Barack Obama เป็นต้น (Greenberg, 2013) สำหรับการจ้างสังหารออนไลน์ เป็นการจ้างวานฆ่าผ่านอินเทอร์เน็ต อย่างไรก็ตาม ทั้งเส้นทางการสื่อสาร เส้นทางการเงิน คนว่าจ้าง และผู้รับงาน โดยมีคำเรียกที่หลากหลาย เช่น Internet Homicide, Internet Killer, Online Assassination, Online Hire a Hitman และ Online Hire a Killer เป็นต้น

ณ รัฐมินนิโซตา วันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 พบศพนาง Amy Allwine อายุ 44 ปีในบ้าน ถูกยิงที่ศีรษะโดยมีลักษณะการเสียชีวิตคล้ายกับการฆ่าตัวตาย แต่ 2 เดือนต่อมา FBI พบว่าไม่ใช่การฆ่าตัวตาย จึงจับกุมผู้ต้องสงสัย คือ นาย Stephen Allwine สามี ไปสอบสวน และสุดท้ายนาย Stephen สารภาพว่าเขาต้องการให้ภรรยาตายจริง แต่เขาไม่ได้สังหารเธอ แต่คนที่สังหารเธอเป็นนักสังหารจากเว็บไซต์ Besa Mafia ที่ให้บริการรับจ้างสังหารคน และจ่ายค่าจ้างเป็นเงินดิจิทัล นาย Stephen Allwine จึงถูกตั้งข้อหาจ้างวานฆ่า (Sutfin, 2017)

“Besa Mafia” กลายเป็นข่าวโด่งดังไปทั่วโลก ซึ่งถือว่าเป็นภัยคุกคามสังคมใหม่จากโลกออนไลน์ โดยองค์กรอาชญากรรมนี้จะรับจ้างสังหารผ่าน Tor Browser ดังนั้น การรวบรวมพยานหลักฐานทางดิจิทัล เพื่อดำเนินคดีหรือสืบสวนจึงยากและแทบเป็นไปไม่ได้ เพราะความไร้ตัวตน (Anonymity) ของเว็บไซต์ที่เป็น Virtual Private Network โดยการปกปิดเลขหมาย IP Server เว็บไซต์ และปิดบังเลขหมาย IP ผู้ใช้งานเว็บไซต์หรือผู้จ้างวานฆ่า อีกทั้ง มีการจ่ายค่าจ้างด้วยคริปโทเคอร์เรนซี (Cryptocurrency) ซึ่งตรวจสอบไม่ได้ว่าใครเป็นเจ้าของบัญชี ทำให้ยากต่อการสืบหาตัวผู้ก่อเหตุทางอาชญากรรมไซเบอร์

FBI เปิดเผยว่า นาย Stephen เป็นผู้เชี่ยวชาญคอมพิวเตอร์ เขามีทักษะในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่อย่างรวดเร็ว และได้สั่งยาปลอมประสาทชื่อว่า Scopolamine จากเว็บมืดแห่งหนึ่งมาเสพจำนวนมาก ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้นาย Stephen Allwine เกิดอาการหลอนและอยากสังหารภรรยาตนเอง อีกทั้งยังจ้างสังหารลูกชายตัวเอง โดยการให้ข้อมูล GPS ใน Smart Watch ของลูกชาย แก่มือสังหาร แต่คดีดังกล่าวได้มีนายคริส มอนเทโร (Monteiro, 2016) ออกมาเปิดเผยว่า Besa Mafia ไม่มีอยู่จริง ทั้งยังเป็นเว็บหลอกลวงเพื่อเอาเงินดิจิทัล (Bitcoin) และเขาได้ทำการแฮก (Hack)

เว็บไซต์ดังกล่าวแล้ว และคาดว่าความจริงแล้ว นาย Stephen Allwine คือผู้สังหารภรรยาตนเอง จึงทำให้นาย Stephen Allwine ถูกตั้งข้อหาฆ่าผู้อื่น

ผู้วิจัยได้ค้นคว้าบทความจากผู้เชี่ยวชาญในเว็บไซต์ชื่อดังด้านคอมพิวเตอร์หลายแห่งและ Blog ที่มีบันทึกประสบการณ์ผู้เคยว่าจ้าง แม้ไม่สามารถระบุตัวตนที่แน่ชัดให้เป็นที่ประจักษ์ ได้ว่าเป็นใคร แต่เนื้อหาเรื่องราวก็เชื่อมโยงกันอย่างน่าสนใจ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเว็บไซต์จ้างสังหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตนในเว็บมืดผ่าน Tor Network เพื่อสืบสวนหาความจริงเกี่ยวกับธุรกิจจ้างสังหารออนไลน์แห่งศตวรรษที่ 21 ด้วยเว็บมืดและคริปโทเคอร์เรนซีว่ามีอยู่จริงหรือไม่ โดยจะกล่าวถึงผลการวิจัยในบทต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสืบสวนความจริงจากเบาะแสเว็บมืด (Dark web) และ Link ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจ้างสังหารออนไลน์ นำมาประกอบเป็นหลักฐานยืนยันว่าเว็บไซต์จ้างสังหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตนมีอยู่จริง

2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสืบสวนเบาะแสในโลกออนไลน์ มาวิเคราะห์ร่วมกับบริบทเทคโนโลยีไซเบอร์ในสังคมปัจจุบัน นำผลมาเปรียบเทียบกับทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรมเพื่อหาคำตอบในการวิจัยนี้ว่า การจ้างสังหารไร้ตัวตน ทั้งผู้จ้างวานฆ่า มีสังหาร และเส้นทางการเงินด้วยทอร์เบราว์เซอร์ (Tor Browser) และคริปโทเคอร์เรนซี (Cryptocurrency) มีอยู่จริงหรือไม่ และเคยก่อคดีฆาตกรรมจริงหรือไม่

ทบทวนวรรณกรรม

1. เว็บมืด (Dark Web)

Dark Web ไม่สามารถเข้าเว็บ ผ่าน Browser ปกติได้ แต่เป็นการเข้าเว็บไซต์ที่มีความซับซ้อนชั้นลึกกว่าปกติ โดยผู้ใช้งานต้องเข้าเว็บไซต์ผ่าน Browser พิเศษ ชื่อ Tor ซึ่งเป็น Browser เพื่อปกปิดตัวตนเมื่อเข้าใช้งาน โดยมีระบบ Virtual Private Network (VPN) เป็นโครงข่ายแบบไร้ศูนย์กลาง (Distributed Network) โดยสมาชิกในกลุ่มจะนำคอมพิวเตอร์มาเชื่อมต่อกันแล้วส่งข้อมูลไปมาตลอดเวลา และมี Proxy ถึง 3 ชั้น ทำให้ไม่ทราบที่ตั้ง Server เว็บไซต์และยังช่วยปิดบัง IP Address ของผู้เข้าใช้บริการในเว็บไซต์ (Anonymous) ดังกล่าวด้วย

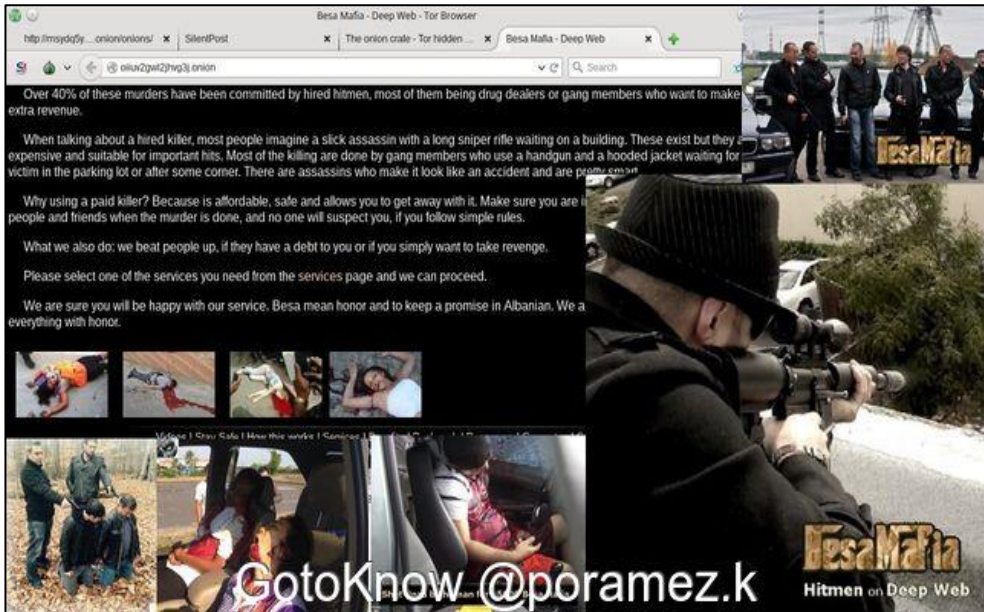
2. Bitcoin

Bitcoin เป็นเงินดิจิทัลที่มีความต้องการสูงที่สุดในตลาดปัจจุบัน เป็น Criminal Financial Network ที่เหล่าอาชญากรปรารถนา ทำงานด้วยเทคโนโลยี Blockchain เป็นเครือข่าย Distributed Ledger เปิดบัญชีโดยไม่ต้องตรวจสอบและแสดงตัวตน (KYC) ระบบถูกสร้างให้ทำงาน

อัตโนมัติ ไม่สามารถแก้ไขทำลายข้อมูลได้ สามารถแลกเปลี่ยนเงินตราได้ทั่วโลก ผ่านเว็บไซต์ หรือใช้ Visa Card หรือตู้ ATM Cryptocurrency โดยไร้ตัวตนทั้งผู้ฝากและผู้ถอน

3. เว็บไซต์จ้างสังหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตน

เว็บไซต์จ้างสังหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตน เป็นการเข้าใช้บริการผ่าน Tor Browser โดยมี URL พิเศษ เช่น <http://oiiuv2gwl2jhvg3j.onion> (เว็บไซต์ Besa Mafia ของกลุ่มมาเฟียแห่งอัลบาเนีย) และจ่ายค่าจ้างด้วย Bitcoin เมื่อผู้วิจัยทำการค้นคว้าข้อมูล พบว่า การให้บริการของเว็บไซต์รับจ้างสังหาร Besa Mafia มี Package ให้เลือกความต้องการว่าจะทำร้ายเหยื่อระดับใด มีค่าจ้างเท่าใด หากอยู่ที่ความยากในการสังหารเหยื่อ เช่น เหยื่อเป็นนักการเมือง ราคาจ้างก็จะแพงขึ้นเป็นลำดับ โดยอัตราจ้างมีตั้งแต่ 5,000 ถึง 200,000 ดอลลาร์สหรัฐ พร้อมภาพและคลิปวิดีโอประกอบผลงานที่ผ่านมา

ภาพที่ 1 ผลงานที่อ้างว่ารับจ้างสังหารที่ผ่านมา (<http://oiiuv2gwl2jhvg3j.onion>)

4. วิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis: CDA)

นิยามคำว่า “Discourse” ตามแนวความคิดโครงสร้างนิยม คือ หน่วยภาษาที่อยู่ในระดับเหนือประโยค มีโครงสร้างองค์ประกอบสัมพันธ์กันและภาษาไทยใช้คำว่า “ปริจเฉท” หรือ “ข้อความต่อเนื่อง” หรือ “สัมพันธ์สาร” ในขณะที่นิยามของคำว่า “Discourse” ตามแนวคิดหน้าที่นิยมคือ ภาษาในบริบทการใช้เป็นกระบวนการที่ผู้พูดหรือผู้เขียนใช้รูปภาษาสื่อความหมายเพื่อให้บรรลุเจตนา

บางประการ ดังนั้น “Discourse” ตามแนวคิดหน้าที่นิยม จึงเป็นกระบวนการสร้างความหมายให้สิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ (Panpothong, 2013)

แวน ไดค์ (2001) กล่าวว่าวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เป็นการเชื่อมโยงการวิเคราะห์ภาษาในดับทักบ่มมองทางสังคม โดยความสัมพันธ์ระหว่างวาทกรรมกับสังคมเป็นความสัมพันธ์แบบอ้อม มีกระบวนการทางปริชาน (Cognition) และภาพในความคิดของคน (Mental Models) เป็นสื่อกลางการผลิตและทำความเข้าใจวาทกรรมถูกควบคุมโดยภาพในความคิดของแต่ละคน ซึ่งแต่ละคนอาจตีความและเข้าใจวาทกรรมแตกต่างกันไป (Van Dijk, 2001)

ระเบียบวิธีวิจัย

เนื่องจากเว็บไซต์จ้างสังหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตนเป็นเรื่องใหม่ที่ลึกลับและเป็นอาชญากรรมผิดกฎหมายร้ายแรง จึงยากที่จะหาบุคคลมายืนยันว่าผู้ใดเคยใช้บริการมาก่อน และยากที่จะใช้เทคโนโลยีสืบสวนสอบสวนแบบวิธีวิจัยเชิงปริมาณทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อหาความจริง มีเพียงข้อมูลต่าง ๆ จากเว็บไซต์ Blog บางแห่ง และ Forum ในเว็บมีด

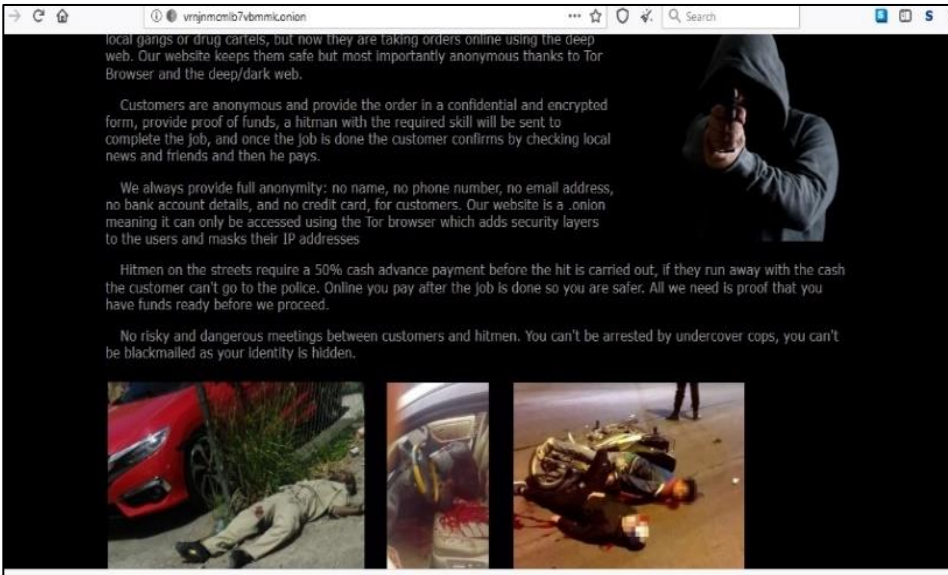
บทความวิจัยนี้ จึงเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร เนื้อหาในโลกออนไลน์ ผลของการสื่อสาร คุณลักษณะผู้ส่งสาร พฤติกรรม และเป้าหมายผู้ส่งสารที่เกิดขึ้นภายใต้บริบท (Context) เทคโนโลยีร่วมสมัย จากนั้นนำมาตีความ (Interpret) เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ เป็นการสืบสวนหาความจริงจากเนื้อหา (Content Investigation) โดยวิธีวิจัยเชิงสืบสวน (Investigative Social Research) จากเบาะแสในโลกออนไลน์ ด้วยวิธีของ แจ็ค ดีกลาส (Douglas, 1976) มาเป็นกรอบการวิจัยเพื่อเข้าหาความจริง และนำผลการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ และรูปแบบการประกอบอาชญากรรมเว็บไซต์จ้างสังหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตน มาอภิปรายให้เห็นถึงแนวโน้มอาชญากรรมในอนาคต

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและเนื้อหาต่าง ๆ ที่ปรากฏในสื่ออินเทอร์เน็ต ทั้งยังมีการเข้าไปสำรวจเว็บไซต์จ้างสังหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตนในเว็บมีดผ่าน Tor Network จึงได้ผลมาทำการวิจัยสืบสวนหาความจริง (Content Investigation) ด้วยวิธีวิจัยเชิงสืบสวนจากเบาะแสในโลกออนไลน์ ด้วยวิธีของ แจ็ค ดีกลาส (Douglas, 1976) ผลการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องพบเว็บไซต์จ้างสังหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตนในเว็บมีดผ่าน Tor Network ดังต่อไปนี้

1. Internet Killers, Tor URL: <http://vrnjnmcmlb7vbmmk.onion/>

เว็บมีดรับจ้างสังหารใน Tor network อัตราค่าจ้างสังหารประมาณ \$10000 ถึง \$15000 ระยะเวลาดำเนินงานเสร็จ 7 ถึง 14 วัน ก่อตั้งมาแล้ว 4 ปี ความน่าเชื่อถือในอินเทอร์เน็ตสูงมาก และไม่ต้องวางเงินมัดจำ แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 เว็บไซต์ Internet Killers (<http://vrnjnmcmlb7vbmml.onion>.)

2. Sinaloa Mexican Hitmen, Tor URL: <http://zrbxuw7ur46pno4y.onion>

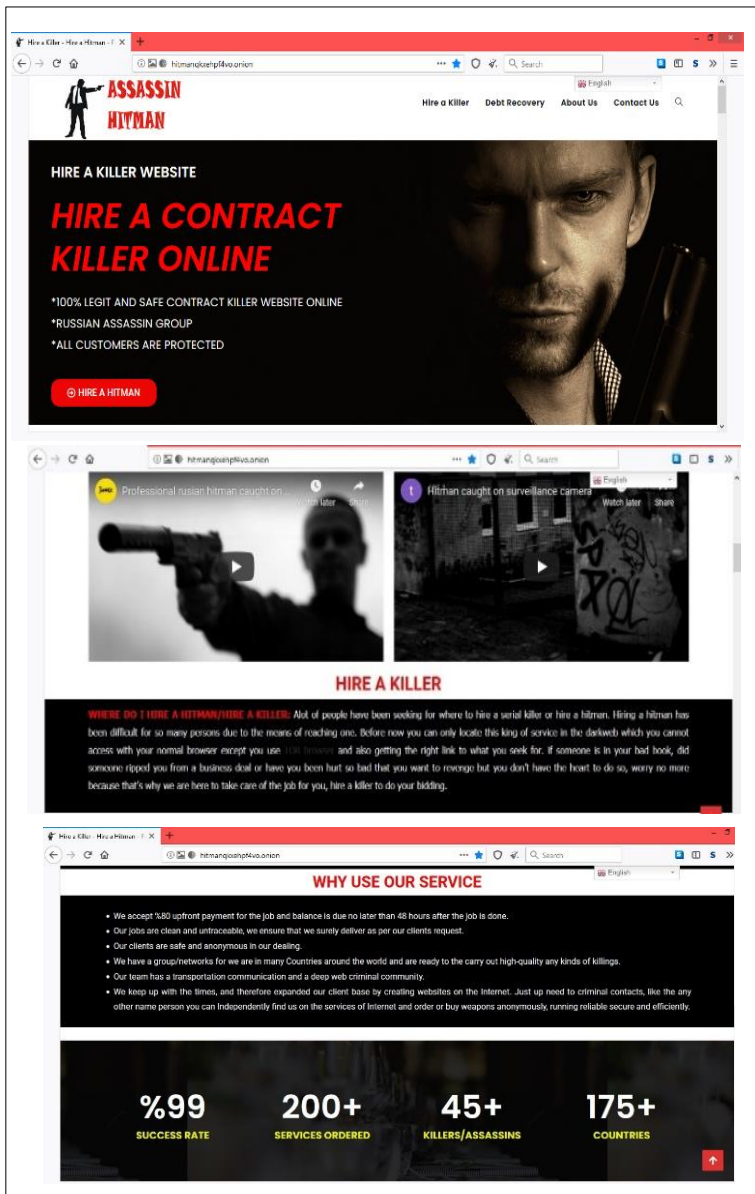
เว็บมีดรับจ้างสังหารใน Tor network อัตราค่าจ้างสังหารประมาณ \$4,000 ถึง \$10,000 ก่อตั้งมาแล้ว 3 ปี ให้บริการใน Europe, Canada, Australia, Japan, China, India, Pakistan และ South American แสดงดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 เว็บไซต์ Sinaloa Mexican Hitmen (<http://zrbxuw7ur46pno4y.onion>)

3. Hire a Killer, Tor URL: <https://hirekiller.io>

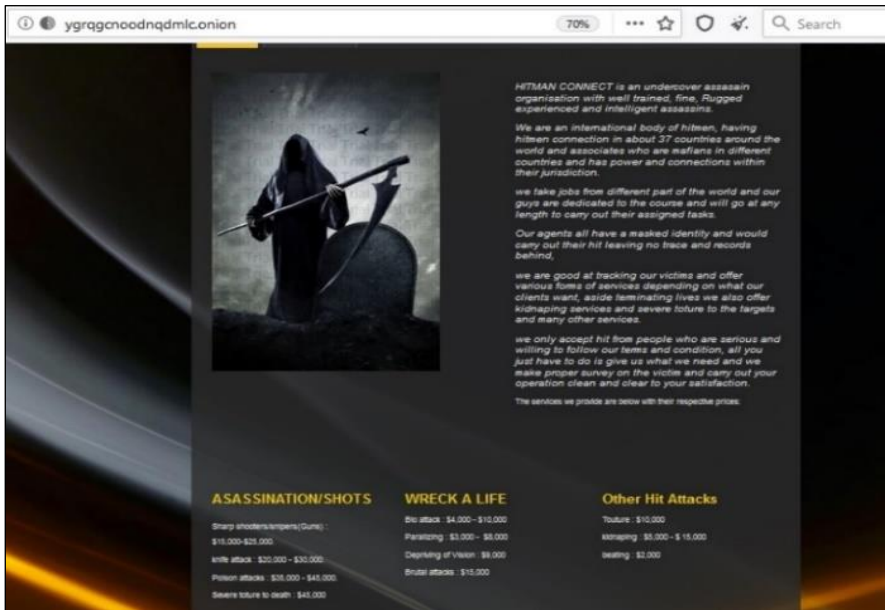
เว็บมีดรับจ้างสังหารใน Tor network อัตราค่าจ้างสังหารประมาณ \$15,000 มีชื่อเสียง
ไม่มีการวางมัดจำ ก่อตั้งมาประมาณ 1 ปี และทำการติดต่อผ่าน Encrypted E-mail แสดงดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 เว็บไซต์ Hire a Killer (<https://hirekiller.io>.)

4. Hitman Connect, Tor URL: <http://ygrqgcnoodnqdm1c.onion>

เว็บมืดที่รับจ้างสังหารใน Tor network อัตราค่าจ้างสังหารประมาณ \$15,000 ถึง \$20,000 ชื่อเสียงไม่ค่อยดี ก่อตั้งมาประมาณ 2 ปี แสดงดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 เว็บไซต์ Hitman Connect (<http://ygrqgcnoodnqdm1c.onion>)

5. เว็บไซต์จ้างสังหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตนในเว็บมืด อื่น ๆ

ผู้วิจัยได้สำรวจเว็บไซต์จ้างสังหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตนในเว็บมืด จึงขอยกตัวอย่าง URL ไว้เพื่อการศึกษา ณ วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2563 ไว้เบื้องต้นดังนี้

5.1.1 http://camorrau23edy436.onion	- Camorra Hitmen
5.1.2 http://vrnjinmcm1b7vbm1k.onion.onion	- Hydra Hitmen
5.1.3 http://h4gca3vb6v37awux.onion	- 18th Street Gang Hitmen
5.1.4 http://idomquol7lannf22.onion	- The Mechanic
5.1.5 http://assassin3wumxw.onion	- The Assassins
5.1.6 http://yo4jmu6dsfaekt3.onion	- VeniceMan Killer Hitman Service
5.1.7 http://dtt6tdtgroj63iud.onion	- Terminator
5.1.8 http://zy3dkytcaubkq2y3.onion	- Hitman
5.1.9 http://zsyvom262oiaoc6es7bgs66xieyil6nqkh7jn5ntraghpgudbcl3vad.onion	- Besa Mafia

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเว็บไซต์จ้างส่งหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตนในเว็บมืดผ่าน Tor Network เว็บไซต์ที่ผู้วิจัยยกมาเป็นตัวอย่างในการศึกษานี้ ได้ตรวจสอบแล้วว่า เป็นเว็บที่ไม่ถูกสงสัยว่าหลอกลวง (Scam) จึงเห็นควรแก่การศึกษา

สรุปและอภิปรายผล

การสืบสวนหาความจริงจากเนื้อหา (Content Investigation) ด้วยวิธีวิจัยเชิงสืบสวน จากเบาะแสในโลกออนไลน์ พบว่า มีเบาะแสเว็บไซต์จ้างส่งหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตนในเว็บมืดจำนวนมาก มีรายละเอียดวิธีการ ตลอดจนข้อคิดเห็นประสบการณ์จากผู้เคยใช้บริการมาเผยแพร่ต่อ และเมื่อคำนึงถึงบริบทเทคโนโลยีปัจจุบัน จึงประเมินได้ว่า การจ้างส่งหารเคยก่อคดีฆาตกรรมมาแล้ว และไม่เคยมีการต้มตุ๋นหลอกลวงเอาเหยื่อยุติจิทัล

ผู้วิจัยจึงได้นำมาวิเคราะห์ เพื่อทำนายปรากฏการณ์ว่าเว็บไซต์จ้างส่งหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตนในเว็บมืดและการจ่ายค่าจ้างวานฆ่าด้วยเหยื่อยุติจิทัล ตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ผลดังนี้

1. บทสรุปการตีความหาเหตุผล

บริบทของเทคโนโลยีปัจจุบัน อาจปฏิเสธไม่ได้ว่าเว็บไซต์จ้างส่งหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตนในเว็บมืดทำงานได้จริงตามวัตถุประสงค์ เพราะ Tor Network เป็น Decentralized Network ไม่มี Server ศูนย์กลางเก็บข้อมูลเว็บไซต์ ใช้วิธีการกระจายข้อมูลไปสู่คอมพิวเตอร์ของเครือข่าย ซึ่งไม่สามารถระบุตัวตน (IP Address) เจ้าของเว็บไซต์ ผู้รับจ้างวานฆ่าและผู้ส่งจ้างวานฆ่าได้อีกทั้งหากมีการจ่ายค่าจ้างวานฆ่าด้วยคริปโทเคอร์เรนซี ก็ไม่สามารถทราบได้ว่าเจ้าของบัญชีเป็นผู้ใด

รูปแบบเว็บไซต์จ้างส่งหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตนในเว็บมืดเป็นจริง และปัจจุบันมีเว็บไซต์จ้างส่งหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตนในเว็บมืดจำนวนมาก แต่ก็มีการต้มตุ๋นหลอกลวง (Scam) ในบางเว็บไซต์เช่นกันโดยให้วางเงินมัดจำก่อน อย่างไรก็ตาม เว็บไซต์จ้างส่งหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตนในเว็บมืดที่มีชื่อเสียงและไม่ต้องวางเงินมัดจำ จ่ายค่าจ้างเมื่อเสร็จงาน มีภาพและคลิปวิดีโอผลงานประกอบ สามารถสรุปได้ว่าเว็บไซต์จ้างส่งหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตนในเว็บมืดมีอยู่จริง

2. แนวโน้มอาชญากรรมการจ้างส่งหารอย่างไร้ตัวตนในอนาคต

ปัจจุบัน ผู้วิจัยได้ ค้นคว้า ศึกษาข้อมูลจากเว็บไซต์จ้างส่งหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตนในเว็บมืด พบว่า หลายเว็บไซต์มีการเปิดให้บริการอยู่ ตลอดจนผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความเห็นในกระทู้ต่าง ๆ พบว่า มีกลุ่มคนให้ความสนใจและต้องการใช้บริการเว็บไซต์จ้างส่งหารออนไลน์มากพอสมควร

ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Bayley, 1994) อธิบายว่า หากองค์ประกอบ 3 อย่างครบ อาชญากรรมจะเกิดขึ้น ประกอบไปด้วย อาชญากร เหยื่อ และโอกาส หากดั่งองค์ประกอบอันใดอันหนึ่งออกอาชญากรรมจะไม่เกิดขึ้น

หากการจ้างสังหารคนง่ายตายและไร้ตัวตน ดังเช่นเรื่องราวเว็บไซต์จ้างสังหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตนในเว็บมืดผ่าน Tor Network และจ่ายค่าจ้างด้วยคริปโตเคอร์เรนซี จึงเป็นนวัตกรรมที่ทำให้เกิดการชั่งน้ำหนักเหตุผลเพื่อประกอบอาชญากรรม (Rational Choice Theory) มนุษย์จะกลับไปนึกถึงการแก้แค้นทดแทนตามสัญชาตญาณทันที ส่งผลให้เปลี่ยนแปลงสังคม และวัฒนธรรมไปจากเดิม แม้กระทั่งเหยื่อหรือญาติของเหยื่อจะนึกถึงการจ้างสังหารออนไลน์อย่างไร้ตัวตนก่อนหันหน้าเข้าหากระบวนการยุติธรรม ดังนั้น รูปแบบนวัตกรรมการประกอบธุรกิจรับจ้างสังหารผ่านเว็บมืด โดยให้จ่ายค่าจ้างด้วยคริปโตเคอร์เรนซี แสดงให้เห็นถึงธุรกิจแบบไร้ตัวตน (Anonymity) นับเป็นปัจจัยใหม่ทางเทคโนโลยีที่ช่วยเสริมให้เกิด “โอกาส” ในการตัดสินใจประกอบอาชญากรรมของคนในสังคมง่ายขึ้น คดีฆาตกรรมอาจเพิ่มมากขึ้นและส่งผลให้ยากต่อการสืบสวน สอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรมีการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการกำกับดูแลหรือกำหนดมาตรการเชิงนโยบายระหว่างประเทศ ในการป้องกันและปราบปรามเครือข่ายคอมพิวเตอร์แบบ Decentralized Network และร่วมร่างมาตรการระหว่างประเทศในการดำเนินคดีอาญาผู้ต้องหาคดีเทคโนโลยีระหว่างประเทศ ให้เป็นพันธมิตรร่วมกันระดับนานาชาติ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยทั้งเชิงวิทยาศาสตร์ และศิลปศาสตร์ เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมออนไลน์จากเครือข่ายคอมพิวเตอร์แบบ Decentralized Network ทั้งในประเด็น Digital Forensic และด้านอาชญาวิทยา เพื่อให้เกิดงานวิชาการที่ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงในยุค Digital Disruption

เอกสารอ้างอิง

- Anonymous. (n.d.). *Besa Mafia My Experience with Them. Besa Mafia Real Story*. Retrieved June 15, 2016. from <https://sites.google.com/site/besamafiarealstory>.
- Bayley, D. (1994). *Policing for the Future*. New York: Oxford.
- _____. (2016). *Besa Mafia Admins Exposed: Eileen Ormsby and Chris Monteiro*. Retrieved June 5, 2016. from <https://besamafiaadminseileenexposed.Wordpress.com/2016/06/05/besa-mafia-admins-exposed-eileen-ormsby-and-chris-monteiro>.

- Bayley, D. (2016). *Besa Mafia Dark Web Hitman for Hire Site Takes A Hit*. *Riskbasedsecurity.com*. Retrieved May 12, 2016, from <https://www.riskbasedsecurity.com/2016/05/besa-mafia-dark-web-hitman-for-hire-site-takes-a-hit>.
- Benjamin, V. (2017). *How a Bitcoin Whitehat Hacker Helped the FBI Catch a Murderer*-Bitcoin magazine. Retrieved June 30, 2017, from <https://bitcoinmagazine.com/articles/how-bitcoin-whitehat-hacker-helped-fbi-catch-murderer>.
- Charles, D. (2017). *Bitcoin Ethical Hacking Leads to Solving FBI Murder Case*. *Coin telegraph*. Retrieved July 5, 2017. from <https://cointelegraph.com/news/bitcoin-ethical-hacking-leads-to-solving-fbi-murder-case>.
- Douglas, J. D. (1976). *Investigative Social Research: Individual and Team Field Research*. No. 29, SAGE Library of Social Research.
- Greenberg, A. (2013). Meet The Assassination Market Creator Who's Crowd funding Murder with Bitcoins. *Forbes online magazine*. Retrieved July 11, 2017. from <https://www.forbes.com/sites/andygreenberg/2013/11/18/meet-theassassination-market-creator-whos-crowdfunding-murder-with-bitcoins/#89f37da3d9b0>.
- Monteiro, C. (2016). *Besa Mafia Murder-For-Hire Scam Exposed Following Hack*. *Pirate dot London*. Retrieved July 6, 2017. from <https://pirate.london/besa-mafia-murder-for-hire-scam-exposed-following-hack-3e4d6bed3a33>.
- Maryrhamilton65. (2016). *Besa Mafia True Story: How I Did Murder*. Retrieved March 26, 2017, from <https://besamafiastories.wordpress.com>.
- Panpothong, N. (2013). *Critical Discourse Analysis Under Linguistics Principle: Concept and Application for Thai Discourse*. (2nd ed). Bangkok: Chulalongkorn University. (In Thai).
- Polit, D.E. and Beck, C.T. (2006) *Essentials of Nursing Research*. (6th ed). Lippincott Williams & Wilkins: Philadelphia.
- Sutfin, H. (2017). *The Murder of Amy Allwine-Swordandscale*. Retrieved May 14, 2017, from <http://swordandscale.com/the-murder-of-amy-allwine>.
- Treeklangdorn, K., and Panyametheekul, S. (2015). Camouflaging Information in Thai Credit Card Advertisements. *VACANA journal of Language & Linguistics*, 3(1), 1-14.
- Van Dijk, T. A. (2001). *Critical Discourse Analysis*. Oxford: Blackwell.
- Waltz, C.F., and Bausell, R.B. (1981). *Nursing research: Design, Statistics, and Computer Analysis*. Philadelphia: F.A.Davis.

การศึกษาอุบัติการณ์การตรวจเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะผู้ต้องสงสัย ด้วยชุดทดสอบเบื้องต้นในโรงพยาบาลลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จรงค์ จีระปัญญาสันติ¹

¹คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

รับบทความ: 16 กรกฎาคม 2563 แก้ไขบทความ: 29 สิงหาคม 2563 ตอรับบทความ: 10 กันยายน 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอุบัติการณ์ของผู้ที่มีการใช้สารเสพติดเมทแอมเฟตามีน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศและช่วงอายุกับการตรวจพบสารเสพติดเมทแอมเฟตามีน ในปัสสาวะที่ส่งตรวจเบื้องต้นด้วยวิธีอิมมูโนโครมาโตกราฟี เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยศึกษาข้อมูลย้อนหลังระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึง 2559 จากตัวอย่างผู้ต้องสงสัยที่เจ้าหน้าที่ตำรวจนำส่งตรวจในโรงพยาบาลลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการศึกษาพบว่า มีผู้ต้องสงสัยที่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัวมาส่งตรวจ จำนวนรวมทั้งสิ้น 159 ราย จำแนกเป็นเพศชาย 138 ราย และเพศหญิง 21 ราย ตรวจพบสารเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะ โดยให้ผลการทดสอบเป็นบวกเท่ากับร้อยละ 84.3 ผลการทดสอบเป็นลบร้อยละ 15.7 จากผลการทดสอบที่เป็นบวก พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยตรวจพบสารเมทแอมเฟตามีนร้อยละ 88.8 ในขณะที่เพศหญิงตรวจพบเมทแอมเฟตามีนร้อยละ 11.2 และช่วงอายุที่พบอุบัติการณ์มีสารเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะมากที่สุด คือน้อยกว่าและเท่ากับ 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.5 ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่า เพศและอายุไม่มีความสัมพันธ์กับการตรวจพบสารเสพติดเมทแอมเฟตามีน

คำสำคัญ: อุบัติการณ์, เมทแอมเฟตามีน, การตรวจคัดกรองสารเสพติดเบื้องต้น

¹นักศึกษาลูกสุตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ จังหวัดนครปฐม 73110

อีเมล: jongrug2552@windowlive.com

A Study of the Incidence of Methamphetamine Detection in the Suspect's Urine using Drug Screening Kits at Lad Bua Luang Hospital, Phra Nakhon Sri Ayutthaya

Jongruk Jeerapanyasanti¹

¹Faculty of Forensic Science, Royal Police Cadet Academy

Received: 16 July 2020, Revised: 29 August 2020, Accepted: 10 September 2020

Abstract

This study aims to investigate the incidence of methamphetamine detection collected from suspected persons and to study the relationship between sex and age to the methamphetamine test in urine samples by rapid immunochromatography technique. In this research, recorded documents of tested sample during 2014 - 2016 in Lad Bua Luang hospital, Phra Nakhon Sri Ayutthaya were reviewed.

The results showed that the total of 159 suspected persons were 138 males and 21 females. From the collected data, methamphetamine screening test showed a number of 84.3% for positive result and 15.7% for the negative result. Considering the positive test, the majority group was male with 88.8% while 11.2% of the result was found in female. The highest incidence rate was found at the age of less than or equal to 30 years old for 54.5%. From the study, it revealed that sex and age did not show a significant relationship with the positive test result of methamphetamine

Keywords: Incidence, Methamphetamine, Drug Screening Test

¹Master of Science Program in Forensic Science, Faculty of Forensic Science, Royal Police Cadet Academy
Royal Police Cadet Academy, NakhonPathom, Thailand 73110
Email: jongrug2552@windowslive.com

บทนำ

เมื่อกล่าวถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด จากรายงานสถานการณ์ยาเสพติดต่อกระบวนการยุติธรรม ที่ทำการวิเคราะห์สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยทำการเปรียบเทียบการจับกุมผู้เสพยาเสพติดในกลุ่มฐานความผิดเสพยาเสพติดและครอบครองยาเสพติดเพื่อเสพ โดยอ้างอิงจากข้อมูลที่บันทึกในระบบฐานข้อมูลคดีอาญาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 ถึง พ.ศ. 2555 ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในครั้งนี้ ได้ทำการวิเคราะห์เจาะลึกถึงระดับรายจังหวัดจากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังนี้ จากการเปรียบเทียบปริมาณคดี ในจังหวัดต่าง ๆ พบว่า มีการจับกุมผู้ต้องหาที่เป็นผู้เสพยาเสพติดสูงที่สุดในเขตพื้นที่ภาคกลาง โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นครปฐม กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สมุทรสาคร และนนทบุรี ส่วนพื้นที่ตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ อุบลราชธานีและนครราชสีมา และพื้นที่ภาคใต้พบมากในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และสงขลา ในขณะที่ภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นเขตพื้นที่ที่มีอัตราคดีต่ำสุด

จากข้อมูลล่าสุดในปี พ.ศ. 2556 พบว่า มีผู้เข้ารับการบำบัดการติดยาเสพติดในระบบของรัฐ 43 ราย ต่อประชากร 10,000 คน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์สูง โดยปรากฏข้อมูลสำคัญดังนี้ กลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงมากที่สุด โดยเฉพาะวัยรุ่นที่ออกจากโรงเรียน จากการวิเคราะห์ข้อมูลการเข้ารับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติดในช่วง 5 ปี ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 ถึง พ.ศ. 2555 พบว่า กลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่เข้ารับการบำบัดมากที่สุด คือ อายุระหว่าง 15 ถึง 19 ปี และ 20 ถึง 24 ปี ซึ่งคิดเป็นจำนวนกว่าครึ่งของผู้เข้ารับการบำบัด ในปี พ.ศ. 2556 พบว่า มีกลุ่มวัยรุ่นอายุระหว่าง 15 ถึง 19 ปี เข้ารับการบำบัดยาเสพติด ร้อยละ 23.1 และอายุระหว่าง 20 ถึง 24 ปี เข้ารับการบำบัดยาเสพติด ร้อยละ 24.1 ของผู้เข้ารับการบำบัดยาเสพติดในระบบของรัฐทั้งหมด (Office of the Narcotics Control Board, 2014)

รัฐบาลได้ประกาศกฎหมายการตรวจพิสูจน์การเสพยาเสพติดของบุคคล เพื่อป้องกันและปราบปรามการแพร่ระบาดของสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนหรือยาบ้า โดยทำการจับกุมดำเนินคดีตามกฎหมายและการนำผู้เสพเข้ารับการบำบัดรักษา โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจทำหน้าที่ควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยมาตรวจปัสสาวะเบื้องต้นด้วยชุดทดสอบสำเร็จรูปที่ใช้หลักการภูมิคุ้มกันวิทยา (Immunochemistry) เนื่องจากปัจจุบันการใช้ชุดทดสอบสำเร็จรูปที่ใช้หลักการภูมิคุ้มกันวิทยาเป็นวิธีการตรวจสารเสพติดเบื้องต้นที่นิยมใช้ทั่วไป มีข้อดี คือ ขั้นตอนการตรวจไม่ยุ่งยาก อ่านผลได้รวดเร็ว ราคาไม่สูงเกินไป สามารถใช้ตรวจคัดแยกตัวอย่างจำนวนมากได้ในระยะเวลาอันสั้น และสามารถนำไปใช้ในสถานที่ต่าง ๆ นอกห้องปฏิบัติการได้อย่างสะดวก โดยไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือพิเศษหรือใช้บุคลากรที่มีความรู้หรือมีทักษะสูง แต่ผลเสียก็คือ มีผลบวกปลอม (False Positive) สูง

ซึ่งเกิดจากการกินยาที่มีสูตรทางเคมีบางส่วนคล้ายสารแอมเฟตามีน (Amphetamine) ทำให้เกิดผลบวกลงขึ้นได้ หากพบว่าผลเป็นบวก ปัสสาวะต้องได้รับการตรวจยืนยันผลที่สถานตรวจพิสูจน์ตามที่กฎหมายกำหนด

ในเขตอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่พบว่ามี การจับกุมผู้ต้องหาที่เป็นผู้เสพยาเสพติดที่สูง โดยที่ผ่านมายังไม่เคยมีการศึกษาอุบัติการณ์หรือเหตุการณ์ที่ผู้ต้องสงสัยถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัวมาที่โรงพยาบาลลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อทำการตรวจวิเคราะห์หาสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะด้วยชุดทดสอบเบื้องต้นของการตรวจพบสารเสพติดเมทแอมเฟตามีน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาอุบัติการณ์ของสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะของผู้ต้องสงสัยที่ส่งตรวจในโรงพยาบาลลาดบัวหลวง และศึกษาประสิทธิภาพของวิธีคัดกรองสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนเบื้องต้น โดยใช้วิธีอิมมูโนโครมาโตกราฟีของห้องปฏิบัติการทางเทคนิคการแพทย์ โรงพยาบาลลาดบัวหลวง เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่หน่วยงานทางราชการในการวางแผนป้องกันการระบาดของสารเสพติดเมทแอมเฟตามีน และเป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพของวิธีการตรวจสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนของห้องปฏิบัติการต่อไป

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาจากข้อมูลเอกสารย้อนหลังจากผู้ต้องสงสัยที่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัวมาที่โรงพยาบาลลาดบัวหลวง ระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2559 เพื่อทำการตรวจวิเคราะห์หาสารเมทแอมเฟตามีนเบื้องต้นจากผู้ต้องสงสัยที่ส่งตรวจในโรงพยาบาล ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่า มีจำนวนผู้ที่ทำให้ผลบวกเท่าไร ผลลบเท่าไร เพศและอายุช่วงใดบ้าง นอกจากนี้ ตัวอย่างที่ให้ผลบวกจะต้องนำส่งตัวอย่างปัสสาวะไปตรวจยืนยันผลด้วยวิธี Thin Layer Chromatography ซึ่งเป็นวิธีอ้างอิงมาตรฐานที่มีความจำเพาะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาอุบัติการณ์ของผู้ที่มีการใช้สารเสพติดเมทแอมเฟตามีนในผู้ต้องสงสัยที่ส่งตรวจเบื้องต้นในโรงพยาบาลลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2559 โดยวิธีอิมมูโนโครมาโตกราฟี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการตรวจพบสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะของผู้ต้องสงสัยที่ส่งตรวจเบื้องต้นในโรงพยาบาลลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2559
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุกับการตรวจพบสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะของผู้ต้องสงสัยที่ส่งตรวจเบื้องต้นในโรงพยาบาลลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2559

ทบทวนวรรณกรรม

การตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะ

การตรวจหาสารเสพติดในร่างกายของผู้เสพ สามารถใช้ตัวอย่างชีววัตถุหลายชนิด เช่น ปัสสาวะ เซรั่ม เส้นผม เป็นต้น โดยปัสสาวะเป็นตัวอย่างชีววัตถุที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับของกระบวนการยุติธรรมในระดับสากล ซึ่งข้อดีของการใช้ตัวอย่างปัสสาวะ คือ เป็นตัวอย่างที่สามารถเก็บได้ง่าย เมื่อเทียบกับชีววัตถุอื่น ๆ และสามารถเก็บตัวอย่างในปริมาณมากได้ ทำให้มีตัวอย่างเพียงพอที่ใช้ในการตรวจ และระยะเวลาที่สามารถตรวจพบสารเสพติดในปัสสาวะค่อนข้างนานหลายวัน (1-3 วัน ในผู้เสพไม่ประจำ, 2-6 วัน ในผู้เสพประจำ และ 2-3 สัปดาห์ในผู้เสพเรื้อรัง) แต่อย่างไรก็ตาม การใช้ตัวอย่างปัสสาวะก็มีข้อเสียหลายประการ เช่น อาจมีการสับเปลี่ยนหรือปนเปื้อนของตัวอย่าง รูปแบบของการขับสารเสพติดหรือเมตาบอไลต์ของสารเสพติดทางปัสสาวะขึ้นกับค่าความเป็นกรดหรือด่างของปัสสาวะ (Department of Medical Sciences, 2015)

การตรวจสารเสพติดในปัสสาวะมี 2 ขั้นตอน คือ

1. การตรวจสารเสพติดเบื้องต้นหรือการตรวจแบบคัดกรอง (Screening Test)

การตรวจสารเสพติดเบื้องต้นมีวัตถุประสงค์ เพื่อคัดแยกตัวอย่างที่คาดว่าจะมีสารเสพติดออกจากตัวอย่างที่ไม่มีสารเสพติด โดยทั่วไปมีวิธีการตรวจ 2 วิธี คือ

1.1 การใช้ชุดทดสอบสารเสพติดเบื้องต้นที่ใช้หลักการภูมิคุ้มกันวิทยา

การทดสอบสารเสพติดเบื้องต้นโดยหลักการภูมิคุ้มกันวิทยา เป็นการตรวจคัดกรองสารเมทแอมเฟตามีนด้วยแถบทดสอบ (Strip) ใช้หลักการ Competitive Binding Immunoassay ที่มีความจำเพาะต่อเมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine; MA) ซึ่งเป็นฟอร์มหนึ่งของแอมเฟตามีน (Amphetamine, AMPH) และเมตาบอไลต์ (Metabolite) ในปัสสาวะ โดยหลักการภูมิคุ้มกันวิทยา ถ้าในตัวอย่างมีสารเมทแอมเฟตามีนที่มีปริมาณมากกว่าหรือเท่ากับ 1,000 ng/ml สารเมทแอมเฟตามีนจะทำปฏิกิริยากับ Colloidal Gold – Conjugated Anti-Methamphetamine Antibodies ทำให้เหลือ Colloidal Gold – Conjugated Anti-Methamphetamine Antibodies ไม่มากพอที่จะทำปฏิกิริยากับ Methamphetamine Conjugate ที่เคลือบไว้บริเวณแถบทดสอบ จึงทำให้ไม่เกิดแถบสีบริเวณนี้ (ผลบวก) แต่ถ้าในตัวอย่างไม่มีสาร Methamphetamine หรือมีสาร Methamphetamine ปริมาณน้อยกว่า 1,000 ng/ml สารเมทแอมเฟตามีนจะทำปฏิกิริยากับ Colloidal Gold – Conjugated Anti-Methamphetamine Antibodies บางส่วน ทำให้เหลือ Colloidal Gold – Conjugated Anti-Methamphetamine Antibodies มากพอที่จะทำปฏิกิริยากับ Methamphetamine Conjugate ที่เคลือบไว้บริเวณแถบทดสอบ จึงทำให้เกิดแถบสีบริเวณนี้ (ผลลบ)

1.2 การใช้เครื่องมือที่ใช้หลักการภูมิคุ้มกันวิทยาต่าง ๆ เช่น เครื่อง AxSYM Amphetamine/Methamphetamine II Assay (Abbott) เครื่อง COBAS INTEGRA Amphetamines 400/800 (Roche) เป็นต้น

ตัวอย่างที่ให้ผลบวกในขั้นตอนนี้อาจมีสารเสพติดผสมอยู่ และหากต้องการตรวจยืนยันผล ให้ส่งตัวอย่างปัสสาวะที่เหลือไปยังห้องปฏิบัติการเพื่อตรวจยืนยันผลด้วยวิธีที่จำเพาะตามมาตรฐานสากล

2. การตรวจสารเสพติดขั้นยืนยันผล (Confirmation Test)

จุดประสงค์เพื่อเป็นการนำตัวอย่างปัสสาวะที่ให้ผลบวกในขั้นตอนการตรวจเบื้องต้น มาตรวจยืนยันอีกครั้งในห้องปฏิบัติการ ว่ามีสารเสพติดผสมอยู่จริงหรือไม่ โดยการตรวจด้วยเทคนิคโครมาโตกราฟี (Chromatography) เช่น ทินเลเยอร์โครมาโทกราฟี หรือทีแอลซี (TLC) ไฮเพอร์ฟอร์แมนซ์ลิควิดโครมาโทกราฟี หรือเอชพีแอลซี (HPLC) แก๊สโครมาโทกราฟี หรือจีซี (GC) หรือแก๊สโครมาโทกราฟี-แมสสเปกโตรเมทรี หรือจีซีเอ็มเอส (GC-MS) เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Narongchai (2007) ได้ศึกษาอุบัติการณ์ของการใช้ยาเสพติดในผู้ที่เสียชีวิตแบบผิดธรรมชาติ เช่น อุบัติเหตุจากการจมน้ำและการฆาตกรรมในภาคเหนือของประเทศไทย จำนวน 153 คน อายุเฉลี่ย 34 ปี (ช่วงอายุระหว่าง 10 ถึง 76 ปี) พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (92%) ประกอบอาชีพ แรงงาน (76.9%) พ่อค้า (15.4%) และนักเรียน (7.7%) สาเหตุการเสียชีวิตส่วนใหญ่เกิดจากการบาดเจ็บจากการจมน้ำ (33%) บาดแผลกระสุนปืน (26%) และอื่น ๆ (บาดแผลถูกแทง ภาวะขาดอากาศหายใจ เป็นต้น 41%) ลักษณะของการเสียชีวิต คือ อุบัติเหตุ (40%) และคดีฆาตกรรม (28%) และพบว่า 90% ให้ผลการทดสอบเป็นบวกต่ออนุพันธ์ของแอมเฟตามีน โดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (85%) ช่วงอายุที่พบมากที่สุดคือ 21 ถึง 30 ปี (35.4%) ซึ่งข้อมูลจากการศึกษาในครั้งนี้ จะถูกนำไปใช้ในการวางแผนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทยให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ของรัฐบาล

Jirapramukpitak et al. (2008) ได้ศึกษาถึงผลกระทบจากการย้ายถิ่นของประชากรในเขตชนบทที่ย้ายเข้ามาสัมผัสกับความเครียดกับชีวิตในเมือง ทำให้เครือข่ายทางสังคมของคนกลุ่มนี้ลดลง ส่งผลให้เกิดอุบัติการณ์ในการใช้ยาเสพติดในที่สุด มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบพฤติกรรมความเสี่ยงของประชากร และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานะการย้ายถิ่นกับการใช้ยาเสพติด โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของผู้อยู่อาศัย 1,052 คน อายุ 16 ถึง 25 ปี (เพศชาย 467 คน และเพศหญิง 585 คน) ในเขตชานเมืองของกรุงเทพมหานคร ระหว่างปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำการตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินตนเอง ผลการศึกษาพบว่า 10.9% (เพศชาย 82 คน และเพศหญิง 17 คน) มีการใช้ยาเสพติด และเพศชายมีการใช้สารเสพติดมากกว่า

เพศหญิง และพบสาร AMPH สูงถึง 4.6% โดยสรุปแล้วการย้ายถิ่นของประชากรในเขตชนบทที่ย้ายเข้ามาสัมผัสความเครียดกับชีวิตในเมืองส่งผลให้เกิดการใช้สารเสพติดเพิ่มมากขึ้น

Curtin and Cawley (2012) ได้ศึกษาปฏิกิริยาข้ามกลุ่มในการตรวจหาแอมเฟตามีนด้วยวิธี Immunochromatography พบว่า Phenylephrine ซึ่งเป็นยาที่ใช้ในทางการแพทย์ และเมทแอมเฟตามีนเป็นยาเสพติด มีโครงสร้างทางเคมีที่คล้ายคลึงกัน และสามารถเกิดปฏิกิริยาข้ามกลุ่มกันได้ ทำให้สามารถเกิดผลบวกปลอมต่อการทดสอบด้วยวิธี Immunochromatography กับผู้ที่มีการใช้ Phenylephrine ได้ โดยอธิบายได้จากกรณีผู้ป่วยหญิง อายุ 36 ปี เสียชีวิตและเข้ารับการประเมินเพื่อบริจาคอวัยวะ แรกเริ่มที่ทำการรักษาให้ผลการทดสอบเป็นลบต่อเมทแอมเฟตามีนแต่หลังจากทำการรักษาด้วย Phenylephrine 36 ชั่วโมง ผลการทดสอบเป็นบวกต่อเมทแอมเฟตามีน ดังนั้นวิธี Immunochromatography จึงยังมีข้อจำกัด เนื่องจากสามารถเกิดการข้ามปฏิกิริยาได้กับบางตัวยา เช่น Pseudoephedrine, Ephedrine, Bupropion, Phenylephrine เป็นต้น อาจทำให้เกิดผลบวกปลอมได้ ดังนั้น จึงต้องทำการตรวจยืนยันผลด้วยวิธีที่จำเพาะเพื่อลดผลกระทบจากผลบวกลวงได้

Koranee et al. (2016) ได้ศึกษาสถานการณ์ของชนิดสารเสพติดที่ใช้ในกลุ่มผู้เสพในเขตบริการสุขภาพที่ 3 พ.ศ. 2552 ถึง พ.ศ. 2557 เพื่อทราบถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดและความรุนแรงของยาเสพติดแต่ละชนิดที่ใช้ในกลุ่มผู้เสพในเขตบริการสุขภาพที่ 3 โดยได้รวบรวมข้อมูลผลการตรวจวิเคราะห์จากการนำส่งตัวอย่างจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สถานพยาบาล สถานศึกษา สำนักงานคุมประพฤติ เรือนจำ สถานพินิจ และจากหน่วยงานอื่น ๆ ในเขตบริการสุขภาพที่ 3 นำส่งตรวจพิสูจน์ยืนยันที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 3 นครสวรรค์ โดยทำการศึกษาย้อนหลังในช่วงปี พ.ศ. 2552 ถึง พ.ศ. 2557 รวมทั้งสิ้น 13,564 ตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า ตัวอย่างดังกล่าวตรวจพบยาเสพติด จำนวน 11,915 ตัวอย่าง (ร้อยละ 87.84) และพบว่าช่วงอายุที่มีการใช้สารเสพติดมากที่สุดคือ ช่วงอายุ 21 ถึง 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.84 และรองลงมาคือ ช่วงอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 คิดเป็นร้อยละ 26.03 อาชีพที่มีการใช้สารเสพติดมากที่สุดคือ อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 64.98 รองลงมาคือกลุ่มของเกษตรกร ร้อยละ 5.82 ชนิดของยาเสพติดที่ใช้มากที่สุดคือ ยาบ้า คิดเป็นร้อยละ 99.17 รองลงมาคือ กัญชา คิดเป็นร้อยละ 0.57 ข้อมูลนี้อาจจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำหรับการแก้ไขเกี่ยวกับปัญหาเสพติด การเฝ้าระวัง รวมถึงการสอดส่องดูแลของประชาชน ไม่ให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดต่อไป

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะนำงานวิจัยที่ได้ศึกษาและทบทวนมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาปฏิบัติการการใช้สารเสพติดเมทแอมเฟตามีนจากผู้ต้องสงสัยที่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัวมาส่งตรวจการใช้สารเสพติด ณ โรงพยาบาลลาดบัวหลวง โดยรวบรวมข้อมูลเอกสารการส่งตรวจย้อนหลัง ระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2559 เพื่อที่จะทราบถึงจำนวน เพศ และอายุ ที่มีการใช้สารเสพติดเมทแอมเฟตามีน ในเขตอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระเบียบวิธีวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสถิติจากเอกสาร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูล การส่งตรวจเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะของผู้ต้องสงสัยที่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัว และส่งตรวจที่โรงพยาบาลลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2557 ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559 เนื่องจากเป็นช่วงที่มีการจับกุมและส่งตรวจเบื้องต้นมากที่สุด รวมถึงเป็นช่วงที่มีข้อมูลและเอกสารครบถ้วนสมบูรณ์ ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 159 ราย แบ่งเป็นเพศชาย 138 ราย และเพศหญิง 21 ราย

2. วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการตรวจวิเคราะห์เมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะ โดยข้อมูลดังกล่าวจะถูกรวบรวมและบันทึกไว้ ณ ห้องปฏิบัติการ กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์ โรงพยาบาลลาดบัวหลวง ประกอบไปด้วย เพศ อายุ และผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ สำหรับการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ได้รับอนุญาตจากหัวหน้ากลุ่มงานเทคนิคการแพทย์แล้ว

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น: เพศและอายุของผู้ต้องสงสัยที่ส่งตรวจปัสสาวะหาเมทแอมเฟตามีน

ตัวแปรตาม: ผลการตรวจเมทแอมเฟตามีน

ตัวแปรควบคุม: วิธีการที่ใช้ในการตรวจหาเมทแอมเฟตามีนโดยวิธีอิมมูโนโครมาโตกราฟี

4. สมมติฐานของการวิจัย

4.1 เพศมีความสัมพันธ์กับการตรวจพบสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะผู้ต้องสงสัยที่ส่งตรวจเบื้องต้นในโรงพยาบาลลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2559 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 ช่วงอายุมีความสัมพันธ์กับการตรวจพบสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะผู้ต้องสงสัยที่ส่งตรวจเบื้องต้นในโรงพยาบาลลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2559 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยแสดงค่าข้อมูลการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้สถิติการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square Test) ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ กับผลการตรวจหาสารเสพติดเมทแอมเฟตามีน โดยเมื่อ $p < 0.05$ ถือว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการตรวจวิเคราะห์เมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะจากฐานข้อมูลการส่งตรวจเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะของผู้ต้องสงสัยที่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัวและส่งตรวจที่โรงพยาบาลลาดบัวหลวง ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2557 ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559 เมื่อนำมาวิเคราะห์ ได้ผลดังนี้

1. อุบัติการณ์การส่งตรวจสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะของผู้ต้องสงสัยที่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัวและส่งตรวจคัดกรองเบื้องต้นโดยวิธี Immunochemistry ที่โรงพยาบาลลาดบัวหลวง ระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2559 พบว่า ปริมาณการตรวจสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนจากผู้ต้องสงสัยที่ตำรวจนำส่งตรวจที่โรงพยาบาลลาดบัวหลวง มีการส่งตรวจจำนวนทั้งสิ้น 159 ราย จำแนกเป็นเพศชาย 138 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.8 และเพศหญิง 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.2 และพบว่าช่วงอายุที่มีการส่งตรวจมากที่สุดคือ น้อยกว่าและเท่ากับ 30 ปี จำนวน 90 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.6 ช่วงอายุ 31 ถึง 40 ปี มีปริมาณการส่งตรวจ 50 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.4 และช่วงอายุที่มีการส่งตรวจน้อยที่สุดคือ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 12 ซึ่งผลการตรวจหาสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนในโรงพยาบาลลาดบัวหลวง พบว่า ตัวอย่างให้ผลการทดสอบที่เป็นบวก จำนวน 134 ราย คิดเป็นร้อยละ 84.3 และให้ผลการทดสอบเป็นลบ จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.7

2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับผลการตรวจหาสารเสพติดเมทแอมเฟตามีน ระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2559 จากการศึกษาพบว่า เพศชาย ตรวจพบสารเมทแอมเฟตามีนมากกว่าเพศหญิง ร้อยละ 88.8 ในขณะที่เพศหญิง พบสารเมทแอมเฟตามีนร้อยละ 11.2 อย่างไรก็ตาม เพศชาย พบว่า มีผลการตรวจหาสารเมทแอมเฟตามีนที่เป็นผลลบ ร้อยละ 76 และเพศหญิง ร้อยละ 24

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการตรวจพบสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะของผู้ต้องสงสัยที่ส่งตรวจเบื้องต้นที่โรงพยาบาลลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2559 ($\chi^2 = 3.014$, Sig = 0.083) แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับผลการตรวจหาสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะผู้ต้องสงสัยที่ส่งตรวจเบื้องต้น ระหว่าง ปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2559

เพศ		ผลการตรวจ		χ^2	Sig.
		Positive	Negative		
ชาย	จำนวน	119	19	3.014	0.083
	ร้อยละ	88.8%	76.0%		
หญิง	จำนวน	15	6		
	ร้อยละ	11.2%	24.0%		
รวม	จำนวน	134	25		
	ร้อยละ	100.0%	100.0%		

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การศึกษาความสัมพันธ์ของช่วงอายุกับการพบสารเสพติดเมทแอมเฟตามีน ระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2559 พบว่า ช่วงอายุที่ตรวจพบสารเมทแอมเฟตามีนมากที่สุด คือ ช่วงอายุน้อยกว่าและเท่ากับ 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 31 ถึง 40 ปี มีจำนวนที่ตรวจพบสารเมทแอมเฟตามีน คิดเป็นร้อยละ 34.3 ส่วนช่วงอายุ 41 ปีขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 11.2

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการตรวจพบสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะของผู้ต้องสงสัยที่ส่งตรวจเบื้องต้นที่โรงพยาบาลลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2559 ($\chi^2 = 1.569$, Sig = 0.456) แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับผลการตรวจหาสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะ
ผู้ต้องสงสัยที่ส่งตรวจเบื้องต้น ระหว่าง ปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2559

อายุ	ผลการตรวจ		χ^2	Sig.
	Positive	Negative		
น้อยกว่าและเท่ากับ 30 ปี	จำนวน	73	1.569	0.456
	ร้อยละ	54.5%		
31-40 ปี	จำนวน	46		
	ร้อยละ	34.3%		
41 ปีขึ้นไป	จำนวน	15		
	ร้อยละ	11.2%		
รวม	จำนวน	134		
	ร้อยละ	100%		

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาปฏิบัติการของผู้ที่มีการใช้สารเสพติดเมทแอมเฟตามีนในผู้ต้องสงสัยที่ส่งตรวจเบื้องต้น ในโรงพยาบาลลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2559 พบว่า มีการส่งตรวจปัสสาวะ จำนวนทั้งสิ้น 159 ราย จำแนกเป็นเพศชาย 138 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.8 และเพศหญิง 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.2 และตรวจพบว่า เพศชาย พบสารเมทแอมเฟตามีนมากกว่าเพศหญิง ร้อยละ 88.8 ในขณะที่เพศหญิงพบสารเมทแอมเฟตามีน ร้อยละ 11.2 อย่างไรก็ตาม เพศชาย พบว่า มีผลการตรวจสารเมทแอมเฟตามีนที่เป็นผลลบ ร้อยละ 76 และเพศหญิง ร้อยละ 24 นอกจากนี้ พบว่าช่วงที่มีการส่งตรวจมากที่สุด คือ ช่วงเดือนสิงหาคม ถึงกันยายน ซึ่งเป็นช่วงปิดเทอม อาจทำให้วัยรุ่นเกิดการมั่วสุม และมีการใช้สารเสพติดเพิ่มมากขึ้น และในปี พ.ศ. 2558 มีการส่งตรวจเมทแอมเฟตามีนลดลงเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2557 อาจเป็นเพราะมีการเปลี่ยนแปลงแนวทางการทำงาน กล่าวคือ กระทรวงสาธารณสุขได้ออกหนังสือชี้แจงเรื่องแนวทางการตรวจพิสูจน์หาสารเสพติดในปัสสาวะตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ว่าด้วยขั้นตอนการตรวจพิสูจน์หาสารเสพติดในปัสสาวะที่นำมาใช้ใน ปี พ.ศ. 2558 อาจส่งผลให้มีการส่งตรวจลดลงด้วย นอกจากนี้ ปี พ.ศ. 2558 มีการส่งตรวจหาสารเสพติดลดลง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประกาศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับที่ 108/2557 เรื่องการปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟูและการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู กล่าวคือ ผู้เสพติดคือผู้ป่วยซึ่งกฎหมายได้ให้โอกาสผู้เสพติดเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูโดยความยินยอม

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการตรวจพบสารเสพติดเมทแอมเฟตามีน ในปีสภาวะผู้ต้องสงสัยที่ส่งตรวจเบื้องต้นในโรงพยาบาลลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่าง ปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2559 พบว่า มีการส่งตรวจปีสภาวะ จำนวนทั้งสิ้น 159 ราย จำแนก เป็นเพศชาย 138 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.8 และเพศหญิง 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.2 และตรวจพบว่า เพศชาย พบสารเมทแอมเฟตามีนมากกว่าเพศหญิง ร้อยละ 88.8 ในขณะที่เพศหญิงพบ สารเมทแอมเฟตามีน ร้อยละ 11.2 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Jirapramukpitak (2008) พบว่า เพศชายมีการใช้สารเสพติดมากกว่าเพศหญิง แต่เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการตรวจพบสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนในปีสภาวะของผู้ต้องสงสัย ที่ส่งตรวจเบื้องต้นที่โรงพยาบาลลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่าง ปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2559

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุกับการตรวจพบสารเสพติดเมทแอมเฟตามีน ในปีสภาวะผู้ต้องสงสัยที่ส่งตรวจเบื้องต้นในโรงพยาบาลลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างปี พ.ศ.2557 ถึง พ.ศ. 2559 พบว่า ช่วงอายุที่มีการตรวจพบสารเมทแอมเฟตามีนมากที่สุดคือ ช่วงอายุต่ำกว่าและเท่ากับ 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.5 สอดคล้องกับการศึกษาของ Narongchai (2007) ที่ได้ศึกษาอุบัติการณ์ของการใช้ยาเสพติดในผู้ที่เสียชีวิตแบบผิดธรรมชาติ พบว่า ร้อยละ 90 ให้ผลการทดสอบเป็นบวกต่ออนุพันธ์ของแอมเฟตามีน โดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 85) และช่วงอายุที่พบมากที่สุดคือ 21 ถึง 30 ปี (ร้อยละ 35.4) และเมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการพบสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนในปีสภาวะของผู้ต้องสงสัยที่ส่งตรวจ เบื้องต้นที่โรงพยาบาลลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่าง ปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2559

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

การตรวจหาสารเมทแอมเฟตามีนด้วยวิธีอิมมูโนโครมาโตกราฟี ยังมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ความไม่ชัดเจนของผลตรวจจากการอ่านผลด้วยสายตา ประสบการณ์การตัดสินใจของผู้แปลผลทดสอบและสามารถเกิดข้ามปฏิกิริยา (Cross Reaction) กับตัวยาอื่น ๆ หลายชนิด อาจทำให้เกิดผลบวกวงได้ ดังนั้น จึงควรตรวจยืนยันผลด้วยวิธีอ้างอิงมาตรฐาน โดยต้องส่งตรวจด้วยวิธีที่มีความจำเพาะที่สูงกว่าในการตรวจยืนยันผล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาว่าวิธีการตรวจยืนยันผลวิธีใดเหมาะสำหรับการตรวจยืนยันผล เมทแอมเฟตามีนมากที่สุด โดยอาจจะศึกษาการเปรียบเทียบการตรวจหาสารเมทแอมเฟตามีน แต่ละวิธี ที่ปริมาณความเข้มข้นต่างกัน ซึ่งจะทำให้ทราบถึงปริมาณความเข้มข้นที่ต่ำที่สุดที่สามารถ ตรวจพบได้

เอกสารอ้างอิง

- Curtin, L. B., & Cawley, M. J. (2012). Immunoassay Cross-Reactivity of Phenylephrine and Methamphetamine. *Pharmacotherapy*. 32(5), 98-102.
- Department of Medical Sciences, (2015). *Standard Methods for Analysis of Narcotics in Urine*. (1st ed.). Bangkok. Khongkiat Printing House. (In Thai).
- Jirapramukpitak, T., Prince, M., & Harpham, T. (2008). Rural-Urban Migration, Illicit Drug Use and Hazardous/Harmful Drinking in The Young Thai Population. *Addiction*. 103, 91-100. <https://doi.org/10.1111/j.1360-0443.2007.02059.x>
- Koranee, R., Aunchai, C., & Ditsawan, A. (2016). Situation of Addictive Substance Use Among Narcotics Drug Users in Health Service Region 3, 2009–2014. *Journal of Health Science*. 25(2), 173-180.
- Narongchai, P., Narongchai, S., & Thampituk, S. (2007). The Incidence of Drug Abuse in Unnatural Deaths in Northern Thailand. *Medicine Journal of the Medical Association of Thailand*. 90, 137-142.
- Office of the Narcotics Control Board. (2014). *Situation of Addictive Narcotics Drug in Thailand*. Retrieved August 17, 2015. from <https://www.oncb.go.th/Pages/main.aspx>. (In Thai).

แนวทางการพัฒนาการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ของสถานีตำรวจภูธรลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วนิดา ภคมาศ¹

¹คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

รับบทความ: 16 กรกฎาคม 2563 แก้ไขบทความ: 19 สิงหาคม 2563 ตอรับบทความ: 8 กันยายน 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุสำรวจแนวโน้มความต้องการนักนิติวิทยาศาสตร์ในสถานีตำรวจ และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการตรวจสถานที่เกิดเหตุของสถานีตำรวจภูธรลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วยพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนที่ปฏิบัติงานในสถานีตำรวจภูธรลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเจ้าหน้าที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 1 รวมทั้งหมด 13 คน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุ มีดังนี้ 1) ด้านบุคลากร พบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจยังขาดสมรรถนะ ความชำนาญในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน ขาดการสนับสนุนการฝึกอบรมวิทยาการสมัยใหม่ 2) ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า สถานีตำรวจยังขาดเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานที่ทันสมัย 3) ด้านงบประมาณ พบว่า งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ 4) ด้านการบริหารจัดการ พบว่าในการประสานงานระหว่างหน่วยงานยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร จึงทำให้การปฏิบัติงานเกิดความล่าช้า ไม่ทันต่อสถานการณ์ สำหรับการสำรวจแนวโน้มความต้องการส่วนใหญ่ ต้องการให้นักนิติวิทยาศาสตร์มาประจำอยู่ที่สถานีตำรวจ และงานวิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการตรวจสถานที่เกิดเหตุของสถานีตำรวจภูธรลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้ 1) ผู้บังคับบัญชาจะต้องเห็นถึงความสำคัญในการตรวจสถานที่เกิดเหตุในระดับสถานีตำรวจ รวมถึงจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการ 2) ควรมีการฝึกอบรมหรือการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ให้กับพนักงานสอบสวนหรือผู้ช่วยพนักงานสอบสวน ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

คำสำคัญ: แนวทาง, การพัฒนา, สถานีตำรวจภูธรลาดบัวหลวง, การตรวจสถานที่เกิดเหตุ

¹นักศึกษาลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ จังหวัดนครปฐม 73110
อีเมล: ae_mickey_pt@hotmail.com

The Guideline of Development for Crime Scene Investigation at Ladbualuang Provincial Police Station, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

Wanida Pakamas¹

¹Faculty of Forensic Science, Royal Police Cadet Academy

Received: 16 July 2020, Revised: 19 August 2020, Accepted: 8 September 2020

Abstract

The aims of this research are to explore problems and obstacles in crime scene investigation, survey the demand of forensic scientists in police stations and propose the development guidelines for crime scene investigation at Ladbualuang Provincial Police Station, Phra Nakhon Si Ayutthaya province. This qualitative research was carried out by in-depth interviews with key informants who are inquiry officers and investigators at the Ladbualuang Provincial Police Station, Phra Nakhon Si Ayutthaya and Police Forensic Science Center 1 staffs for 13 persons in total. It was found that problems and obstacles for crime scene investigation are as follows: 1) Human Resource - lack of competency and expertise in forensic evidence collection with inadequate support for modern technology and training, 2) Equipment - shortage of advanced forensic evidence equipment at the police stations, 3) Budget - insufficient budget to provide the tool and equipment for crime scene investigation, and 4) Management – ineffective cooperation between relevant agencies which leads to the delay in police operation and response. According to the survey, high demand for the increase of forensic scientists to be occupied at police stations is required. In addition, the development guidelines for crime scene investigation of Ladbualuang Provincial Police Station were proposed as follows: 1) senior police officers should be aware of the importance to crime scene investigation and provide sufficient budget for police stations, and 2) education and training on crime scene investigation should be provided for inquiry officers, investigators and investigation assistants in order to maximize the performance efficiency.

Keywords: Guidelines, Development, Ladbualuang Provincial Police Station, Crime Scene Investigation

¹Master of Science Program in Forensic Science, Faculty of Forensic Science, Royal Police Cadet Academy
Royal Police Cadet Academy, NakhonPathom, Thailand 73110
Email: ae_mickey_pt@hotmail.com

บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์และสภาพแวดล้อม ตลอดจนสภาวะทางเศรษฐกิจที่เกิดการผันผวน ส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ทำให้เกิดปัญหาการว่างงาน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาอาชญากรรม โดยปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน ของบุคคลที่ได้รับผลจากการกระทำนั้น และนอกจากปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว ยังส่งผลกระทบต่อหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม สถานีตำรวจเป็นหน่วยงานที่สัมผัสกับความเป็นอยู่ ทุกข์สุขของประชาชน เป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดหน่วยงานหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมและเมื่อมีการกระทำความผิดหรือเกิดเหตุร้ายขึ้น ตำรวจเป็นหน่วยงานแรก ที่ไปยังสถานที่เกิดเหตุและเป็นต้นธารการอำนวยความยุติธรรม

งานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งอยู่ภายใต้ การดูแลของสถานีตำรวจภูธรลาดบัวหลวง มีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดหลายจังหวัด มีพื้นที่ 199.93 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 39,110 คน ความหนาแน่นของประชากร 195.62 คน/ ตารางกิโลเมตร (The Phranakhonsiyutthaya Provincial Office, 2017) อำเภอลาดบัวหลวง มีพื้นที่ขนาดใหญ่ มีประชากรจำนวนมาก รวมทั้งมีโรงงานอุตสาหกรรมไม่น้อยกว่า 10 โรงงาน และมีคนต่างด้าวหรือคนต่างพื้นที่เข้ามาทำงานมากขึ้นทุกปี ทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมขึ้นบ่อยครั้ง รวมถึงปัญหาการลักทรัพย์และปัญหาอาชญากรรมที่มากขึ้น ขณะเดียวกันถนนสาย 304 เป็นถนนที่ผ่านอำเภอลาดบัวหลวงที่จะเดินทางผ่านขึ้นภาคเหนือ ในทุก ๆ ปีจะเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง สร้างความเสียหายรุนแรง ดังนั้น เมื่อเกิดเหตุหรือมีอาชญากรรมขึ้นจะมีหน่วยงานที่เข้าไปยังสถานที่ เกิดเหตุ มักจะเป็นหน่วยงานร่วม เช่น กู้ภัย มูลนิธิ เป็นต้น และเข้าไปในบริเวณสถานที่เกิดเหตุและ เป็นที่มีพยานหลักฐาน (Evidence) ดังนั้น พยานหลักฐานจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษได้ แต่บางกรณีถ้าหน่วยงานร่วมเข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุก่อน อาจจะทำให้ เกิดการทำลายพยานหลักฐาน หรือเพิ่มพยานหลักฐานก่อนที่พนักงานสอบสวนจะมาถึงสถานที่เกิดเหตุได้ และบางครั้งพนักงานสอบสวนบางท่านยังขาดความเชี่ยวชาญ ขาดความรู้ความเข้าใจในการตรวจ สถานที่เกิดเหตุ และขาดความรู้ในการตรวจเก็บพยานหลักฐานที่ถูกต้อง อาจส่งผลให้ผลการตรวจทาง นิติวิทยาศาสตร์เกิดความคลาดเคลื่อน ทำให้กระบวนการในการดำเนินคดีเกิดความล่าช้าและ ไม่สามารถนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ จึงต้องมีการนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ต่าง ๆ มาพัฒนาในงานตรวจพิสูจน์หลักฐานให้ได้ผลถูกต้องแท้จริงตามหลักวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์ ในการสืบสวนติดตามหาผู้กระทำความผิด ให้เหมาะสมตามสถานการณ์และตามพฤติการณ์คดีที่เกิดขึ้น นิติวิทยาศาสตร์จึงถือเป็นอีกศาสตร์ที่มีความสำคัญยิ่งต่อกระบวนการยุติธรรม โดยการทำงาน นิติวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของงานนิติวิทยาศาสตร์ ในส่วนของพยานบุคคลอาจมีปัญหากับ การจดจำรายละเอียดเหตุการณ์ตามที่รู้เห็น พยานบุคคลอาจถูกจ้างให้การเท็จได้ หรือพยานบุคคลบาง

คนอาจถูกข่มขู่หรือถูกฆ่าตาย เพื่อเป็นการตัดพยานที่จะให้การเป็นข้อสำคัญซึ่งถูกผิดได้ ดังนั้น วัตถุประสงค์จะไม่มีปัญหาเช่นดังพยานบุคคล แม้ว่าผู้ตรวจสอบวัตถุประสงค์จะเป็นบุคคลแต่เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์เฉพาะทาง ซึ่งถือว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ศาลให้ความเชื่อถือ

สำหรับการตรวจเก็บวัตถุประสงค์นั้น ต้องมีขั้นตอนการตรวจเก็บ การบรรจุ จัดส่ง และจัดเก็บ อย่างถูกต้อง เหมาะสม รวมถึงการเก็บรักษา ครอบครองที่ถูกต้อง จะทำให้วัตถุประสงค์มีความสมบูรณ์ และมีคุณค่า สามารถนำไปใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินคดีในชั้นศาลได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการตรวจสถานที่เกิดเหตุของสถานีตำรวจภูธรลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการตรวจสถานที่เกิดเหตุของสถานีตำรวจ และเสนอแนะแนวทางในการพัฒนางานด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุของสถานีตำรวจภูธรลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจแนวโน้มความต้องการนักนิติวิทยาศาสตร์ในสถานีตำรวจเพื่อพัฒนางานนิติวิทยาศาสตร์ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุเพื่อสนับสนุนการสืบสวนคดี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคงานด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุของสถานีตำรวจภูธรลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนางานด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุของสถานีตำรวจภูธรลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บททวนวรรณกรรม

1. การตรวจสถานที่เกิดเหตุ

สถานที่เกิดเหตุ หมายถึง สถานที่ใด ๆ ที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น สถานที่เกิดเหตุ อาจเป็นสถานที่เดียวหรือหลาย ๆ ที่ก็ได้ ซึ่งสถานที่ดังกล่าวจะเป็นที่รวมของร่องรอยพยานหลักฐานต่าง ๆ และจะทำให้ผู้ตรวจสถานที่เกิดเหตุสามารถอ่านสภาพของสถานที่เกิดเหตุได้ว่าเกิดเหตุอะไรขึ้นในสถานที่นั้น ๆ เพื่อที่จะทำให้ทราบถึงว่าคนร้ายกระทำการอย่างไร วิธีการใด เวลาอะไร ประสงค์ต่อสิ่งใด และเพื่อยืนยันถึงตัวผู้กระทำความผิด รวมทั้งการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา เนื่องจากอาชญากรรมทั้งร่องรอยในสถานที่เกิดเหตุเสมอ และสถานที่เกิดเหตุ คือ สถานที่สำคัญในการสืบสวนสอบสวน เพื่อหาหลักฐานต่าง ๆ ในการจับกุมตัวผู้กระทำความผิดและนำมาลงโทษตามกฎหมาย

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Saenkaew (2009) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ปัญหาและอุปสรรคในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ เพื่อเสนอแนะทางการพัฒนาการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ สถานีตำรวจในเขตภูธรภาค 8 สรุปได้ดังนี้ ปัญหาด้านการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุส่วนใหญ่ขาดแคลนเครื่องมือ อุปกรณ์ ยานพาหนะ ขาดแคลนทีมงาน ขาดความรู้ ความชำนาญ ขาดแคลนงบประมาณในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและการส่งของกลางไปตรวจพิสูจน์

Sinloyma (2014) ได้ทำการวิจัยศึกษาการพัฒนากระบวนการดำเนินงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อใช้ในการสืบสวนคดีอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานให้เป็นมาตรฐานและนำมาใช้ในการสอบสวนอาชญากรรมในพื้นที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรในพื้นที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน มีการโยกย้าย สลับสับเปลี่ยนบ่อยครั้ง จึงทำให้ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญในการทำงานในพื้นที่ รวมถึงปัญหาการบริหารจัดการ เกิดปัญหาหน่วยงานที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ ทำให้วัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุสูญหายหรือถูกทำลาย

Hayden and Baldwin (2013) กล่าวว่า การเก็บพยานหลักฐานได้อย่างถูกต้อง รวมถึง การบรรจุและจัดส่ง และจัดเก็บอย่างถูกต้อง เหมาะสม ก็จะทำให้วัตถุพยานมีความสมบูรณ์และมีคุณค่าสามารถนำไปใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินคดีในชั้นศาลได้ ซึ่งจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเรียบร้อยในการจัดเก็บพยานหลักฐานทุกครั้งก่อนนำวัตถุพยานออกจากสถานที่เกิดเหตุ ทั้งนี้เพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนของวัตถุพยาน อันจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการสืบสวนสอบสวนในคดีอาญา

โดยสรุปแล้วนิติวิทยาศาสตร์ มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม ทำให้สามารถอำนวยความสะดวกให้ผู้เสียหายและผู้ต้องหาได้เป็นอย่างดี ดังนั้น สถานีตำรวจ มีนักวิทยาศาสตร์หรือนักนิติวิทยาศาสตร์มาประจำอยู่ที่สถานีตำรวจ จะส่งผลกระทบต่อตรวจและเก็บพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน และสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษได้ จากความสำคัญดังกล่าว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทย จะต้องส่งเสริมให้มีการพัฒนางานด้านการตรวจวิเคราะห์ต่าง ๆ ที่ทันสมัย รวมถึงการนำนิติวิทยาศาสตร์มาส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยให้ทัดเทียมกับอารยประเทศ อันจะส่งผลดียิ่งต่อการสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ อันประกอบไปด้วย

1. กระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง หนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ทบทวนแนวความคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับนิติวิทยาศาสตร์กับสถานีตำรวจ การพิสูจน์หลักฐาน และการตรวจสถานที่เกิดเหตุ

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการสัมภาษณ์แบบเฉพาะเจาะจง โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวนทั้งสิ้น 13 คน ได้แก่ รองผู้บังคับการ ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 1 จำนวน 1 คน ผู้กำกับการสถานีตำรวจ จำนวน 1 คน รองผู้กำกับการสืบสวน จำนวน 1 คน รองผู้กำกับการสอบสวน จำนวน 1 คน รองผู้กำกับการป้องกันและปราบปราม จำนวน 1 คน สารวัตรสืบสวน จำนวน 2 คน สารวัตรสอบสวน จำนวน 1 คน สารวัตรอำนวยการ จำนวน 1 คน รองสารวัตรป้องกันและปราบปราม จำนวน 2 คน และรองสารวัตรสอบสวน จำนวน 2 คน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาแนวโน้มและความต้องการนักนิติวิทยาศาสตร์ในสถานีตำรวจเพื่อพัฒนางานนิติวิทยาศาสตร์ และการตรวจสถานที่เกิดเหตุเพื่อสนับสนุนการสืบสวนคดี

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวนทั้งหมด 13 คน พบว่า มีอายุโดยเฉลี่ย 47 ปี เป็นเพศชาย ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 13 คน มีความเชี่ยวชาญด้านสืบสวน จำนวน 3 คน พนักงานสอบสวน จำนวน 6 คน ปฏิบัติหน้าที่ด้านอำนวยการ 1 คน ด้านป้องกันและปราบปราม 2 คน และด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุจำนวน 1 คน มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 5 ถึง 10 ปี

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่ต้องการให้มีนักวิทยาศาสตร์หรือนักนิติวิทยาศาสตร์มาประจำอยู่ที่สถานีตำรวจ เพราะจะช่วยให้พนักงานสอบสวนทำคดีได้ง่ายขึ้น แต่มีบางรายที่ให้ความเห็นว่า ยังไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีนักวิทยาศาสตร์หรือนักนิติวิทยาศาสตร์มาประจำอยู่ที่สถานีตำรวจ เนื่องจากสถานีตำรวจต้องมีการปรับโครงสร้างเพิ่มขึ้น มีการเพิ่มจำนวนบุคลากร มีการจัดซื้อเครื่องมือเพิ่มขึ้น และยังมีปัญหาในการจัดสรรงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ ทั้งงบประมาณด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือ รวมถึงการเพิ่มขึ้นของนักวิทยาศาสตร์หรือนักนิติวิทยาศาสตร์ซึ่งจะต้องมีอย่างน้อย 6 คน ต่อสถานีตำรวจ เนื่องจากหนึ่งวันจะมีทั้งหมด 3 ผลัด แต่ละผลัดต้องมี 2 คน อย่างไรก็ตาม การมีนักวิทยาศาสตร์หรือนักนิติวิทยาศาสตร์มาประจำที่สถานีตำรวจจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินคดีอาชญากรรม การสืบสวน สอบสวนที่มีประสิทธิภาพ และสามารถติดตามหาผู้กระทำผิดได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากนักวิทยาศาสตร์หรือนักนิติวิทยาศาสตร์มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ

การเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน การตรวจพิสูจน์หลักฐาน นอกจากนี้ยังเป็นการแบ่งเบาภาระงานของพนักงานสอบสวนในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ การเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน และการส่งมอบพยานหลักฐานให้แก่พิสูจน์หลักฐานจังหวัด พร้อมทั้งการประสานงานเรื่องเอกสารที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยเล็งเห็นว่างานด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุมีความสำคัญต่อกระบวนการติดตามสืบสวนหาตัวผู้กระทำผิด โดยการนำพยานหลักฐานเชิงประจักษ์ที่พบในสถานที่เกิดเหตุไปตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ และใช้เป็นหลักฐานยืนยันตัวผู้กระทำผิดในชั้นศาลได้

2. ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคงานด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุของสถานีตำรวจภูธรลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของสถานีตำรวจในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ผลการศึกษาแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปัญหาและอุปสรรคในการตรวจสถานที่เกิดเหตุของสถานีตำรวจ

ปัญหาและอุปสรรค	ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหา	ข้อเสนอแนะ
ด้านบุคลากร	1) เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ ยังขาดสมรรถนะและความชำนาญ ในการวิเคราะห์และเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ ทำให้เก็บและรักษาพยานหลักฐานในการตรวจสถานที่เกิดเหตุไม่ละเอียดรัดกุม วัตถุพยานเกิดการปนเปื้อน การบรรจุหีบห่อพยานหลักฐานไม่ถูกต้อง และถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุไม่ชัดเจนและขาดรายละเอียด	สนับสนุนให้นักวิทยาศาสตร์ที่ทำหน้าที่ได้รับการฝึกอบรม วิทยาการสมัยใหม่ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ และพิสูจน์หลักฐานอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง
	2) นักนิติวิทยาศาสตร์จากพิสูจน์หลักฐานจังหวัดมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อปริมาณงานในปัจจุบัน พิสูจน์หลักฐานจังหวัดมีบุคลากรจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับปริมาณคดีและพื้นที่รับผิดชอบ ทำให้เกิดผลกระทบต่อการบวนการตรวจสถานที่เกิดเหตุเป็นอย่างมาก	เพิ่มจำนวนนักวิทยาศาสตร์เพื่อรองรับกับปริมาณคดีที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี

ตารางที่ 1 ปัญหาและอุปสรรคในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุของสถานีตำรวจ (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรค	ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหา	ข้อเสนอแนะ
ด้านงบประมาณ	ขาดแคลนงบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและขาดแคลนงบประมาณในการจัดจ้าง	ผู้บริหารระดับสูงควรเล็งเห็นความสำคัญของงานนิติวิทยาศาสตร์และเพิ่มงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ที่ทันสมัยและจัดสรรบุคลากรทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มาประจำที่ สถานีตำรวจเพื่อให้บริการประชาชนได้รวดเร็วขึ้น
ด้านการบริหารจัดการ	ในการประสานงานระหว่างหน่วยงานยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร จึงทำให้การปฏิบัติงานเกิดความล่าช้า ไม่ทันต่อสถานการณ์	ประชุมชี้แจง ขอความร่วมมือในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การบริการประชาชนได้อย่างสะดวก และรวดเร็วมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์ในระดับสถานีตำรวจภูธรลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แนวทางการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์ในระดับสถานี แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

3.1 ด้านนิติวิทยาศาสตร์

1) ควรให้ความสำคัญกับพยานหลักฐานมากกว่าพยานบุคคล เพราะพยานบุคคลสามารถให้การเท็จ บิดเบือนความจริง รับสินบน กลับคำให้การในชั้นศาล และสามารถว่าจ้างได้ แต่พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ไม่มีใครสามารถสร้าง แต่งเติม ให้หลักฐานอันเป็นเท็จได้ ถ้ากระบวนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ การเก็บพยานหลักฐาน และห่วงโซ่การครอบครองวัตถุพยาน ถูกต้องตามกฎหมาย

2) เจ้าหน้าที่ควรให้ความสำคัญต่อการป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุ โดยใช้เทปหรือสายกั้นสถานที่เกิดเหตุ (Police Line) เพื่อป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุตามมาตรฐานสากล และควรมีกฎหมายสำหรับการป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุที่เคร่งครัด เนื่องจากสถานที่เกิดเหตุเป็นแหล่งที่มีวัตถุพยานมากที่สุด หากมีการป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุอย่างถูกต้อง จะทำให้วัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุเป็นวัตถุพยานที่มีคุณค่า สามารถใช้เป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ความจริง และใช้เป็นหลักฐานในชั้นศาลได้

3) ควรสนับสนุนให้นักวิทยาศาสตร์หรือพนักงานสอบสวนที่ทำหน้าที่ได้รับการฝึกอบรมวิชาการสมัยใหม่ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและพิสูจน์หลักฐานอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง เนื่องจากวิทยาการปัจจุบันมีความล้ำสมัยมากขึ้นและอาชญากรรมก็มีการพัฒนาไปเช่นกัน ดังนั้น นักวิทยาศาสตร์หรือพนักงานสอบสวนต้องมีความรู้ ความชำนาญ ก้าวทันวิทยาการ เพื่อให้การดำเนินงานด้านการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุมีประสิทธิภาพและเกิดความน่าเชื่อถือ

4) ควรสนับสนุนงบประมาณด้านเครื่องมือวิทยาศาสตร์ให้กับพิสูจน์หลักฐานจังหวัดหรือให้สถานีตำรวจมีนักวิทยาศาสตร์กับนักนิติวิทยาศาสตร์ประจำอยู่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและการเก็บพยานหลักฐานสำคัญทางคดี

5) ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างกำลังพลและเพิ่มจำนวนนักวิทยาศาสตร์หรือนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อรองรับกับปริมาณคดีที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี

6) ควรเพิ่มเงินค่าตอบแทนวิชาชีพของนักวิทยาศาสตร์ให้เท่าเทียมกับพนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานอื่น ๆ เนื่องจากมีภาระหน้าที่ที่มากใกล้เคียงกัน เช่น การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุต้องออกไปตรวจเก็บพยานหลักฐาน ตรวจพิสูจน์ออกรายงานและไปเป็นพยานศาล จะเห็นได้ว่าเป็นภารกิจที่รับผิดชอบมาก บางคดีต้องเสี่ยงภัยและอันตรายต่อสุขภาพ เช่น การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเพลิงไหม้ หรือระเบิด เป็นต้น

3.2 ด้านพนักงานสอบสวน

1) ควรเพิ่มปริมาณพนักงานสอบสวนให้เหมาะสมกับปริมาณคดีที่เกิดขึ้น ถ้าพนักงานสอบสวนมีเพียงพอกับปริมาณคดีที่เหมาะสมจะทำให้สามารถทำคดีได้ทันและละเอียดยิ่งขึ้น

2) ควรเพิ่มค่าตอบแทนพนักงานสอบสวนให้เท่ากับพนักงานสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากพนักงานสอบสวนมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบในการสอบสวนคดีต่าง ๆ ในบางกรณีพนักงานสอบสวนต้องออกค่าใช้จ่ายส่วนตัวในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมาย ทำให้เงินค่าใช้จ่ายในการสืบสวนและสอบสวนคดี มีไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง

3) ส่งเสริมให้เกิดความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการกับพนักงานสอบสวนมากยิ่งขึ้น ในปัจจุบันเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่มักโยกย้ายจากงานสอบสวนไปทำหน้าที่อื่น เช่น ป้องกันปราบปราม จราจร ตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น เนื่องจากไม่ต้องทำสำนวน และมีความก้าวหน้ามากกว่าผู้บังคับบัญชาจึงควรให้ความสำคัญในเรื่องความก้าวหน้าของหน้าที่ราชการต่อพนักงานสอบสวนสามารถโยกย้ายไปสายงานบริหารได้และมีตำแหน่งเลื่อนไหลที่ไม่มีเงื่อนไขมากเกินไป

4) ควรเน้นให้พนักงานสอบสวนมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้การทําคดีที่ยุ่งยาก ซับซ้อน ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ เช่น ให้พนักงานสอบสวนมีความรับผิดชอบในการเข้าเวรปฏิบัติหน้าที่ แม้ในเวลากลางคืน เมื่อเกิดเหตุจะต้องรีบเดินทางไปตรวจและถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุไว้ก่อน พร้อมทั้งแจ้งผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมตรวจสถานที่เกิดเหตุ เป็นต้น

5) ควรรวมหน้าที่การสอบสวนเข้ากับหน้าที่สืบสวนเพื่อให้การทำงานเป็นเอกภาพ และเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมพยานหลักฐานอย่างแท้จริง

3.3 ด้านเจ้าหน้าที่สืบสวน

1) ควรเพิ่มอำนาจในการสืบค้น หรือเรียกดูข้อมูลต่าง ๆ ให้กับเจ้าหน้าที่สืบสวนมากยิ่งขึ้น เช่น สามารถขอคู่มือการใช้โทรศัพท์มือถือและข้อมูลทางการเงินของบุคคลที่ต้องสงสัยได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่สืบสวนต้องใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวในการขอข้อมูลต่าง ๆ ข้างต้น เนื่องจากบางครั้งเจ้าหน้าที่สืบสวนขอข้อมูลอย่างเป็นทางการก็มักจะได้รับปฏิเสธหรือได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน หรือบางครั้งใช้ระยะเวลานาน ทำให้ไม่สามารถติดตามจับกุมคนร้ายได้ทันเวลา

2) ควรเพิ่มงบประมาณพิเศษให้กับเจ้าหน้าที่ในการสืบสวน เนื่องจากในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สืบสวน ทั้งการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิด การสืบสวนติดตามจับกุมคนร้าย ต้องใช้งบประมาณ ทั้งค่าเดินทาง ที่พัก อาหาร การเช่า ซึ่งที่ผ่านมาค่าใช้จ่ายดังกล่าวไม่เพียงพอและไม่มียกงบประมาณอย่างเป็นทางการ

3) ควรเพิ่มปริมาณเจ้าหน้าที่สืบสวน และอบรมเทคนิคการสืบสวนสมัยใหม่ เนื่องจากอาชญากรรมมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมข้ามชาติ อาชญากรรมคอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ดังนั้น เจ้าหน้าที่จึงต้องมีความรู้ที่ทันสมัย เพื่อให้ทันต่อการเกิดอาชญากรรมในปัจจุบัน

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Description Research) ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 13 คน โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 11 คน เห็นด้วยที่จะให้มีการสรรหานักนิติวิทยาศาสตร์ ส่วนอีก 2 คน เห็นว่าไม่มีความจำเป็น เนื่องจากเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนอยู่แล้ว แต่ควรสรรหาพนักงานสอบสวนมาเพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนนโยบายการปฏิรูประบบงานตำรวจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในประเด็นการปฏิรูปการจัดระบบงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ พบว่ามีความคิดเห็นสอดคล้องกับการปฏิรูปกิจการตำรวจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ “แผนปฏิบัติการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2560” คือ การพัฒนาด้านระบบนิติวิทยาศาสตร์

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอแนะแนวทางที่มีประโยชน์เพื่อสนับสนุน พัฒนา และเชื่อมโยงระบบงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ของสถานีตำรวจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในงานด้านกระบวนการยุติธรรม โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ต้องการให้มีนักนิติวิทยาศาสตร์มาประจำอยู่ที่สถานีตำรวจ เนื่องจากจะช่วยพนักงานสอบสวนในเรื่องของการสอบสวนและทำคดีได้ง่ายขึ้น มีการบริการประชาชนได้เพียงพอ อย่างไรก็ตาม การที่จะมีนักนิติวิทยาศาสตร์มาประจำที่สถานีตำรวจยังเป็นไปได้ยาก เนื่องจากงบประมาณที่จัดสรรไม่เพียงพอสำหรับจัดสรรงบประมาณด้านบุคลากรเพิ่มเติม นอกจากนี้ สถานีตำรวจยังขาดงบประมาณและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน สอดคล้องกับการศึกษาของ Saekankaw (2009) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ปัญหาและอุปสรรคในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ และเพื่อเสนอแนะทางการพัฒนาการตรวจสถานที่เกิดเหตุสถานีตำรวจในเขตภูธรภาค 8 พบว่า ปัญหาด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุส่วนใหญ่ขาดงบประมาณ ขาดแคลนเครื่องมือ อุปกรณ์ ยานพาหนะ ขาดแคลนทีมงาน ขาดความรู้ความชำนาญ และสอดคล้องกับการศึกษาของ Hayden and Baldwin (2013) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการเก็บพยานหลักฐานได้อย่างถูกต้อง รวมถึงการบรรจุ จัดส่ง และจัดเก็บอย่างถูกต้อง เหมาะสม ก็จะทำให้วัตถุพยานมีความสมบูรณ์และมีคุณค่าสามารถนำไปใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินคดีในชั้นศาลได้ และอีกประการหนึ่งคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานสอบสวนไม่ได้รับการอบรมด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุ อาจทำให้พยานหลักฐานมีการปนเปื้อนได้ หากมีการเก็บไม่ถูกต้องและไม่ถูกวิธี จะทำให้พยานหลักฐานนั้นเกิดความเสียหายหรือเกิดพยานหลักฐานที่ไม่มีประโยชน์ขึ้นมาใหม่ส่งผลให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ นอกจากนี้ ควรนำวิทยาการสมัยใหม่มาพัฒนาระบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อป้องกันอาชญากรรมที่เพิ่มสูงขึ้นในสังคมและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1) ผู้บังคับบัญชาจะต้องเห็นถึงความสำคัญในการตรวจสถานที่เกิดเหตุในระดับสถานีตำรวจ เนื่องจากสถานีตำรวจเป็นหน่วยงานย่อย และเป็นหน่วยงานพื้นฐานที่สำคัญของกระบวนการยุติธรรมที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ และในปัจจุบันยังขาดแคลนงบประมาณในการสนับสนุนเรื่องของการจัดซื้ออุปกรณ์ที่ทันสมัย ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการตรวจ ค้นหา และเก็บวัตถุพยานที่สำคัญในกระบวนการยุติธรรม ดังนั้น ควรมีการสนับสนุนงบประมาณและเพิ่มจำนวนบุคลากร รวมถึงอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการตรวจวิเคราะห์ที่แม่นยำ ถูกต้อง และน่าเชื่อถือ

2) หน่วยงานควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการฝึกอบรมหรือการดูงานเกี่ยวกับการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ตั้งแต่ขั้นตอนการค้นหา การเก็บ และการส่งตรวจวัตถุพยานที่ถูกต้องให้กับพนักงานสอบสวนหรือผู้ช่วยพนักงานสอบสวน ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการอบรมให้กับมูลนิธิต่าง ๆ ในการเข้าสถานที่เกิดเหตุ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของสถานที่เกิดเหตุและการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงเพื่อให้ทราบบทบาทหน้าที่ ขอบเขตการทำงานในสถานที่เกิดเหตุที่เหมาะสมสอดคล้องกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรเพิ่มจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์ หรืออาจจะสัมภาษณ์สถานีตำรวจทุกแห่งในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อได้ข้อมูลที่หลากหลายและนำข้อมูลมาเปรียบเทียบปัญหาอุปสรรคและหลักการบริหารงานด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุของสถานีตำรวจแต่ละแห่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2) ควรมีการกรณีศึกษาของการเกิดคดีในพื้นที่และมีการเข้าไปตรวจสถานที่เกิดเหตุเพื่อจะได้มองเห็นปัญหาได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Hayden, B. & Baldwin, B.S. (2017). *Crime Scene Contamination Issues*. Retrieved August 7, 2017. from <https://www.crime-scene-investigator.net/crime-scenecontaminationissues.html>.
- Saenkaew, K. (2009). *The Crime Scene Investigation Development of The Police Station in Provincial Police Region 8*. (Master's Thesis). Silpakorn University. (In Thai).
- Sinloyma, P. (2014). The Development of Forensic Process Model for Criminal Investigation in Three Southern Border Provinces of Thailand. *Sociology Study*. 4(10), 839-843.
- Royal Thai Police. (2017). *The Official Operation Plan of The Royal Thai Police in The Fiscal Year 2017*. Retrieved August 28, 2017. from http://rtpstrategy.police.go.th/web2013/wpcontent/upload/2017/20/2560_02_14_action_plan.pdf. (In Thai).
- The Phranakhonsiyutthaya Provincial Office. (2017). *Information of Lat Bua Luang District*. 2017. Retrieved August 20, 2017. from https://ww2.ayutthaya.go.th/amphur_content/cate/14. (In Thai).

นโยบายและการดำเนินงานจัดพิมพ์วารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

วารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (Journal of Royal Police Cadet Academy) ISSN 2730- 2628 (Print) ดำเนินการตีพิมพ์บทความที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการด้านกฎหมาย วิชาการตำรวจ อาชญวิทยา นิติวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และกระบวนการยุติธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ผลงานวิชาการ องค์ความรู้ที่มีคุณภาพ และส่งเสริมและสนับสนุนให้ คณาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป นำเสนอบทความทางวิชาการและบทความวิจัยที่มีคุณภาพ แสดงถึงประโยชน์ ทั้งเชิงทฤษฎีและประโยชน์ในเชิงปฏิบัติการ อันเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและระดับสากล โดยบทความทุกเรื่องจะต้องผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) โดยมีผลการประเมินเห็นชอบให้ตีพิมพ์ อย่างน้อย 2 คน ในลักษณะผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่งและผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา (Double-Blind Peer Review)

กระบวนการดำเนินงาน

1. กองบรรณาธิการเปิดรับต้นฉบับจากผู้เขียน
2. กองบรรณาธิการประชุมเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของต้นฉบับกับวัตถุประสงค์ และขอบเขตของวารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจ รวมถึงตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง ในการจัดรูปแบบตามเกณฑ์ของวารสาร และคุณภาพทางด้านวิชาการ
3. กองบรรณาธิการดำเนินการจัดส่งต้นฉบับที่ผ่านการพิจารณาไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ในสาขาวิชานั้น ๆ
4. กองบรรณาธิการสรุปผลการประเมินคุณภาพต้นฉบับของผู้ทรงคุณวุฒิและจัดส่งไปยังผู้เขียน เพื่อให้ดำเนินการแก้ไข
5. กองบรรณาธิการตรวจสอบความถูกต้องและคุณภาพของบทความและพิจารณาต้นฉบับวารสารฉบับที่จะจัดพิมพ์
6. คณะทำงานดำเนินการจัดรูปเล่มการจัดพิมพ์
7. กองบรรณาธิการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของวารสารต้นฉบับก่อนทำการจัดพิมพ์
8. คณะทำงานจัดพิมพ์และเผยแพร่วารสาร

เกณฑ์ในการพิจารณาตีพิมพ์

1. ต้นฉบับมีชื่อเรื่องกระชับ ทันทสมัย น่าสนใจ
2. เนื้อหาของต้นฉบับมีคุณภาพตามหลักวิชาการในสาขาวิชานั้น ๆ และประกอบด้วยองค์ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง
3. เนื้อหาของต้นฉบับมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของวารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

4. ต้นฉบับที่ส่งมาเพื่อขอตีพิมพ์ต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดวารสารหนึ่งมาก่อน หรือไม่อยู่ในระหว่างการเสนอขอตีพิมพ์ในวารสารอื่น
5. เนื้อหาในต้นฉบับทั้งหมดควรเกิดจากการสังเคราะห์โดยผู้เขียนเอง ไม่ได้คัดลอกหรือตัดทอนมาจากผลงานของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือปราศจากการอ้างอิงที่เหมาะสม
6. ผู้เขียนต้องเขียนต้นฉบับตามข้อกำหนดการเขียนต้นฉบับบทความ
7. ผู้เขียนต้องแก้ไขความถูกต้องของบทความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) และกองบรรณาธิการ
8. ผู้เขียนจะได้รับใบตอบรับการตีพิมพ์บทความในวารสาร เมื่อผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) และกองบรรณาธิการ

การพิจารณาบทความ

ต้นฉบับบทความจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) สาขาวิชานั้น ๆ จำนวนอย่างน้อย 2 ท่าน และส่งผลการพิจารณาแก่ผู้เขียน เพื่อปรับปรุง แก้ไขบทความ หรือพิมพ์ต้นฉบับใหม่แล้วแต่กรณี เมื่อบทความผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิและกองบรรณาธิการแล้ว ผู้เขียนจะได้รับใบตอบรับการตีพิมพ์บทความในวารสาร

ข้อกำหนดการส่งบทความเพื่อพิจารณาการตีพิมพ์ในวารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

กองบรรณาธิการ ได้กำหนดระเบียบการเขียนต้นฉบับเพื่อให้ผู้เขียนยึดเป็นแนวทางในการส่งต้นฉบับสำหรับพิจารณาการตีพิมพ์ในวารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจ และกองบรรณาธิการสามารถตรวจสอบต้นฉบับก่อนการตีพิมพ์ เพื่อให้วารสารมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้อ้างอิงประโยชน์ทางวิชาการได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การเตรียมต้นฉบับ

- 1.1 บทความวิชาการ/บทความวิจัย ความยาว 10 - 15 หน้า ขนาดกระดาษ B5
- 1.2 รูปแบบอักษร: TH SarabunPSK ขนาด 15
- 1.3 ชนิดของ File นามสกุล: doc./docx.

2. การจัดรูปแบบ

- 2.1 การเว้นระยะขอบและการเว้นระยะห่างระหว่างบรรทัด
 - 2.1.1 ด้านบนและด้านซ้ายเว้นจากขอบ 1.0 นิ้ว
 - 2.1.2 ด้านล่างและด้านขวาเว้นจากขอบ 0.5 นิ้ว
 - 2.1.3 ระยะห่างระหว่างบรรทัด 1.0 บรรทัด

2.2 ขนาดของต้นฉบับ ให้พิมพ์ต้นฉบับเท่ากับขนาดกระดาษ B5 พิมพ์หน้าเดียว จำนวน 10-15 หน้า (รวมบทคัดย่อและเอกสารอ้างอิง) โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดของตัวอักษร รวมทั้งการจัดวางตำแหน่ง ดังนี้

2.2.1 ชื่อเรื่อง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษขนาด 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลาง หน้ากระดาษ

2.2.2 ชื่อผู้เขียน ภาษาไทยและภาษาอังกฤษขนาด 15 ชนิดตัวหนา ตำแหน่ง ขิดขอบกระดาษด้านขวา

2.2.3 ชื่อหน่วยงานหรือสังกัดที่ทำวิจัย ภาษาไทยและภาษาอังกฤษขนาด 14 ชนิด ตัวธรรมดา ตำแหน่งขิดขอบกระดาษด้านขวา

2.2.4 หัวข้อบทคัดย่อภาษาไทย ขนาด 14 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขิดขอบกระดาษ ด้านซ้าย เนื้อหาบทคัดย่อไทยขนาด 14 ชนิดตัวธรรมดา จัดพิมพ์เป็น 1 คอลัมน์ บรรทัดแรก ย่อหน้า 0.5 นิ้ว จากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ขิดขอบทั้งสองด้าน

2.2.5 หัวข้อคำสำคัญภาษาไทย ขนาด 14 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขิดขอบกระดาษ ด้านซ้าย ใต้บทคัดย่อภาษาไทย เนื้อหาภาษาไทยขนาด 14 ชนิดตัวธรรมดา 3 - 4 คำ เว้นระหว่างคำ ด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,)

2.2.6 หัวข้อบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ขนาด 14 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขิดขอบกระดาษ ด้านซ้าย เนื้อหาบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ขนาด 14 ชนิดตัวธรรมดา จัดพิมพ์เป็น 1 คอลัมน์ บรรทัดแรก ย่อหน้า 0.5 นิ้ว จากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ขิดขอบทั้งสองด้าน

2.2.8 หัวข้อคำสำคัญภาษาอังกฤษ ขนาด 14 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขิดขอบกระดาษ ด้านซ้าย ใต้บทคัดย่อภาษาอังกฤษ เนื้อหาภาษาอังกฤษขนาด 14 ชนิดตัวธรรมดา 3 - 4 คำ เว้นระหว่าง คำด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,)

2.2.9 หัวข้อหลักภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ ขนาด 14 ชนิดตัวหนา ตำแหน่ง ขิดขอบกระดาษด้านซ้าย

2.2.10 หัวข้อย่อยภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ ขนาด 14 ชนิดตัวหนา ย่อหน้า 0.5 นิ้ว

2.2.11 เนื้อหาภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ ขนาด 14 ชนิดตัวธรรมดา จัดพิมพ์เป็น 1 คอลัมน์ บรรทัดแรก ย่อหน้า 0.5 นิ้ว จากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ขิดขอบทั้งสองด้าน

2.2.12 เอกสารอ้างอิง (References) หัวข้อเอกสารอ้างอิงขนาด 14 ชนิดตัวหนา ขิดขอบซ้าย เนื้อหาให้พิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ ขนาด 14 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชื่อผู้เขียนขิดขอบซ้าย หากยาวเกิน 1 บรรทัด ให้ย่อหน้า 0.5 นิ้ว การอ้างอิงเอกสารให้เขียนตามแบบ APA (American Psychological Association)

3. ลำดับหัวข้อในการเขียนต้นฉบับ

การเขียนต้นฉบับกำหนดให้ใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษเท่านั้น ในกรณีเขียนเป็นภาษาไทย ควรแปลคำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยให้มากที่สุด ยกเว้นในกรณีที่คำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นคำเฉพาะที่แปลไม่ได้ หรือแปลแล้วไม่ได้ความหมายชัดเจน ให้ใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ และควรใช้ภาษาที่ผู้อ่านเข้าใจง่าย ชัดเจน หากใช้คำย่อต้องเขียนคำเต็มไว้ครั้งแรกก่อน

3.1 เนื้อหาต้นฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนประวัติผู้เขียนและส่วนเนื้อหาบทความวิจัย หรือบทความวิชาการ ทั้งนี้ผู้เขียนต้องแยกทั้ง 2 ส่วนออกจากกัน

3.1.1 ส่วนประวัติผู้เขียน (ไฟล์ที่ 1) กำหนดให้เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย

- 1) ชื่อเรื่อง
- 2) ชื่อผู้เขียน โดยระบุตำแหน่งทางวิชาการ ยศ
- 4) หน่วยงาน สังกัด ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ อีเมล และโทรศัพท์ โดยใช้รูปแบบดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชื่อเรื่อง	การวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบลายพิมพ์ปากของฝาแฝดแท้ Comparative Analysis of Identical Twins' Lip Print Pattern
ชื่อผู้เขียน	สิบตำรวจโทหญิง พีราภรณ์ คำมะลุน Police Corporal Peeraporn Kammalun
หน่วยงาน/ สังกัด	นักศึกษาลัทธิปริญาปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา นิติวิทยาศาสตร์ คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ Master of Science Program in Forensic Science, Faculty of Forensic Science, Royal Police Cadet Academy
ที่อยู่หน่วยงาน/ สังกัด	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ เลขที่ 90 หมู่ 7 อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110 Royal Police Cadet Academy, 90 Moo 7, Amphoe Sam Phran, Nakhon Pathom, Thailand 73110
อีเมล	P.kammalun@gmail.com
โทรศัพท์	08 0464 7795

3.1.2 ส่วนเนื้อหาบทความวิจัย (ไฟล์ที่ 2) กำหนดให้เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ ประกอบไปด้วย

1) บทคัดย่อ จำนวน 10 - 15 บรรทัด เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำบทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อน

2) คำสำคัญ (Keywords) ให้มี 3 - 4 คำ อยู่ในตำแหน่งต่อท้ายบทคัดย่อและ Abstract

3) บทนำ

4) วัตถุประสงค์

5) ทบทวนวรรณกรรม

6) ระเบียบวิธีวิจัย

7) ผลการวิจัย

8) สรุปและอภิปรายผล

9) ข้อเสนอแนะ

10) เอกสารอ้างอิง

3.1.3 ส่วนเนื้อหาบทความวิชาการ กำหนดให้เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ ประกอบไปด้วย

1) บทคัดย่อ จำนวน 10 - 15 บรรทัด เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำบทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อน

2) คำสำคัญ (Keywords) ให้มี 3 - 4 คำ อยู่ในตำแหน่งต่อท้ายบทคัดย่อและ Abstract

3) บทนำ

4) เนื้อหา

5) บทวิเคราะห์ วิจารณ์ และข้อเสนอแนะ

6) บทสรุป

7) เอกสารอ้างอิง

การอ้างอิง

ให้พิมพ์เฉพาะเอกสารที่ปรากฏในบทความ เรียงตามตัวอักษร ใช้การอ้างอิงแบบ APA Style โดยเขียนเป็นภาษาอังกฤษ หากเอกสารที่อ้างอิงไม่ได้เขียนด้วยภาษาอังกฤษ ให้แปลอ้างอิงนั้นเป็นภาษาอังกฤษ และวงเล็บท้ายชื่อเรื่องของเอกสารเหล่านั้นว่าต้นฉบับเป็นภาษาไทย เช่น ระบุว่า (In Thai) ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิงให้ยึดถือรูปแบบตามตัวอย่างดังนี้

1. การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

ให้เขียนรายการอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ กรณีคนไทยให้เขียนเป็นภาษาต่างประเทศ โดยให้ระบุเฉพาะนามสกุลเท่านั้น ดังนี้

การอ้างอิงในเนื้อหาหน้าข้อความ	การอ้างอิงในเนื้อหาท้ายข้อความ
Srikantaiah and Koeing (2000, pp. 33-45)	(Srikantaiah & Koeing, 2000, pp. 33-45)
Sinloyma (2018, p. 56)	(Sinloyma, 2018, p. 56)
Hawthorne et al. (2010)	(Hawthorne et al., 2010)
Royal Police Cadet Academy, (2020)	(Royal Police Cadet Academy, 2020)

2. การอ้างอิงท้ายบทความ

หนังสือ

นามสกุลผู้แต่ง, ชื่อย่อ. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

American Educational Research Association. (1985). *Standards for Educational and Psychological Testing*. American Psychological Association.

Howitt, D., & Cramer, D. (2008). *Introduction to Research Methods in Psychology*. (2nd ed.). Prentice Hall.

Komarathat, D. (2008). *Cost Accounting*. (12th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Publishing. (In Thai).

Shonkoff, J., & Phillips, D. (2000). *From Neurons to Neighborhoods: The Science of Early Childhood Development*. National Academy Press.

Smith, T., Williams, B. M., & LaBrode, M. (2019). *Citing Sources and Referencing: A Quick Guide*. Washington, DC: Scribbr.

เอกสารประกอบการประชุม หรือ รายงานสืบเนื่องจากการประชุม

นามสกุลผู้แต่ง, ชื่อย่อ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ชื่อเอกสารรายงานการประชุม. วัน เดือน ปี. สถานที่จัด.
เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

Thanaraksakul, W., & Phruksaphanrat B. (2009). *Supplier Evaluation Framework Based on Balanced Scorecard with Integrated Corporate Social Responsibility Perspective*. Proceedings of the International MultiConference of Engineers and Computer Scientists 2009 Vol II IMECS 2009, March 18 - 20, 2009, Hong Kong: International Association of Engineers.

วารสาร

นามสกุลผู้แต่ง, ชื่อย่อ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. ปีที่ (ฉบับที่), เลขหน้า. <https://doi.org/xx...>

Madigan, R., Johnson, S., & Linton, P. (1995). The Language of Psychology: APA Style As Epistemology. *American Psychologist*, 50(6), 428-436. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.50.6.428>.

Sanghuansak, S. (2018). Juvenile Delinquency Prevention Strategy in Bangkok Metropolis. *Journal of Criminology and Forensic Science*, 4(2), 1-21. (In Thai).

วิทยานิพนธ์

นามสกุลผู้แต่ง, ชื่อย่อ. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท/ Master's Thesis หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต/ Doctoral Dissertation). ชื่อมหาวิทยาลัย.

Bowler, N. (2010). *Prisoners' Mental State: A Psychosocial Perspective*. (Doctoral Dissertation). Swansea University.

Tunyasevee, W. (2019). *Comparative Evaluation of Open Source and Commercial Tools for Digital Forensic*. (Master's Thesis). Royal Police Cadet Academy. (In Thai).

เว็บไซต์

นามสกุลผู้แต่ง, ชื่อย่อ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. สืบค้นเมื่อ วันเดือนปี. จาก <http://>.

Smith, T., & Williams, B. M. (2019). *How to Write A Discussion Section*. Retrieved October 9, 2020. from <https://www.scribbr.com/dissertation/discussion>.

Verachart, J. (2010). *Jindamane: The Thai Open Source Library System*. Retrieved August 16, 2010. from <https://libl.dpu.ac.th/Mpl46>. (In Thai).

การส่งต้นฉบับ

1. การเขียนต้นฉบับให้เป็นไปตามระเบียบและข้อกำหนดของวารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจ
2. สามารถส่งไฟล์ต้นฉบับ (ส่วนประวัติผู้เขียน และส่วนเนื้อหา) ผ่านทางอีเมล rpcajournal@gmail.com หรือ ส่งต้นฉบับด้วยตนเอง จำนวนอย่างละ 2 ชุด ได้ที่กองบรรณาธิการวารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจ คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ 90 หมู่ 7 ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110

ลิขสิทธิ์

ต้นฉบับบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ถือเป็นลิขสิทธิ์ของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ความรับผิดชอบ

เนื้อหาต้นฉบับที่ปรากฏในวารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน ทั้งนี้ ไม่รวมความผิดพลาดอันเกิดจากเทคนิคการพิมพ์

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม

กองบรรณาธิการวารสารโรงเรียนนายร้อยตำรวจ คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
90 หมู่ 7 ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110
โทรศัพท์/โทรสาร 0-3431-1110 อีเมล rpcajournal@gmail.com

Royal Police Cadet Academy